

BS
715
1896
p.t. 19

8334

CAVEN LIBRARY
KNOX COLLEGE
TORONTO

The Books of Ezra and Nehemiah

GUTHE AND BATTEN

THE SACRED BOOKS
OF
The Old Testament

A CRITICAL EDITION OF THE HEBREW TEXT

PRINTED IN COLORS, WITH NOTES

PREPARED

by eminent Biblical scholars of Europe and America

UNDER THE EDITORIAL DIRECTION OF

PAUL HAUPT

PROFESSOR IN THE JOHNS HOPKINS UNIVERSITY, BALTIMORE

PART 19

The Books of Ezra and Nehemiah

BY

H. GUTHE AND L. W. BATTEN

Leipzig

J. C. HINRICHS'SCHE BUCHHANDLUNG

1901

Baltimore
THE JOHNS HOPKINS PRESS

London, W. C.
DAVID NUTT, 57-59 LONG ACRE

THE BOOKS
OF
Ezra and Nehemiah

CRITICAL EDITION OF THE HEBREW TEXT

PRINTED IN COLORS

EXHIBITING THE COMPOSITE STRUCTURE OF THE BOOKS

WITH NOTES

BY

HERMANN GUTHE, D. D.

PROFESSOR IN THE UNIVERSITY OF LEIPZIG

English translation of the Notes

BY

B · W · BACON, D. D. AND D · B · MACDONALD, B. D.

NEW HAVEN, CONN.

HARTFORD, CONN.

With Additions

BY

L · W · BATTEN, PH. D.

RECTOR OF ST. MARK'S CHURCH, NEW YORK

FORMERLY PROFESSOR OF HEBREW IN THE PROTESTANT EPISCOPAL DIVINITY SCHOOL, PHILADELPHIA

Leipzig

J · C · HINRICHS'SCHE BUCHHANDLUNG

1901

Baltimore

THE JOHNS HOPKINS PRESS

London, W. C.

DAVID NUTT, 57-59 LONG ACRE

CAVEN LIBRARY
KNOX COLLEGE
TORONTO

8334

1913.

PRINTING BY W. DRUGULIN

POLYCHROMY BY J. G. FRITZSCHE

PAPER FROM FERD. FLINSCH

Leipzig

POLYCHROMY PATENTED FEB. 16, 1897

U. S. PATENT NO. 577,253

[All rights reserved]

List of Names

WITH THEIR BABYLONIAN EQUIVALENTS AND PARALLELS

DISCUSSED IN ADDENDA.

	PP. LL.			PP. LL.	
25	<i>Qirubû</i>	59, 45	קִרְבִּי	<i>Addānu</i>	59, 48 אֲדָן
	<i>Makkûr-Nabû</i>	65, 49	מַכְכְּרִי	<i>Axišāma</i>	70, 15 אַחִישָׁה
	<i>Balašā'a</i>	67, 33	מַלְשָׁה	<i>Ilī-idrī</i>	65, 3 אֱלִיעֶזֶר
	<i>Minšamini</i>	70, 44	מִנְשָׁמִין	<i>Bibā</i>	59, 3 בְּבִי
	<i>Mardukā</i>	58, 41	מֶרְדֻכִּי	<i>Belšunu</i>	58, 40 בֶּלְשֻׁן 5
30	<i>Mušezib-ilu</i>	67, 29	מִשְׁעִיבֵאל	<i>Bāniša</i>	59, 1 בְּנִי
	<i>Mitrādātu</i>	57, 45	מִתְרַדָּת	<i>Banā'ilī</i>	65, 30 בְּנֵיהַ
	<i>Niqūdu</i>	59, 36	נִקְדּוּדָא	<i>Biṣā</i>	59, 7 בְּצִי
	<i>Natan'ilī</i>	65, 28	נְתַנְאֵל	<i>Barḡūsu</i>	59, 40 בֶּרְקוּס
	<i>Sin-muballiṣ</i>	67, 14	סִנְבַלְטַס	<i>Gadališāma</i>	65, 25 גַּדְלִישָׁה 10
35	<i>Abdā</i>	70, 31	עֲבָדָא	<i>Galalān</i>	70, 31 גַּלְלָל
	<i>Abdiša</i>	65, 31	עֲבָדִי	<i>Galalān</i>	70, 32 גַּלְלִי
	<i>Iddiriša-ilī</i>	66, 1	עֲדְרִישָׁאֵל	<i>Zabdiša</i>	64, 52 זַבְדִּישָׁה
	<i>Aqūbu</i>	59, 25. 32	עֲקוּב	<i>Zabūdu</i>	64, 53 זַבּוּד
	<i>Padāma</i>	68, 11	פַּדְמָה	<i>Zabīnā</i>	66, 2 זַבִּינָא 15
40	<i>Patax</i>	65, 29	פַּתַחְיָה	<i>zer-Bābili</i>	58, 32 זֶרְבַבְל
	<i>Šabbatā'a</i>	65, 24	שַׁבְּתִי	<i>Xaggā'a</i>	62, 50 חַגִּי
	<i>Šāsan</i>	66, 24	שׁוּשָׁן	<i>Xanān</i>	67, 37 חַנָּן
	<i>Šullumā</i>	71, 10	שַׁלְמָה	<i>Xananā</i>	59, 34 חַנָּן
	<i>Samū'a</i>	70, 31	שַׁמוּעַ	<i>Xananī</i>	65, 27 חַנְנִי 20
45	<i>Šamaxānu</i>	65, 40	שַׁמְעוֹן	<i>Xananišāma</i>	65, 32 חַנְנִישָׁה
	<i>Sin-bal-uṣur</i>	58, 14	שִׁנְבַלְעֶזֶר	<i>Ṭābiša</i>	59, 51 טַוּבִישָׁה
	<i>Šamaš-bal-uṣur</i>	58, 10	שַׁשְׁבַּעֶזֶר	<i>Ṭaxānatana</i>	64, 49 יִזְבַּחַן
	<i>Uštāni</i>	62, 53	תַּחֲנִי	<i>Eqūbu</i>	59, 28 יַעֲקֹב

- 54 (12) הַכֹּהֲנִים וְהַלֵּוִיִּם. Thus we get: — *At the time of Eliashib, under the reign of Darius of Persia, there are recorded as heads of priestly families: Joiada, Johanan and Jaddua. Cf. v. 12. [For עַד instead of עַל cf. note on Num. 23, 18; Crit. Notes on Ezekiel, p. 114, l. 53; p. 115, l. 47. — P. H.]* 5
- 21 (25) According to VAN HOONACKER (*Sacerdoce Lévi.*, pp. 64f.) מְשֻׁלָּם וּמְשֻׁלָּמוֹן, and עֲקֹב are here associated by an error of the copyist who puts in names familiar to him. 5
- 55, 2 (44) [For ראשית see above, p. 70, l. 24. — P. H.] 10
- 3 (45) For the name שלמה cf. Babyl. *Sullumâ*. 10
- 6 (13, 1) MARQUART (*op. cit.*, p. 36) regards c. 13 as connected with Ezra 9, 1-10, 44.
- 15 (6) MARQUART reads יָמָיו at the end of his days for יָמִים. This verse does not seem to be in its right place here; see the article 15
- 20 (14) [תָּמָה should be pronounced تَمَامٌ; cf. Crit. Notes on Proverbs, p. 67, l. 22.
- 21 (15) תְּאֵנִים should be pointed תְּאֵנִים; cf. Crit. Notes on Numbers, p. 49, l. 23; p. 53, l. 48; Crit. Notes on Proverbs, p. 64, l. 11. 20
- 33 (21) For the original meaning of וַאֲעִירָה (cf. above, p. 65, l. 1) see *ibid.* p. 45, l. 46.
- (23) For הָשִׁיבוּ read הִשְׁבִּיבוּ as in Ezra 10, 14. 17 (contrast v. 18). The omission of the first ה is due to *haplography* just as we often find בית instead of בבית (cf. Crit. Notes on Numbers, p. 63, l. 6). רֵאיוֹתִי 25
- does not mean *I visited* (*besuchte* in KAUTZSCH's *Textbibel*; cf. BERTHEAU-RYSSEL *ad loc.*) but *I saw* (AV, correctly, *In those days also saw I Jews that had married* &c.). The ה prefixed to יהוּדִים is the generic article (GES.-KAUTZSCH § 126, l). רֵאיוֹתִי אֶת הָאֲנָשִׁים וְהַנָּשִׁים is a case of *prolepsis*, like Gen. 1, 4; Num. 30
- 32, 23; 1 K 5, 17 (cf. GES.-KAUTZSCH § 117, h); contrast constructions like Prov. 23, 22^b. For the use of the article as a relative pronoun (cf. also Ezra 8, 25; 10, 14. 17) see note 38 of the paper cited above, p. 67, note ^a. — P. H.]
- (24) TORREY (*op. cit.*, p. 51) regards וְכִלְשׁוֹן עִם וְנָם as an addition of 35
- the Chronicler's.
- 38 (29) CHEYNE (*Jewish Relig. Life*, p. 68) renders; — *Remember, it is to them, and not to me, that I have attained priestly dignities. I have purged the priesthood from all strangers, and maintained each of the offices of the priests, and of the Levites.* 40

Corrigenda.

For <i>reconstruit</i> ,	p. 25, l. 37	read <i>rēconstruit</i> .	
For <i>Samaš</i>	p. 26, l. 36	read <i>Samaš</i> .	
For <i>form</i>	p. 26, l. 37	read <i>forms</i> .	
For <i>points</i>	p. 26, l. 37	read <i>point</i> .	
For , before Neh. 3,3,	p. 28, l. 8	read ;.	50
For Neh. 7,20,	p. 28, l. 16	read Neh. 7,25.	
For יהורה	p. 31, l. 42	read יהורה	
At the beginning of	p. 35, l. 42	prefix (9).	

Notes **א**
PP. LL. CC. VV.

- 51 (8) *op. cit.*, p. 226, the **מבינים** instructed the people in the Law, while the **סופרים** expounded and supplemented it. — P. H.]
- 9 (13) VAN HOONACKER (*Restaur.*, p. 239) regards **אל עזרא הספר א** as an interpolation.
- 21 (9, 6) DRIVER (*Introd.*⁶, p. 550, below) says that **עזרא** should 'very possibly' be restored from **ט**. [*Cf.* OORT, *Emend.*]
- 23 (17) **ויתנו ראש** (*cf.* Num. 14, 4) means neither *they appointed a captain* (so AV; in KAUTZSCH's *Textbibel: wählten einen Anführer; cf.* Ex. 18, 25; Deut. 1, 15) nor *they turned their head* (so BERTHEAU ¹⁰ *ad loc.* and SIEGFRIED-STADE, p. 449^b below); the phrase is probably equivalent to the Assy. *šakānu ša reši* (or *qagqadi*) 'to make head,' i. e. 'to resist' (NE 146, 1; 51, 17) see JAOS 16, p. cix. — P. H.]
- 52, 35 (10, 27) **אָהִיָּה**, Babyl. *Axiḫāma*; *cf.* above, p. 68, l. 11. 15
- 37 (29) [**א** **מבין** seems to be a gloss to **יודע**; *cf.* Crit. Notes on Proverbs, p. 65, l. 6. If we read **ומבין**, the **ו** is the *Waw explicative*; *cf.* **והם** **ואברהמי** 9, 16 and Crit. Notes on Numbers, p. 53, l. 12.]
- 38 (34) **לחם המערכת**, lit. *pile-bread*, i. e. unleavened cakes piled up on the sacrificial table, see Crit. Notes on Numbers, p. 44, l. 9. 20
- מחה**; The primitive meaning of **כַּפֵּר** is not *to cover* but *to wipe off* (*cf.* KB 6, 78, 20 and Crit. Notes on Numbers, p. 43, l. 42.)
- 39 (35) For **קִרְבָּן** see *ibid.* l. 43.
- 40 (38) For **ראשית עריסה** *the first bread baked of some dough*, which was originally equivalent to **לחם פנים**, Assy. *akal pāni*, lit. *advance* 25
bread, see Crit. Notes on Numbers, p. 50, l. 50. NIKEL, *op. cit.*, p. 202, n. 2 translates **ראשית** *Ehrenportion*, which is certainly more correct than *Erstling des Schrotmehls* in KAUTZSCH's *Textbibel*, Num. 15, 20. — P. H.]
- 53, 25 (11, 17) **עבדא**, Babyl. *Abdā*; **שמוע**, Bab. *Samū'a*; **גָּלָל**, Bab. *Galālān*; *cf.* also **גָּלָל** 12, 36. For cuneiform *s* = **ש** see Crit. Notes on Proverbs, p. 34, l. 47. 30
- 29 (32) This town **עֲנִיָּה** in Benjamin may be the place intended in Is. 10, 30 (**אֲנִיָּה**), and CHEYNE (*Exp. Times*, Sept. 1899) proposes 35
to correct the text of Isaiah accordingly. *Cf.* Crit. Notes on Isaiah, p. 96, l. 41.
- 41 (12, 8) **אל על הירוד הוא והיו אל** (read **ההירוד**) belongs according to VAN HOON-
ACKER (*Restaur.*, p. 253) to Mattaniah, and his name and this 40
notice must have originally stood apart from the preceding names.
- 45 (9) VAN HOONACKER (*l. c.*) thinks that beyond a doubt **עֲבָדִי** must be read instead of **אל ענו** (**Q^crê עני**).
- 54, 5 (17) [**מִיָּמִין** (*cf.* v. 41; also **מִיָּמִין** v. 5, *plene* **מִיָּמִין** Neh. 10, 8; Ezr. 10, 25) 45
Babyl. *Minjāmini*. — P. H.]
- 13 (22) **יודע**, mentioned between **יודע** and **יודע**, is in v. 23 called the son of **אֶלְשִׁיב**. B. PICK (*Lutheran Church Review*, Jan. 1898, p. 130) says we must therefore suppose that **אל יונה** in v. 11 is a mistake for **יודע**. That the latter is the correct form of the name he argues from Josephus (*Ant.*, xi, 7, 1) who calls him Ἰωάννης. 50
- 14 WINCKLER (*Forsch.*, sec. ser., 2, 221) thinks that the usual emendation of this passage **ער**, instead of **אל על** as adopted above, p. 22, l. 19, is quite insufficient. It is better, he says, to strike out **אל**

- 48 (6) above, p. 65, l. 11. KAUTZSCH's *Textbibel* translates correctly: *und zwar werden sie des Nachts kommen* (AV, *yea in the night will they come to slay thee*). — P. H.]
- 45 (19) For דְּרָרִי CHEYNE (*op. cit.*, p. 49, note) would read *evil reports of me* [דְּרָרִי; cf. Num. 13, 32; 14, 37; see also above, p. 35, l. 10.] 5
-
- 53 (7, 2) TORREY (*op. cit.*, p. 42, n. 1) ventures the conjecture that שְׁעָרֵי should be inserted between אֶל־יְרוּשָׁלַם, and thinks that the ex- 10
pression refers to the officer in charge of the gate service men-
tioned in the Talmud (cf. SCHÜRER's *Gesch. d. jüd. Volkes* 3, 2, 274).
- 49, 17 (7) מִסְפָּרָה אֶסְפָּדָת (Ezra 2, 2 מִסְפָּר) is a doubtful form. MARQUART pro-
poses אֶסְפָּדָת *Aspadat*, a Persian name; cf. WELHAUSEN, *Isr.*
u. jüd. Gesch. 3, p. 163. [Contrast NIKEL, *op. cit.*, p. 77. — För 15
the initial ט = א cf. מִרְהָשׁוֹן = Babyl. *Araxšāmma*; see ZA 2, 266.
— P. H.]
- 50, 4 (65) KOSTERS identifies the *Tirshatha* with Neh.; hence he concludes
that this passage cannot be earlier than his time. MEYER, in a
recent article (*Exp. Times*, 9, 67) refers the title to Sheshbazzar, 20
who is mentioned, MEYER thinks, also in 1 Chr. 3, 18 as Shenazzar;
cf. above, p. 26, l. 38 and p. 58, l. 14.
- 20 (70) A more probable reading than אֶל's is suggested by Ezra 2, 69
וּבְכָף מִנִּים חֲמֵשׁת אַלְפִים וְקָהֶנֶת כְּהֲנִים מֵאָה, viz. *five hundred minæ of*
silver and thirty priest's garments, וְקָהֶנֶת [יְרֵקָהֶנֶת] 25
כְּהֲנִים שְׁלֹשִׁים; see VAN HOONACKER, *Restaur.*, p. 35; cf. also
RYLE, *Cambridge Bible*, on Ezra 2, 69.
- 25 (73) WELHAUSEN proposes to strike out the last three words, וּבְנֵי
יִשְׂרָאֵל בְּקָרִים, as a needless repetition. But TORREY (*op. cit.*, pp. 26f.)
says, the testimony of אֶל and all the Versions is unanimous in their 30
favor. The awkward repetition is explained easily enough by
TORREY as being due to the Chronicler.
- 43 (8, 8) [We must read, following ὅ καὶ ἐδόξαν Ἐσρα, וְעֶזְרָא־מִיִּזְרָאֵל וְנוֹ, 35
while Ezra communicated the divine decisions מִפְּרָשׁ denominative
Piel, cf. Babyl. *pīrištu*); see Crit. Notes on Numbers, p. 51, l. 12.
NIKEL, *op. cit.*, p. 23 says that the Levites gave not merely a
paraphrase of the תּוֹרָה but added some comments. — P. H.]
- 51, 5 (9) MASPERO (*op. cit.*, p. 789, note) says, there is an interpolation to
identify Nehemiah with the representative of the Persian Court; 40
he agrees apparently with the view stated above, p. 51, l. 3, that
אֶל is to be struck out. VAN HOONACKER also accepts this
emendation (*Sac. Léu.*, p. 50 and note). MARQUART regards the
mention of Nehemiah in the Ezra document, as well as the men-
tion of Ezra in the Nehemiah document (Neh. 12, 6), as additions 45
by the Chronicler. [According to NIKEL, *op. cit.*, p. 200, n. 1 the
name נְחֶמְיָה is not interpolated but the following words הוּא הִתְרַשְׁתָּה;
cf. above, p. 50, l. 45. — P. H.]
VAN HOONACKER (*op. cit.*, pp. 50f.) regards אֶל הַמְּבִינִים the *Levites*
who instruct the people as a title indicating a habitual office. 50
[NIKEL, *op. cit.*, p. 22 translates *teachers* (cf. *ibid.*, p. 171), adding
that this term points to professional instruction in the Law (cf. the
title מוֹרֶה; HAUPT, *Assyr. E-vowel*, p. 22). According to NIKEL

Notes **¶**
PP. LL. CC. VV.

- 45 (3) Similarly we have, in the same verse, *Hananiah*, one of the apothecaries. [For this use of בן cf. Assy. *māru* in *mār ummāni* (HW 86^b), *mār išpari* (HW 147^a), *mār barūti* (ZIMMERN, *Babyl. Relig.*, p. 87). — P. H.]
- CHEYNE (*Expos. Times*, Ap. 1899, p. 331) says that if *armory* were the sense, הנשק בית הנשק would be required. He prefers הנשק למקציע, which may have been G's reading. "At any rate the breakdown for נשק or נשק armor is so complete elsewhere that it is not prudent to adopt it here, where certainly nothing in the context suggests it." 10
- 25 (25) **¶** פדמה, *Babyl. Padāma*; see above, p. 65, ll. 25.32; p. 70, l. 15. [*Padāma* might be explained as a contraction of *Padaḫāma* (contrast *Piliḫāma* = פלחה), with elision of intervocalic ḫ (DEL., *Assyr. Gr.* § 41, b), and *ḫāma* might represent יהמה (so PINCHES in PSBA 15, 15; cf. HOMMEL, *Aufsätze und Abhandlungen*, Munich, 1890, 15 p. 2, n. 4); see, however, JÄGER in *Beitr. zur Assyriol.* 1, 470 (cf. *ibid.* 2, 137 and *Crit. Notes on Jeremiah*, p. 44, l. 25) and JASTROW in *Journal of Biblical Literature*, 13, 114. 123; ZAT 16, 1; ZA 10, 231; cf. HILPRECHT and CLAY, *op. cit.*, p. 48, n. 7; KITTEL in HERZOG-HAUCK's RE³, 8.537. For יהמה = יَهُوּי *yahwā* (not *yahwī*, HOMMEL, 20 *Ancient Heb. Tradition*, p. 101) see JAOS 14, xcix, n. *. Heb. יגלה is an intransitive impf. a, = יגלי, cf. גלית = *galitā*. — P. H.]
- 46, 29 (34) TORREY (*op. cit.*, p. 38) thinks the clause ויאמר לפני אחזי וחיל שמרון may be an interpolation on account of the mention of Samaria. Sanballat was not a Samaritan. TORREY regards Sanballat as the 25 prince of a stronghold near Jerusalem. Cf. above, p. 67, l. 13. In place of **¶** הַיּוֹבָחָו VAN HOONACKER (*Restaur.*, p. 175, note) proposes הַיּוֹבָחָי, and says that להם [OORT, לאלהים] must be regarded as pleonastic. He suggests as an alternative:—הַיּוֹבָחָי לָהֶם.
- (38) [According to WINCKLER, *Altorient. Forsch.*, second series, 3, 405 30 *חצי* means here not *half* but *entirety*, *completeness*; so, too, in l. 8 of the Inscription of Mesha. — P. H.]
- 47, 9 (4, 6) **¶** is obscure and confused. The emendation adopted above, p. 13, l. 28 helps very much, but perhaps the text of G pure and 35 simple is preferable: — καὶ ἐγένετο ὡς ἤλθοσαν οἱ Ἰουδαῖοι οἱ οἰκοῦντες ἐχόμενα αὐτῶν, καὶ εἶποσαν ἡμῖν, Ἀναβαίνουσιν ἐκ πάντων τῶν τόπων ἐφ' ἡμᾶς, *i. e.*, ויהי כאשר באו היהודים השבים אצלם, ויאמרו לנו יעלו מכל המקומות עלינו. See the article *Nehemiah* in HASTINGS' Bible Dictionary, p. 1991, note.
- 43 (14) [As the preceding word ends in ו the omission of the ו before אלהינו is evidently due to *haplography*. — P. H.]
- 48 (17) For **¶** איש שלחו המים, TORREY (*op. cit.*, p. 39, n. 1) reads איש שלחו (cf. above, p. 47, l. 45) as in 2 Chr. 25, 10. He says it is easy to see how ו might be mistaken for מ. [OORT, לימינו for **¶** המים. 45
- 48, 9 (5, 8) For כְּרִי cf. *Crit. Notes on Proverbs*, p. 60, l. 51. — P. H.]
- 13 (14) CHEYNE (*Jewish Relig. Life*, p. 50) says, the text of this verse can scarcely be accurate; but he does not attempt a correction.
- 26 (6, 10) [For עֲצוּר *put under taboo* see W. R. SMITH, *Semites*², p. 456.
- 28 The ו before לילה may be correct; the whole clause ולילה באים להרגך may be a gloss introduced by the *Wav explicative*; see

44 (2) Jehoiakin, Ezek. 19,9; see Crit. Notes on Ezekiel, p. 71, l. 42. The change of the original $\text{ל} \text{ל}$ in שָׁנָה (*cf.* Crit. Notes on Proverbs, p. 53, l. 31)^a may, of course, have been influenced by the verb שָׁנָה , but, as stated above, there is no original connection between the noun שָׁנָה and the verb שָׁנָה . $\text{וְהַשָּׁנָה יוֹשֶׁבֶת אֶצְלוֹ}$ is a circumstantial clause (so AV and KAUTZSCH's *Textbibel*); it is not necessary to prefix the article to יוֹשֶׁבֶת (so LUTHER following 63), nor is it likely that the Queen addressed the same question to Nehemiah. But if Nehemiah served wine in the presence of the Queen he was probably a eunuch; *cf.* Is. 56,3; ψ 127, and see 10 *Hebraica* 11, 141, also CHEYNE's *Introduction to the Book of Isaiah*, p. 311, n. 3. For $\text{שָׁנָה} = \text{שָׁנָה}$ see note on Deut. 7,13. — P. H.]

30 (10) סִנְבַּלִּיט is called a Horonite, but the name is Babylonian, its right form being, not *Sin-uballiṣ*, but *Sin-muballiṣ*, as the finite verb would require an object between subject and predicate; see WINCKLER, *Altorient. Forschungen*, second series, 2,228, n. 1. [It is well known that the ב in Babylonian was often silent, *mubššur* was pronounced *uššur* &c. (see ZA 2,270; JAOS 16, p. cvi); *cf.* however HILPRECHT and CLAY, *op. cit.*, p. 21. — P. H.]

וְהָיָה טַבְּיָהּ is, according to VAN HOONACKER (*Sac. Lévi*, p. 375), the 20 same person as the טַבְּיָהּ of Ezr. 4,7; [*cf.* SELLIN, 2,33. For CHEYNE's hypothesis concerning the epithet הַעֲבֹנִי see NIKEL, *op. cit.*, p. 189. — P. H.]

46 (3, 1) TORREY ascribes vv. 1-32 to the Chronicler. For **מְקִדְשֵׁהוּ** (*bis*) 25 he reads **קִדְשֵׁהוּ**. This he bases confidently on 3, 6. **Ὁ ἡγίασαν** = **קִדְשׁוּ** without suffix. Consecrating a gate or wall is against Heb. usage.

(4) [The first element of **מִשְׁעִיב** is the Babylonian part. *mušēzib*, the causative of **עִיב**. The correct explanation of the verb **שִׁיב** was first given by POGNON in his *L'inscription de Bavian* (Paris, 1879) p. 183; see *Beitr. z. Assyrl.* I, 13. — P. H.]

(7) מלמיה, cf. Babyl. *Balaṭā'a*. [For the interchange between *b* and *m* see ZA 2, 268; cf. above, p. 63, l. II.]

48 For לִכְסֹא פָּחַת עֵבֶר הִנְהָר cf. NIKEL, *op. cit.*, p. 59. — P. H.] 35

52 (8) See on v. 19, below, l. 49.

45, 6 (13) חָנָן, Babyl. *Xanûn* ($x = \dot{\text{c}}$); cf. above, p. 65, l. 32.

19 (19) For אִל מְנַגֵּד הַתֶּשֶׁק הַמְּקָצֵעַ Ὡς ἀνάβασεως τῆς
 συναπτούσης τῆς γωνίας Ὡς πύργου suggests מְנַגֵּד for אִל;
 συναπτούσης may be for הַנִּגָּשׁ, a misreading of אִל הַתֶּשֶׁק. STANLEY 40
 A. COOK (*Expos. Times*, Mar. 1899, p. 220) proposes עֲלִית הַמְּקָצֵעַ
 מְנַגֵּד הַתֶּשֶׁק *the ascent of the turning of the wall before the armory*;
 this agreeing with v. 20. Ὡς has a doublet with a marginal gloss,
 εἰς τὸ ὄρος = הַהָרָה, which has been wedged in between ὀπίσω
 and αὐτοῦ אַחֲרָיו v. 20. In אִל we find the corrupt הַהָרָה in v. 20. 45
 (א Ὡς). The gloss seems to have worked its way into a second
 passage, v. 8, due to the verses having stood opposite to each
 other in parallel columns.

It has in v. 8: *Uzziel, son of Harhaiah, goldsmiths.* תרתיא should be omitted; then read הצורפים, *Uzziel, one of the goldsmiths.* 50

^a [See also note 99 of my paper on *Babylonian Elements in the Levitic Ritual* in vol. 19 of the *Journal of Biblical Literature* (Boston, 1900) p. 77. — P. H.]

Notes **א**
PP. LL. CC. VV.

- 43 (10, 41) **א** עֲזָרָא, cf. Babyl. *Iddirīa-ili*; [see, however, above, p. 65, l. 4.]
(43) **א** זַבְדָּא, Babyl. *Zabīdā* [*zā* for *zā*; cf. above, p. 65, l. 27].
46 (44) TORREY (*op. cit.*, p. 32) thinks that Neh. 9.10 are the direct continuation of this abruptly ending chapter, and that they are also the product of the Chronicler's pen. See also CHEYNE, *Jewish* 5
Relig. Life, p. 62.

CHEYNE (*l. c.*) emends the text at the close of this verse after 'the true Septuagint text.' — *and they dismissed them with their children.* CHEYNE's true *Septuagint text* is found in 1 Esdr. 9, 36: — καὶ ἀπέλυσαν αὐτοὺς μετὰ τέκνοις, *i. e.* בָּנִים עִם אֲתָן וַיִּשְׁלְחוּ (or בְּנֵיהֶם). [OORT, *Emendationes* (Leyden, 1900) **א** וַיִּשְׁמוּ נָשִׁים.]

This passage has been much discussed by VAN HOONACKER and KOSTERS. The former (*Restaur.*, p. 282) accepts **ט**, and gives the following as the Hebrew original:—וַיִּשְׁבוּ מֵהֶם נָשִׁים וּבָנִים—וַיִּשְׁבוּ מֵהֶם נָשִׁים וַיִּשְׁבוּ בָנִים, or, more emphatic, בָּנִים וַיִּשְׁבוּ מֵהֶם נָשִׁים וַיִּשְׁבוּ בָנִים. 15

Addenda to Notes on Nehemiah.

20

- 44, 3 (1, 1) According to WINCKLER (*Altor. Forsch.*, second series, 2, p. 226) **א** שָׁנָה עֲשָׂרִים without any defining name of a ruler connects this passage with Ezra 4, 24 and 6, 14.
א שֹׁשָׁן, Babyl. *Šāšan*. Cf. *Expos. Times*, Jan. 1901, p. 155.

25

- 27 (2, 1) According to WINCKLER (see above, l. 21) *Artaxerxes* here and in 5, 14; 13, 6 means *Darius*. [Cf. *OLZ* 3, 373, n. 1. — P. H.]
א וְלֹא הָיָה אֲחֵר לִפְנֵי does not yield a satisfactory sense, and all the various explanations which have been given fail lamentably. **ט** reads καὶ αὐτὸς ἦν ἑτερος ἐνσωματωμένος αὐτοῦ = Heb. וְלֹא הָיָה אֲחֵר לִפְנֵי. 30
Nehemiah waited for the opportunity to speak to the King when no one else was present, *i. e.* no other courtier; the Queen was certainly present (v. 6). See the article *Nehemiah* in HASTINGS' Bible Dictionary. VAN HOONACKER (*Restaur.*, p. 172) accepts **ט**, which he supposes to have come from לִפְנֵי הָרֶעַךְ. [This 35
reading would seem to be correct; רֶעַךְ is simply a synonym of אֲחֵר; cf. *Crit. Notes on Proverbs*, p. 35, l. 38; p. 39, l. 28; p. 50, l. 24. The erroneous punctuation רֶעַךְ, which entailed the change of הָיָה לִפְנֵי, was suggested by מִדְּרוֹעַ פְּנִיךָ רָעִים in the following verse. — P. H.] 40

- 29 (6) If we take הַשֹּׁנֶל, the royal spouse in a strict sense, it would mean here the principal wife of Artaxerxes, *Damaspia*, and not *Anestris*, the Queen Mother (VAN HOONACKER, *Restaur.*, p. 190, note). [שֹׁנֶל (cf. ψ 45, 10) has, of course, no etymological connection with the obscene verb שָׁנַל (Deut. 28, 30; Is. 13, 16; Jer. 3, 2; Zech. 14, 2); 45
it is identical with Assyr. *šigrēti* 'ladies of the harem'; cf. DELITZSCH's HW, pp. 256^a. 641^a and Nos. 171. 226 (pp. 21. 28) of the *Schrifttafel* in the fourth edition of DELITZSCH's Cuneiform Chrestomathy (vol. 16 of the *Assyriologische Bibliothek* edited by DELITZSCH and HAUPT). This word was formerly misread *zīkrēti*, 50
as though it were a feminine form of *zīkaru* 'male,' but it seems to be connected with *šigāru* 'lock, cage,' which has passed into Hebrew as סִיגָר, miswritten סִיגָר in the Elegy on Jehoahaz and

Notes **AI**
PP. IL. CC. VV.

- 40, 3 (8, 15) [For the final *a* in forms like **ואבינה** see *Beiträge zur Assyriologie*, vol. 1, p. 10 and p. 167, § 9. — P. H.]
- 10 (16) **אֶלְעִזָּר**, cf. Babyl. *Il'idri* [Heb. **עִזָּר** *help* = Aram. **ܥܝܪ**; but perhaps we should read *et'ri* (with **ט**); cf. DEL., HW 28.46. — P. H.]
- 28 (20) DRIVER (*Introd.*⁶, pp. 549f.) regards the clause **הַלִּיִּם . . . שָׁנְתָן** as an explanatory gloss, and notes that the relative **ש** occurs nowhere else in Ezr.-Neh. The phrase **נִקְבוּ בַשְּׁמוֹת בָּלָם** belongs to the compiler.
- 41, 20 (36) [For the title **אֲחֶשְׁרָפְנֵי הַמֶּלֶךְ** cf. NIKEL, *op. cit.*, p. 82. The **ו** prefixed to the following gloss **וּפְתוּחוֹת עֶבֶר הַנְּהַר** is the *Warv explicative*; cf. below, p. 70, l. 17. NIKEL, however, believes that the **אֲחֶשְׁרָפְנִים** may have been superior officers controlling the administration of the **פְּתוֹת**. 10
- 33 (9, 1) For **הַמַּעְרִי** cf. Crit. Notes on Isaiah, p. 98, l. 8; p. 102, l. 25; p. 116, l. 2. See also WINCKLER's *Geschichte Israels*, part 2 (Leipzig, 1900) p. 88. — P. H.] 15
- 53 (6) TORREY (*op. cit.*, p. 19) says that the Chronicler is fond of using **לְמַעַלָּה** as an adverb = *exceedingly*. That is what we should expect here. The present construction is difficult, and the conjecture is tempting that **רֹאשׁ** originated in a misreading of the first three letters of the following word **וּאֲשָׁמְתֵנוּ**. 20
- 42, 42 (10, 15) **שַׁבְּתֵי**, Babyl. *Šabbatā'a*; cf. above, p. 62, l. 50.
- 43, 1 (18) **גַּדְלִיָּא**, Babyl. *Gadaliāma* (pronounced *Gadaliāva*; see ZA 2, 25 265). Cf. below, l. 32 and p. 68, l. 12.
- 3 (20) **חֲנָנִי**, Babyl. *Xanani* (i. e. *Xanani*; cf. above, p. 59, l. 34).
- (22) **נָתַנְאֵל**, Babyl. *Natan'ili*.
- 7 (23) **פַּתָּחִיָּא**, cf. Babyl. *Patax* (abbreviated).
- 13 (25) **בְּנֵיָּה**, cf. Babyl. *Banā'ili*. 30
- (26) **עֲבָדִיָּא**, Babyl. *Abdiā*.
- 16 (28) **חֲנָנִיָּא**, Babyl. *Xananiāma* (cf. above, ll. 25, 27).
וְיִי is certainly the same as **וְיִי**, Ezr. 2, 9; but which name is right it is not possible to say. The latter has a certain probability in its favor. 35
The name **עֲתָלִי** is explained by CHEYNE (*Expositor*, 1897, 5, p. 49), not as GES. formerly did, *whom JHVH afflicted*, but as coming from the Assyrian *etellu*, detected by PAUL RUBEN in Nah. 2, 7, and meaning *great, exalted*, or as a subst. *lord* (cf. DEL., HW 157^b).
- 21 (31) **שַׁמְעוֹן**, Babyl. *Samaxūnu*. [For Babyl. **ש**, i. e. **ח**, = Heb. **ש** cf. *Yazzat* = *עֲזָה*, *Xumri* = *עֲמָרִי*, &c.; see KAT² 107, 11. — P. H.] 40
- 40 (40) **מִכְנֻזְבִּי** was explained in GES.' *Thes.*: — *quid sicut liberalis*; by OLSHAUSEN, § 277, f., **מִכְנֻזְבִּי**, *Gray* (*Exp. Times*, Feb. 1899, p. 232) says that the **ש** forms ending in *ou* suggest **ו** as final consonant. **ש** has **Μαχαδναβου** = **מִכְנֻזְבִּי**, the last part being the god 45 **Nebo**; cf. v. 43. **ש** reads **Αχαδναβου**, having the same ending. **ש** **Μαχαδναβου** and **ש** **καὶ Ναδναβου** show transposition. **GRAY** holds that **ב** and **ד** are here, as often elsewhere, confused, and that we should read **מִכְנֻזְבִּי** *possession of Nebo*. In 2 R 63, 4^a we find a name *Namkūr-Ašur* 'possession of Ashur.' The corruption may 50 be intentional to get rid of *Nebo*, just as *Abed-Nebo* has been corrupted to *Abednego* (ZA 4, 49). [For Assy. *makkūru* and *namkūru* 'property, possession' see DEL., HW 408. — P. H.]

Soeben erscheint:

DIE METRISCHEN STÜCKE
DES
BUCHES JEREMIA

RECONSTRUIERT

VON

D. CARL HEINRICH CORNILL
PROFESSOR DER THEOLOGIE AN DER UNIVERSITÄT Breslau

LEIPZIG
J. C. HINRICHS'sche BUCHHANDLUNG
1901

== *Preis 1 M. 50 Pf.* ==

Notes **Al**
PP. LL. CC. VV.
38 (6)

- DRIVER (*Introd.*⁶, p. 549), on the other hand, assigns vv. 16-18 to the Chronicler, who intended these verses as the conclusion of the Aramaic portion of the building narrative, and so wrote them in the same language. WINCKLER (*Altor. Forsch.*, second series, vol. 2, p. 227; see also DRIVER, *op. cit.*, p. 545) holds that only **וַיִּרְחַשְׁתָּהּ**, at the end of v. 14, is a redactional addition, just as **בֵּן אֲחֵינֹשׁ** in Dan. 9, 1.
- 29 (19) **פָּסַח** = *puṣṣu* 'appeasement of the divine wrath;' cf. note 60 of the paper cited below, p. 67, note ^a.
- 40 (22) For the etymology of **מִצּוֹת** see *op. cit.*, note 80. — P. H.] 10

- 44 (7, 1) TORREY (*op. cit.*, pp. 14 ff.) regards cc. 7-10 as wholly the work of the Chronicler, there being no genuine Memoirs of Ezra at 15 all (cf. above, p. 57, l. 1). He gives a long list of words from this passage which he considers as characteristic of the Chronicler. MASPERO (*op. cit.*, p. 788, note) says the dates are not part of Ezra's work; but he holds that the Memoirs are authentic. WINCKLER (*Altor. Forsch.*, second series, vol. 2, p. 244) thinks 20 that *Artaxerxes* in v. 1 stands for *Darius*.

- 45 (6) **וְהָיָה** go back to the same stem; see Crit. Notes on Proverbs, p. 55, l. 37. — P. H.]

- (7) As to **בְּשָׁנָה שִׁבְעָה לְאַרְתַּחְשַׁשְׁתָּא הַמֶּלֶךְ**, which was generally supposed to be the 7th year of Artaxerxes I. (B. C. 465-424) *i. e.* 458 B. C., 25 the date of Ezra's mission is placed by MASPERO (*op. cit.*, p. 787) in 369 B. C. VAN HOONACKER (*Le Sacerdoce Lévitique*, 1899, p. 51) says it was the 7th year of Artaxerxes II., *i. e.* 398 B. C.; see also KENT, *Hist. of Jewish People*, pp. 199.355. WELLHAUSEN (GGN 1895, p. 186) thinks we should read *twenty-seventh year*, the 30 number *twenty* having been omitted by a copyist. This would make Ezra's date 427 B. C. MARQUART (*op. cit.*, p. 34) declares that this verse belongs to the Redactor, and has suffered in transmission, the correct date being 368 B. C. or 365 B. C. See also WINCKLER, *Altor. Forsch.*, second series, vol. 2, p. 242, who says 35 Ezra came to Jerusalem in the 7th year of Darius II., *i. e.* B. C. 416; [cf. below, p. 66, l. 27; NIKEL, *op. cit.*, p. 148. — P. H.]

- 49 (11) CHEYNE (*Jewish Relig. Life*, p. 71) thinks that by the title **הַחֹפֵּה** the writer meant that Ezra was the author of the lawbook; there would be no object in giving him such a title if it only meant 40 *copyist*. [Contrast NIKEL, *op. cit.*, p. 162, n. 2; see also *ibid.*, p. 23.]

- 39, 3 (12) According to TORREY (*op. cit.*, p. 58, n. 1; see also *Journal of Biblical Literature*, vol. 16, Boston 1897, p. 167, note 1) **שָׁלַח** has dropped out after **וַיִּפְּטֵר**.

- 16 (24) **וְזַמְרָתָא** corresponds to the Babyl. *zammarā*; see ZIMMERN, *Beitr. zur babyl. Rel.*, p. 93 and cf. above, p. 60, l. 24 and p. 56 of the paper cited below, p. 67, n. ^a. — P. H.]

- 27 (8, 6) **וַיִּתֵּן** (for **וַיִּתְּנֵן**), Babyl. *laxûnatanu*; [cf. Babyl. *lâxûlakim* and *lâxûlunu*, which, according to NÖLDEKE, correspond to Heb. **וַיְהַלֵּךְ** and **וַיְהַלֵּךְ** ($x = \text{ח}$). — P. H.]

- (8) **וַיִּבְרָךְ**, Babyl. *Zabdiya*.

- 46 (14) **וַיִּבְרַךְ**, Babyl. *Zabûdu*. [See, however, OORT, *Em.*]

- 34 (5) Of the identity of the two persons there can be no doubt. In spite of the paleographic difficulties we must restore ושתני [to be pointed, perhaps, וְשִׁתְנִי. — P. H.] in the text of Ezra; see MEISSNER, ZAT 17, 192; cf. also GES.-BUHL¹³ s. v. [PEISER, KB 4, 304, No. iii; ED. MEYER, *J. Wellhausen und meine Schrift 'Die Entstehung des Judenthums'* (Halle, 1897) p. 24; NIKEL, *op. cit.*, p. 130, n. 1. For Assy. *asru* 'sanctuary' see now DELITZSCH's *Assyr. Handwörterbuch*, p. 148. NIKEL, *op. cit.*, p. 130, n. 2 shares my view that אֲשֶׁרנָא means *sanctuary*. — P. H.] MARQUART (*op. cit.*, p. 44) proposes תְּשִׁרְנָא *palace*. 5
- 35, 9 (5) [For the interchange between *m* and *b* cf. below, p. 67, l. 34. 10
- 52 (10) Cf. Crit. Notes on Judges, p. 66, note *. 10
- 36, 13 (14) אֱלֹהֵי לִשְׁבַּעַר שָׁמָּה is no manifest Parsism as ED. MEYER supposes; see FRÄNKEL, ZAT 19, 179. אֱלֹהֵי פָקָה שָׁמָּה רִי וְיִהְיֶה לִפְחָה רִי שָׁמָּה שֶׁבַעַר שָׁמָּה stands for אֱלֹהֵי פָקָה רִי שָׁמָּה שֶׁבַעַר שָׁמָּה. Cf. SELLIN, 2, 4, n. 1. 15
- 21 (16) The fact that Babyl. *nadānu* 'to give' means also, in the trilingual Achæmenian inscriptions, 'to make, to create' seems to be due to the influence of the Old Persian original. Old Persian *dā* means not only *to give* (δίδωμι, Indo-European *dō*) but also *to make* (τίθημι, Indo-Europ. *dhê*; cf. Sanskr. *dhâtar* 'creator,' Lat. *conditor*). Both Indo-Europ. *d* and *dh* appear in Old Persian as *d*, see BARTHOLOMAE, *Handbuch der altiranischen Dialekte* (Leipzig, 1883) § 130. 20
- For the explanation of v. 16 cf. NIKEL, *op. cit.*, p. 106. — P. H.]
- 24 (17) WELLHAUSEN's conjecture is endorsed by MARQUART, *op. cit.*, p. 48; cf. the following note *ad* 6, 1. 25
- 35 (6, 1) According to MARQUART, *l. c.*, we should read:— רִי קָבַל בְּבֵית נְגִינָא דִּי סְפָרְיָא מִהַחֲתִין תָּמָה [Cf. SELLIN, 2, 8. 30
- 37, 1 (3) For the partial assimilation of adjacent consonants cf. Crit. Notes on Proverbs, p. 65, l. 39. 30
- 4 For סָבַל as an old causative of בָּל cf. note 107 of the paper cited below, p. 67, n. 2.
- 7 Since writing the above remarks I have noticed that BALL, in his Variorum Edition of the Apocrypha, states in his notes on 1 Esdr. 6, 24: "The writer seems to have read: *and fire-offerings they carry* (or perhaps, *bring*); a difference of points chiefly." NIKEL, *op. cit.*, p. 33 follows the old erroneous translation, rendering *seine Fundamente sollen aufgerichtet werden*. 35
- For the Heb. *cubit* see Crit. Notes on Numbers, p. 66, l. 4. — P. H.]
- 22 (4) According to MARQUART, *op. cit.*, p. 45 the first translator found 40 rightly καυοῦ, on the other hand, is translation of אֱלֹהֵי תָרַת.
- 35 (7) MARQUART (p. 47) thinks that אֱלֹהֵי וְהַבֵּל וְנֹי' שֶׁבָּקוּ לְעִבְדָּא רִי אֱלֹהֵי הָרָךְ is perhaps the right reading rather than אֱלֹהֵי בֵּית אֱלֹהֵי הָרָךְ. 40
- 38, 4 (9) For אֱלֹהֵי שְׁמִיָּא מִתְּשִׁחַן MARQUART (p. 47) reads, following 1 Esdr. 6, 29: — לְעִלְלוֹן לְאֱלֹהֵי שְׁמִיָּא} - לְחִתּוּרִין וְדִקְרִין 45 [ואֲמָרִין] which he regards decidedly as the original text. According to TORREY (*op. cit.*, p. 10) vv. 9 and 10 are an interpolation of the Chronicler, as appears from a comparison of v. 17; 7, 17. 22; 8, 35 and from the use of the favorite *יום* בְּיוֹם.
- (10) [לְעִלְלוֹן *to pray* possibly means originally *to roast* (sacrificial meat); see note 106 of the paper cited below, p. 67, n. 2. — P. H.] 50
- 10 (14) TORREY (*l. c.*) thinks that all the latter part of this chapter, from the last clause of v. 14, is to be assigned to the Chronicler. 50

Notes **Al**
PP. LL. CC. VV.

- 32 (4) Crit. Notes on Isaiah, p. 107, l. 25; PSBA 22, 166. — P. H.]; MARQUART also endorses the reading **דָּהוּא** for **דָּהוּא**.
- (10) **וּכְעַתָּה** occurs elsewhere only vv. 11. 17 (**וּכְעַתָּה**), and 7, 12. It is usually rendered *and so forth* (see ED. MEYER, *op. cit.*, pp. 8 f.). TORREY says, however, in vol. 16 of the *Journal of Biblical Literature* (Boston, 1897) p. 196, that there is no feat of modern lexic- 5 al jugglery by which **וּכְעַתָּה** can be made the equivalent of *and so forth*. According to TORREY **כְּעַתָּה** in this verse is plainly due to the blunder of a copyist, caused by the fact that the last clause of the verse is exactly like the last clause of v. 11. TORREY 10 holds, with SIEGFRIED-STADE, that this word is only a variation of **כֵּן**, and that it must mean *and now*; it must be connected with what follows, and not with what precedes. He compares it to **אֲמָ בַעַד** *as for what follows*, which is found in Arabic documents of a formal character. The word should be isolated, thus: — 15 *Artaxerxes, king of kings, to Rehum and Shimshai and their companions, greeting! And now: — Your report has been carefully read &c.* TORREY compares a similar usage of **וְעַתָּה** in 2 K 5, 6; 10, 2; cf. also **καὶ νῦν** 2 Macc. 1, 6. [Cf. above, p. 39, l. 1, also Assy. *eninna-ma* (HW 103^b) 'and now,' lit. *at this time* (*enu* 20 'time,' masc. of **עַתָּה**, and *annû* 'this,' cf. **הַנִּינֵה**, with enclitic *-ma*; see Crit. Notes on Numbers p. 48, l. 44, and for *annû*, **הַנִּינֵה**, Crit. Notes on Proverbs, p. 33, l. 36). Cf. also *Hebraica* 1, 251.]
- 51 (12) For the form **לְהוּא** see *Hebraica* 2, 249; 13, 122; cf. *Beitr. z. Assyrl.* 1, 17, n. 20, and STRACK's Grammar of Bibl. Aramaic, 1897, § 23, k. 25 — P. H.]
- 33, 7 NÖLDEKE says correctly that *walls are neither sewed nor dug*. FRÄNKEL (ZAT 19, 180) suggests the Assy. stem **הִט** (given in DELITZSCH's HW 274^a below) *to throw down*, with the derivative *xa'dû* which seems to denote a man who removes obstructions, 30 clears away rubbish. The meaning would then be that the walls were newly built up from the foundation after the old foundations had been removed. **וַיִּסְּאוּ יְהוֹשֻׁעַ** is correctly translated in KAUTZSCH's *Textbibel: und die Fundamente graben sie bereits aus*; **וַיִּסְּאוּ** is impf. Af'el of **חָטַט** *to excavate* (cf. **اُخْتَطَّ**), not Af'el of **חִט** (= **וַיִּחְטְטוּ**). The 35 regular form would be **וַיִּחְטְטוּ** with virtually doubled **ח**. Cf. DALMAN's Grammar, p. 276. Contrast SELLIN, 2, 20.
- 23 (13) For **לָהֶם** instead of **לָכֶם**, see Crit. Notes on Judges, p. 66; cf. SELLIN, 2, 25, n. 1.
- 36 (16) For **לֹא אֶתִּי** cf. Crit. Notes on Proverbs, p. 51, l. 9. 40
- 37 (21) Aramaic forms like **וַיִּשְׁמַע** correspond to the Assy. Ittafal, *i. e.* the reflexive-passive stem of the Nif'al (**اِنْتَفَعَلَ**); cf. DEL. § 84. The Aramaic Ettafal is not based on the Af'el; contrast NÖLDEKE, *Syr. Gr.*² §§ 159; 174, E; 177, B. — P. H.]
- 48 (24) V. 24 is ascribed by TORREY (*op. cit.*, p. 9) to the Chronicler; the 45 reference in vv. 8-23 is to the building of the walls. The verse is a *harmonistic patch* to make the Aramaic narrative fit the Chronicler's story. VAN HOONACKER (*Rest.*, p. 21, n. 2) says, v. 24 follows v. 5 directly, but the second member is from the Redactor.

50

53 (5, 1) **וְהָיָה**, Babyl. *Xaggā'a* ($x = \dot{x}$; cf. above, p. 39, l. 34).

34, 3 (3) **וַיִּתְּנִי פַחַת עִבְרֵי־נַהֲרָה**. In a contract tablet (STRASSMAIER's *Inschriften von Darius*, Nos. 27.82) we have *Uštānu pīxāt Bābili u ebir Nāri*.

Notes **א**
PP. LL. CC. VV.

30 (3) *cf.* above, p. 30, l. 27; **באו באיבה** for **באיבה** is evidently due to *haplography*. — P. H.]

VAN HOONACKER (*Restaur.*, p. 144) thinks the corruption came from taking **א** **באימה** as a Hebrew expression. He says the passage becomes clear as soon as we perceive that it is an Aramaic word, equivalent to Heb. **בִּמְהָ**; the meaning is then: — *they established the altar on its bases; for a bamah was found above, erected by the care of the people of the lands.* [Aramaic **בִּמְהָ** or **בִּמְהָ**, however, has no connection with Heb. **בִּמְהָ** (Assyr. *bamāti* 'heights' DEL., HW 177^b) but is a Greek loanword, = βῆμα, 10 plur. βήματα, in Syriac: **ܒܝܡܬܐ**; VAN HOONACKER's **באימה** would be a spelling like **באישתא** in 4, 12. — P. H.]

40 (8) TORREY holds that 1 Esdr. 5, 54 f. has preserved the true reading both here and in v. 6, and that it would be better to alter **א** to correspond.

31, 12 (12) [Not only **הבית** but also the preceding **זה** may be a gloss; *cf.* Crit. Notes on Judges, p. 32, l. 45.

20 (4, 2) For the K^ethib **לא** instead of the Q^re **לו** *cf.* Crit. Notes on Proverbs, p. 62, l. 5. The K^ethib represents, of course, an intentional alteration; *cf.* Crit. Notes on Isaiah, p. 88, l. 53.

24 For *Esarhaddon* in this connection *cf.* NIKEL, p. 100. — P. H.]

47 (6) According to TORREY (*op. cit.*, p. 5, n. 1) v. 6 is simply a historical patch inserted by the Chronicler to make the history continuous, and also to account for the inactivity of the Jews. But would the Chronicler leave his work so disjointed? (see the article in HASTINGS' Bible Dictionary, vol. 1, p. 823). V. 7, says TORREY, was originally an introduction to the Rehūm-Shimshai correspondence; as it now reads it is 'of no possible use to anybody;' vv. 8-11 present a 'scene of the wildest confusion.' TORREY (*op. cit.*, p. 6; see also p. 49, n. 1; contrast SELLIN, 2, 27. 158) proposes to solve the problem by transposition, reading thus: —

7^b. 6^a ובמלכות אחשורוש בתחלת מלוכותו בשלם מתררת טבאל ושאר כִּנְיָו
8^a. 7^a. 6^b כתבו שטנה על ישיבי יהודה וירושלם: ובימי ארתחששתא כתב רחום
7^d. c בעל טעם ושמשִׁי הִסְפִּירִי על ארתחששתא מלך פרס: וכתב הנשתתן
9^a כתוב ארמית ומתרנס (ארמית): אדִין רחום בעל טעם ושמשִׁי ספרא ושאר
8^b. 1^b כננתהון די יתבין בקריה די שמרין ושאר עבר נהרה כתבו אנרא חדא על
11 ירושלם לארתחששתא מלכא כנמא: דנה פרשנן אנרתא די שלחו עלוהי
12 על ארתחששתא מלכא: עבדיך אנש עבר נהרה שלם: וכענת ודיע להוא
למלכא ונו' 40

WINCKLER (*Altor. Forsch.*, second series, vol. 2, part 1, whole number 11, p. 217) holds that Ahasuerus v. 6 and Artaxerxes vv. 7-23 stand for Cambyeses. He says also that this passage shows its late origin, belonging to the time when the hostility between Jews and Samaritans was so pronounced that the latter were the natural opponents of the rebuilding of the Temple.

51 (7) [NIKEL, *op. cit.*, p. 134 considers ED. MEYER's פרסית for **ארמית** an acceptable conjecture. *Cf.* also KAUTZSCH's *Textbibel*. Contrast SELLIN, 2, 26, n. 1, and for **בְּשֵׁלֶם** = **Θ** ἐν εἰρήνῃ, *ibid.* p. 34.

32, 19 (8) The *e*-vowel in **טַעַם** is explained in *Hebraica*, 1, 228. — P. H.] 50

49 (9) According to MARQUART (*Fundamente isr. u. jüd. Gesch.*, Gött. '97, p. 64) we should read **דִּינִיָּא** for **א** **דִּינִיָּא**; **אֶפְרָסְתִּיָּא** is miswriting for **אֶפְרָסְתִּיָּא**; for **א** **טַרְפִּלְיָא** we must read **טַרְפִּרְיָא** *cf.*

Notes **M**
PP. LL. CC. VV.

29, 12 (2, 61)

29, 12 (2, 61) BROWN-DRIVER-BRIGGS derive the name בְּרוֹלִי from בְּרוֹל and give it the meaning *man of iron*, but this derivation is rejected by NESTLE in the *Am. Journal of Sem. Lang. and Lit.*, vol. 13 (April, 1897) p. 173. NESTLE says, the Semitic languages do not like to form adjectives from nouns denoting material. In Gilead 5 Arameans and Jews met together in early times; בֶּר therefore is *a priori* probably the Aramaic word for *son*, and בְּרוֹלִי the name of a person, place, or god. The stem וֹל is rare in Hebrew (וֹלֵל Deut. 21, 20; כָּבֵד וּוֹלֵל Prov. 23, 21, cf. v. 20; רֵצָה וּוֹלִים Prov. 28, 7), but frequent in Aramaic, meaning *luxurious*, in a good or 10 bad sense. [For בְּרוֹלִי cf. also WINCKLER's *Geschichte Israels*, part 2 (Leipzig 1900) p. 238.

28 (63) For the Persian title תְּרַשְׁתָּא and the Babylonian term פִּתְחָה, see NIKEL, *op. cit.*, p. 81.
For לאורים ולְתָמִים cf. notes 52-61 of the paper cited below, p. 67, 15 n. ^a and *Hebraica* 16, 224 (July 1900). — P. H.]

36 (65) אֱשֶׁר בְּחֵרֶם וּבְשִׁחָה, because of its peculiar place among the animals enumerated, has been a trouble to many interpreters. GES.-BUHL¹³ rightly calls the passage obscure. Some scholars have proposed שְׁנָיִם וּפְרוֹת, but HALÉVY (*Journal Asiatique*, Nov.-Dec. 20 1899, p. 533) says that *bulls and cows* cannot be right because these animals could not be maintained on the journey across the desert. On the other hand, the Levitical singers (מְשִׁירִים, Assy. *zammare*; cf. Aram. זְמָרָא Ezra 7, 24) mentioned in vv. 41. 70 cannot be meant for the reason that women were excluded from the 25 ritual of the Temple. The words refer to a class of slaves kept by the rich to satisfy their taste for music. The מְשִׁירִים in the end usually became concubines. Aramaic לְחָנָה *concubine* (Dan. 5, 2. 3. 23) seems to be connected with Arabic كَفَن *note, tune, song*. Heb. מְשִׁירִים [i. e. مَغَنِيَّة, not مَرْتَنَة or مَسْتَبَحَة] partakes of this 30 double conception. [Cf. also NIKEL, p. 75; SELLIN, 2, 110. — P. H.]

39 (68) According to DRIVER, (*Introd.*⁶, p. 546), there is, in vv. 68. 69^a, an insertion in the text of the parallel passage Neh. 7, 71, which shows marks of the compiler's hands (*e. g.* הַעֲמִיד, הַתְּנֹבֵר, &c.).

49 (69) [Cf. NIKEL, *op. cit.*, p. 76. — P. H.] 35

30,29 (3., 3.) TORREY (*op. cit.*, p. 12, n. 2) has proposed a reconstruction differing considerably from the text adopted above, p. 4, ll. 4ff. He reads: — ויקבצו עליהם מעמי הארצות ויבינו כי באיבה עליהם יתחזקו ויבינו
[and some of the peoples of the land gathered themselves together against them; and when they perceived that they were come with hostile purpose, they withstood them, and built the altar in its place, and offered burnt-offerings thereon.] This reconstruction puts the clause *they built the altar in its place* where it belongs. The Jews did not build the altar because the people came against them; the meaning must be that their coming did not stop the restoration of the altar. [If we adopt this reconstruction of the text it would be better to read כִּי בָאָה בְּאַי־בַּה עֲלֵיהֶם

- 27, 31 (2, 10) אֱלִי, Babyl. *Bāniia*. This favors the text of Ezra as against אֱלִי in Neh. 7, 15; cf. above, p. 49, l. 20.
- (11) אֱלִי (in pause), Babyl. *Bibā*.
- (12) The second element of the name עֲזַרְיָה is the deity *Gad* (Is. 65, 11), thus showing the worship of this god during the Captivity (GRAY, 5 *op. cit.*, p. 145; cf. above, p. 58, l. 44).
- 42 (17) אֱלִי (in pause), Babyl. *Biçā*.
- 51 (29) [Cf. NIKEL, *op. cit.*, p. 54, n. 1. — P. H.]
- 28, 10 (35) The number here (אֵל 3,630) is too large; it varies in every text. 67 in Neh. 7, 38 reads 930. This place (*Senaah*) is otherwise unknown, and it is very unlikely that more people would be settled there ($\frac{1}{12}$ of the whole number!) than at any other place.
- 33 (36-39) Verses 36-39 contain the list of priests. It is noteworthy that here the Ezra and Neh. lists agree exactly in names and numbers, and the several 6 texts show little variation. These facts excite suspicion. The passage is probably much later than the text to which it is attached.
- 36 (40) GRAY (*op. cit.*, p. 287) thinks אֱלִי הוֹרֵיָה is the same name as הוֹרֵיָה (Neh. 7, 43 קרי) but is not sure which is the original form.
- 37 (42) There are six lists of porters: — Ezr. 2, 42; Neh. 7, 45; 11, 19; 20, 12, 25; 1 Chr. 9, 17; 26, 1-14. The only names which are constant are שְׁלֹמֹן, טָלְמֹן, and עֲקִיב. The other names are corrupt, and it is impossible to determine the original forms. טָלְמֹן is derived by GRAY (*op. cit.*, p. 90) from Aram. טָלַם *to oppress*; עֲקִיב = Babyl. *Aqûbu*, also *Iqubu* [i. e. *Eqûbu*, with *e* for *a* after initial *ע*; see 25 HAUPT, *The Assyrian E-vowel* (Baltimore, 1887), p. 26, 10; cf. DELITZSCH's *Assyr. Gr.* § 34, 7. Babyl. *Iqubu*, however, might also represent the name יַעֲקֹב; cf. Assyr. *ekul* = יַאֲכַל, *ia'kul*; HAUPT, *Sumer. Familiengesetze* (Leipzig, 1879) p. 67; *E-vowel*, p. 26, 9; cf. DEL. § 32, 7; § 103. For names like יַעֲקֹב alongside 30 of עֲקִיב (Arab. زَيْد and يَزِيد &c.) see *Beitr. zur Assyriologie* 1, 170, n. 11. For עֲקִיב = *Aqûbu* cf. עֲתוּר *he-goat* = Assyr. *atûdu*, Arab. عَتُور. — P. H.]
- 47 (46) אֱלִי, cf. Babyl. *Xanana'*, i. e. *Xananâ*; see *Hebraica* 7, 149 (*x* = خ; see *Beitr. z. Assyr.* 1, 255; cf. below, p. 62, l. 50; p. 64, l. 51, &c.). 35
- (48) אֱלִי, Babyl. *Niqûdu*.
- 48 (53) אֱלִי is according to HILPRECHT and CLAY, *op. cit.*, p. 27, n. 1 identical with בִּרְקִים [EUTING, العلي, 861; cf. D. H. MÜLLER, *Epigraphische Denkmäler aus Arabien*, Vienna '89, p. 51] and the Assyrian *Barqûsu*. The second element of this name is the god 40 קִים (cf. BÄTHGEN, *Beitr. zur semit. Rel.*, p. 11). The first element is possibly not the Aramean word for *son* (GRAY, *op. cit.*, p. 68, n. 2), but the god *Bir*; [cf. Assyr. *Bir-Dadda* (*Hebraica* 1, 224; KB 2, 216, col. viii, l. 2), Heb. בִּרְדָּד in the Book of Job (ZK 2, 177).
- 29, 7 (59) אֱלִי may be identical with the Assyr. *qirûbû* 'field' (HW 595^b) 45 generally written *kirûbû* (cf. *kirib* = קרב, HW 594^b; see JENSEN's *Kosmologie*, p. 517. — P. H.]
- אֲדָן (Neh. 7, 61 אֲדָן), Babyl. *Addānu*, which is the name of a place in Babylonia, but probably named after a person. [Cf. NIKEL, *op. cit.*, p. 10, n. 2. — P. H.]
- (60) אֱלִי, Babyl. *Ṭābîia*.
- 11 (61) 67's rendering means *those who laid claim to the priesthood*, who claimed to belong to the priests. — P. H.]

Notes **א**
PP. LL. CC. VV.

- 25 (1) *Documents of Murashû Sons*, edited by H. V. HILPRECHT and A. T. CLAY, Philadelphia, 1898, wherever an identification has been indicated in the lists given in that volume. The name מתרת is, of course, not Babylonian, but Persian. **נִזְכָּר** is rightly explained as a Persian word. Its prototype appears 5 in Babylonian contracts as *ganzabaru*; cf. PEISER, ZAT 17, 347.
- 26, 21 [Even if we had שש in Babylonian we might expect שוש in Hebrew; cf. p. 31, l. 24. שש = šaš, ša'aš, šaṣaš, šamaš. — P. H.]
- 40 MASPERO in his *Passing of the Empires* (p. 663, note) accepts VAN HOONACKER's explanation of **א** ששצור = Šamaš-bal-uṣur [cf. 10 also NOWACK's Commentary on the Minor Prophets (Göttingen, 1897) p. 302; SELLIN, 2, 35, n. 1; cf. 1, 239, 279], while WINCKLER, *Altort. Forschungen*, second series, vol. 2, part 1 (whole number 11, Leipzig, 1899) p. 223, n. 1 endorses ED. MEYER's identification of ששצור 1 Chr. 3, 18 and ששצור (see also below, p. 69, l. 21). [NIKEL, *op. cit.*, 15 p. 48 says that, from the philological point of view, it is preferable to explain ששצור = Šamaš-bal-uṣur although, in point of fact, the identification of ששצור and שנאצר is undoubtedly very attractive.
- 47 (11) **לזהב ולכסף** means *both gold and silver*; ל-ל = *sive-sive*; see the paper cited above, p. 25, l. 15 and Crit. Notes on Numbers, p. 63, l. 4. 20 NIKEL, *op. cit.*, p. 43 says that the number 5400 should be corrected to 5469 following 1 Esdr. 2, 14; cf. OORT, *Emend.* — P. H.]
- 27, 1 (2, 2) **זְרֻבָּבֶל** is explained by VAN HOONACKER in his *Nouvelles Études sur la Restauration Juive* (1896, p. 94), as meaning *Down with* 25 *Babylon!* He gets this sense (which KOSTERS rejects) from the Aramaic זרב [= Assyr. *zarābu* 'to oppress,' *zurub libbi* = זרב לי; DELITZSCH, HW 263^b. — P. H.]. The name would then carry an imprecation against Babylon. LAGARDE (*Nominalbild.*, p. 53), on the other hand, thinks that זְרֻבָּבֶל may be a Babylonian name. 30 [According to NIKEL, *op. cit.*, p. 46, n. 2, Zerubbabel is a genuine Babylonian name, = *zer-Bābīlī* 'offspring of Babylon.' He endorses the view that Sheshbazzar and Zerubbabel are two different persons. For SELLIN's hypothesis concerning Zerubbabel see Crit. Notes on Isaiah, p. 199, ll. 17 ff.; cf. NIKEL, *op. cit.*, p. 142. See now 35 also SELLIN's *Studien zur Entstehungsgeschichte der jüdischen Gemeinde nach dem babylon. Exil*, especially vol. 2 (Leipzig, 1901). For the *e* of יִשְׁעִי instead of the *o* in יְהוֹשֻׁעַ see Crit. Notes on Chronicles, p. 80, l. 45; contrast above, l. 7.
- א** בִּלְשָׁן may be = Babyl. *Belšunu* ('their lord'). — P. H.] 40
- 3 **א** מְרֹדָכִי (or, according to BÄR, מְרֹדָכִי, Ὁ Μαρδοχαῖος), Babyl. *Mar-duk-a* [i. e., probably, *Mardukā*]. GRAY (*Expos. Times*, Feb. 1899) holds that this name is connected with Marduk, and shows that foreign gods were worshiped during the Exile.
- 6 For **א** מַסְפָּר see below, p. 69, l. 13. 45
- א** אֲבִי־נִי is explained by HALÉVY as a compound of אֲבִי־נִי. This is rightly rejected by GRAY (*Heb. Proper Names*, p. 24, note).
- 29 (5) [Cf. NIKEL, *op. cit.*, p. 80. — P. H.]
- 30 (6) That the text is in disorder is plain; whether the slight emendation adopted above, p. 1, l. 28 is sufficient is not certain. The best **ש** 50 texts (**ש**VS) **א** before יִיאֵב in Neh. 7, 11. Either a number has dropped out after יִשְׁעִי, or else **א** לִבִּי יִשְׁעִי **א** is a gloss. The corruption must be an early one as **ש** testifies to the present text.

stated as follows. He denies that we have any genuine Memoirs of Ezra at all; he concedes to Nehemiah: Neh. I, 1-2, 6; 2, 9^b-20; 3, 33; 3, 34^a-5, 13^a; 5, 13^b-6, 19. The sections Ezra 4, 9^a; 4, 10-23; 5, 1-6, 8; 6, 11-14^b he regards as excerpts from an Aramaic source composed in the closing part of the fourth century B. C. All the rest he assigns to the Chronicler.

His conclusions as to the historical value of the Book, which are more radical than those of most other recent critics, will be discussed in the Notes to the English Translation. [Cf. also JOHANNES GEISSLER, *Die literarischen Beziehungen der Ezramemoiren, insbesondere zur Chronik und den hexateuchischen Quellschriften*, Chemnitz, 1899 (*Jahresbericht des städtischen Realgymnasiums*) and JOHANNES NIKEL, *Die Wiederherstellung des jüdischen Gemeinwesens nach dem babylonischen Exil*, Freiburg i. B., 1900. The last three pages of the introduction to this work (pp. xiii-xv) contain a useful bibliography of recent publications dealing with the Books of Ezra and Nehemiah. See also KLOSTERMANN's article in HERZOG-HAUCK's *RE*³, 5, 500-523 (1898) and CHEYNE-BLACK's *Encyclopædia Biblica*, 1478-1494 (1901); cf. below, p. 58, l. 37.

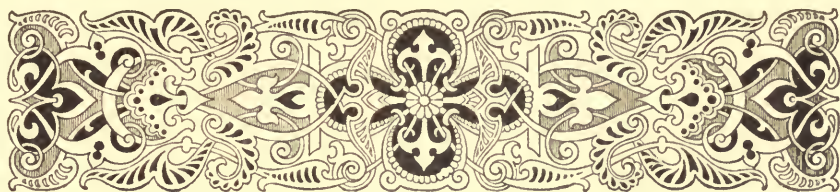
In the following *Addenda* the figures in the first column refer to the pages and lines of the Critical Notes in the present volume, while the numbers in parentheses (1, 3 &c.) indicate the chapters and verses of the Masoretic Text.

Notes $\mathfrak{A}1$
PP. LL. CC. VV.

Addenda to Notes on Ezra.

- 25, 7 (1, 3) NIKEL, *op. cit.*, p. 37 remarks that the words יהי אלהיו עמו bear a genuine Babylonian tinge and read as though they were quoted from a Babylonian incantation or penitential psalm. — P. H.]
- 11 (4) See also W. J. MOULTON's paper *Über die Überlieferung und den textkritischen Werth des dritten Esrabuchs* in STADE's ZAT, 30 1899, pp. 230 f., 244 f.
- 20 (6) See also MOULTON, *l. c.*, pp. 231, 245.
- 21 [שקל probably refers especially to the camels (2, 67; cf. Neh. 7, 69) while בהמה includes horses, asses, and mules (2, 66, 67); cf. Neh. 2, 12, 14 and below, p. 60, l. 21 (it is not likely that בהמה in Neh. 35 2, 12, 14 refers to a horse; contrast NIKEL, *op. cit.*, p. 188, l. 9). In the cuneiform account of Assurbanipal's Arabian campaign (KB 2, 224, l. 36) the camels of the Arabs are called *rukûššunu*; see *Hebraica* 3, 110. — P. H.]
- 29 (8) There is an ellipsis in $\mathfrak{A}1$ which is supplied in 1 Esdr. 2, 10: ἐξενέγ- 40
κας δὲ αὐτὰ Κύρος ὁ βασιλεὺς Περσῶν παρέδωκεν αὐτὰ Μιθριδάτη. See MOULTON, *l. c.*, p. 245. In Ezr. 8, 26, 33 παρέδωκεν stands for $\mathfrak{A}1$ שקל. The text should probably read: — ויוציאם כורש מלך פרס וישקלם על יד ונוי $\mathfrak{A}1$ מתרדת, Babyl. *Mitraddtu*; cf. also Ezr. 4, 7. Several of the 45
names mentioned in the Books of Ezra and Nehemiah have been found on cuneiform tablets, especially on the Babylonian contract-tablets disinterred during the American excavations at Nippur, SE. of Babylon, toward the end of May, 1893. All of the 730
business-documents discovered are dated in the reign of Artaxer- 50
xes I. (B. C. 464-424) and Darius II. (B. C. 423-405). Cf. the notes on the English translation of *Ezekiel*, in *The Polychrome Bible*, p. 93, l. 34. The names have been selected from the *Business*

Addenda.

THE CRITICAL NOTES on the Hebrew text of Ezra-Nehemiah (pp. 25-55) as well as the Hebrew text (pp. 1-24) were printed in the autumn of 1896 (*cf.* p. 26, l. 40), but unforeseen circumstances beyond the control of the editor and publisher made it necessary to reprint the Hebrew text. This delayed the publication of the volume. Professor GUTHE having found it impossible to make any additions, owing to the pressure of other work, the Rev. L. W. BATTEN, PH. D., Rector of St. Mark's Church, New York, formerly Professor of Hebrew in the Protestant Episcopal Divinity School, Philadelphia, who is preparing a commentary on the Books of Ezra and Nehemiah for Thè International Critical Commentary, kindly consented to append, with Professor GUTHE's approval, a number of *Addenda*, especially references to the recent works on Ezra-Nehemiah, which appeared after Professor GUTHE's Notes were in type. A few copies of the first edition were distributed in 1896 so that Professor BUHL was able to refer to the work in the 13th edition of GESENIUS' Hebrew Lexicon issued at the beginning of 1899 (*e. g. op. cit.*, p. 699^b *s. v.* צִחִיָּה; p. 906^b *s. v.* אֵשׁ; p. 907^a *s. v.* אֲשֶׁרְנָה; p. 927^a *s. v.* סֶבֶל; p. 937^b *s. v.* שׁוּר; p. x, *ad* p. 166, &c.). *Cf.* also Professor GUTHE's references in the notes to his translation of 1 Esdras in KAUTZSCH's *Apokryphen und Pseudepigraphen des AT* (Freiburg i. B., 1900), p. 6, note a; p. 11, note c. — P. H.

WITHIN the last few years there has been a great deal of discussion about the Books of Ezra and Nehemiah, and some important contributions have been made; but, for the most part, these deal very little with the text, being chiefly concerned with the structure and the value of the Books as a historical source.

With regard to these points Professor CHARLES C. TORREY, of Yale University, New Haven, has published his conclusions in a pamphlet entitled *The Composition and Historical Value of Ezra-Nehemiah* (No. 2 of the *Beihefte zur Zeitschrift für die Alttestamentliche Wissenschaft*, edited by Professor STADE) Giessen, 1896. TORREY's emendations of the text will be found in the Notes below. His conclusions in regard to the composition of the Book may be briefly

- 12 (40) A statement as to what Nehemiah and his half of the officers did, has fallen out at the end of the verse.
- (45) Insert ו before שלמה on authority of \mathfrak{G} ; cf. BÄR. In v. 46, on the other hand, strike out the ו before אסף on the same authority.
- 13 (1) \mathfrak{G}^V agrees with בִּסְפָר מִשָּׁה, but not with \mathfrak{G}^L ἐν βιβλίῳ νόμου Μωσῆ = מ' בִּסְפָר תּוֹרַת מ'. As this expression is the rule in cc. 8ff., it is adopted here also.
- (2) The singular \mathfrak{M} וַיִּשְׁכַּר justifies itself as a quotation from Deut. 23, 5. \mathfrak{G} καὶ ἐμισ-
θώσαντο וַיִּשְׁכַּר.
- (3) [ED. MEYER, *op. cit.*, p. 130, n. 2, remarks that we must point עֲרָב *Bedouins* in-
stead of \mathfrak{M} עֲרָב (\mathfrak{G} πᾶς ἐπίμικτος, \mathfrak{G}^L τὸν λαὸν τὸν ἀναμειγμένον). — P. H.]
- (4) \mathfrak{M} בָּלִשְׁכָּת בֵּית א'; but there were many chambers in the Temple; read, therefore,
בָּלִשְׁכָּת. Cf. EWALD, *Geschichte des Volkes Israel*¹³, iii, 207.
- נָתַן with ב' is surprising; we should expect עַל נָתַן.
- (5) Insert ו before הִלְבוֹנָה, following \mathfrak{G} .
- (7) \mathfrak{G}^VL have ἐν τῇ αὐτῇ οἴκου τοῦ θ. = 'בְּחֶצֶר בֵּית הָא'. Change \mathfrak{M} בְּחֶצֶר בֵּית הָא' ac-
cordingly.
- (9) \mathfrak{M} , contrary to the context, הִלְשָׁנוֹת; the reading of \mathfrak{G}^L τὸ γαζοφυλάκιον = הִלְשָׁקָה
is confirmed by the context (v. 8).
- (13) For ואוצרה, \mathfrak{G}^SL have καὶ ἐνετεῖλάνην = וְאַצְנָה. Cf. Neh. 7, 2.
- (15) The word מִכָּר of \mathfrak{M} , as also מִמָּכָר in v. 20, is translated by \mathfrak{G} πρᾶσις. As מִכָּר
nowhere else appears in the sense *merchandise* it is questionable whether, in
this passage, it is not corrupted out of ממכר. Yet the connection of the words in
 \mathfrak{G} is different.
- For the K^{ethib} ראנ, the Q^{ere} רנ has been adopted, giving the usual spelling.
- (18) \mathfrak{G}^VL have a fuller text than \mathfrak{M} , viz. ἤνεγκεν ἐπ' αὐτοὺς ὁ θεὸς ἡμῶν καὶ ἐφ'
ἡμᾶς; we should insert accordingly, it would seem, וְעָלִיהֶם (עֲלֵינוּ), especially as
the context favors it.
- (19) The first וְאַמְרָה disturbs the course of the address, and is also wanting in \mathfrak{G}^V .
It is a mistaken anticipation of the second וְאַמְרָה, and should be struck out. As
to the custom, cf. Neh. 7, 3.
- Before לֹא-יִבֹא, in the latter half, also, of the verse an אֶשֶׁר is attested by \mathfrak{G}^VL
ὥστε μὴ κατλ.
- (26) \mathfrak{G}^VL (ὁ θεός) εἰς βασιλέα = מֶלֶךְ; \mathfrak{M} has only מֶלֶךְ.
- (29) \mathfrak{M} וּבְרִית הַקְּהָנָה, beside the וְהַלְוִיִּם following and the הַקְּהָנָה preceding is surprising.
- \mathfrak{G}^V has the same, but \mathfrak{G}^L τὴν διαθήκην τῶν ἱερέων καὶ τῶν Λευιτῶν. This re-
presents unquestionably the original text וּבְרִית הַקְּהָנִים וְהַלְוִיִּם.
- (30) For \mathfrak{M} בְּמִלְאֲכָתוֹ write בְּמִלְאֲכָתוֹ, following \mathfrak{G}^VL ἀνῆρ ὡς τὸ ἔργον αὐτοῦ.

- (12) (15) Comparing v. 3, the reading of \mathfrak{L} τῷ Μαρίμωθ = לְמַרְיֹוֹת would seem preferable to \mathfrak{M} לְמַרְיֹוֹת.
- (16) The Q^{re} אֶדְוֹא is probably right; \mathfrak{S} τῷ Ἀδδαί = עָדִי, \mathfrak{L} τῷ Ἀδαία = עָדִי; but see v. 21.
- (17) After לְמַנְיָן the name of the head of a clan has dropped out, and, for לְמוֹעֲרִיָה, we should read לְמוֹעֲרִיָה (v. 5). In \mathfrak{L} τῷ Μιαιμειν Μασαί, τῷ Μασαί Αφεληθι the reiterated Μασαί, = מְעֹנִי, מְעֵשִׂי, is surprising, but possibly correct.
- For \mathfrak{M} פִּלְמִי BÖHME, *l. c.*, p. 8 proposes פִּלְסִי. Or פִּלְסִי? Cf. *e. g.* עָרִי.
- (20) For \mathfrak{M} לְסִלִּי read לְסִלִּי as in v. 7. \mathfrak{L} v. 7 Σαλουια, v. 20 Σαλουαι; \mathfrak{S} Σαλλαί.
- For \mathfrak{M} עֶבֶר \mathfrak{S} have Αβεδ = עֶבֶר; it is hard to say which form is right.
- (21) \mathfrak{M} וְדָנָה beside v. 19 וְדָנָה, can hardly be right. \mathfrak{S} τῷ Ἰδείου = עָדִי; cf. v. 16; \mathfrak{L} τῷ Ὡδοῦιφ = הוֹדִיָה as in v. 7. Read here, as in v. 7, עָרִיָה.
- (22) Instead of the indefinite expression in \mathfrak{M} רָאשֵׁי אֲבוֹת, the definite הָרָאשִׁי הָאֲבוֹת is required. \mathfrak{M} עַל would seem to be a transcriptional error for עָר. Cf. BERTHEAU-RYSSEL, pp. 330f.
- (24) \mathfrak{M} בְּרִיקְמִיָּאל, but Kadmiel is nowhere made the father of Jeshua. \mathfrak{S} v. καὶ οἱ υἱοὶ Καδμηλ = וְבָנֵי ק', \mathfrak{L} καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, Καδμηλ = ק' וְבָנֵי; this is misread, or miswritten, for בְּנִי or בְּנֵי. The latter form has been adopted in the text upon comparison with v. 8 and 10, 10. Cf. also 8,7; 9,4.
- (25) Connect the first three names of v. 25 with v. 24 on authority of Neh. 11,17; cf. also v. 9. The three names which follow, on the other hand, are to be taken as subject. The words שְׁמָרִים שׁוֹעֲרִים should be transposed, so that שְׁמָרִים may stand directly alongside its object מִשְׁמֶרֶת.
- (27) \mathfrak{L} ἐν εὐφροσύνῃ καὶ ἀγαλλιάσει, בְּשִׂמְחָה; \mathfrak{M} וְשִׂמְחָה. Perhaps בְּשִׂמְחָה וְבִגְלִילָה?
- (28) \mathfrak{L} καὶ συνήχθησαν οἱ υἱοὶ Λευι, = בְּנֵי לֵוִי, shown to be correct by vv. 27 and 30. \mathfrak{M} thus agrees with v. 29^b in regarding Levites and singers as identical. Still, \mathfrak{M} would seem to be contracted from בני לוי המשררים. The Chronicler added המשררים, and לוי has dropped out.
- For \mathfrak{M} וְיִמְרְקָר קְבִיבוֹת י' מְרִיבָרְקָר וְקְבִיבוֹת, following \mathfrak{L} .
- (31) For \mathfrak{M} וְתִהְיֶינָה הַלְכָתָה וְהָאֲחֵת הַלְכָתָה, following v. 38. See KOSTERS, *Het Herstel van Israel*, 1894, p. 59; German edition, p. 50.
- (33ff.) In the first half of v. 35 the priest's names are wanting. According to v. 41 we expect here also 7 priests; their names at present make up vv. 33 and 34, and should be taken up into v. 35^a. The division of the verses is to be altered accordingly.
- (35) For \mathfrak{M} בְּרִיזְבֹרִי it would seem necessary to read בְּרִיזְבֹרִי, following 1 Chr. 9,15; Neh. 11,17 (cf. \mathfrak{S}).
- (36) \mathfrak{L} has not the name מְלִלִי; it is certainly strange alongside of גְּלִלִי (Γελωλῑ). If מְלִלִי be omitted, and Ezra not counted, the number of persons named in vv. 35 and 36 agrees with that in v. 42 (8).
- (37) A verb of motion and a statement of place seem to have dropped out at the beginning of the verse.
- (38) Strike out the ה before הַלְכָתָה; \mathfrak{L} ἡ δευτέρα ἐπορεύετο. Then read לְשִׂמְחָה, following v. 31. \mathfrak{M} לְמוֹאֵל = to the opposite side. Further שָׁרִי has fallen out in \mathfrak{M} ; according to v. 32 it should run: וְהָעִי שָׁרִי הָעָם. Other gaps are perceptible: we miss after הַחֹמָה a statement of the point on the wall where the second company that gave thanks took its station, and a verb of motion on which the prepositions following may depend, such as וְלָכֻז.
- (39) The last clause of v. 39 and vv. 40f. are wanting in \mathfrak{S} , but appear in \mathfrak{L} and \mathfrak{S} . It has been observed by STADE, *Gesch.*, ii, 175, that these words do not suit the context; for according to that statement the second choir would have extended southward beyond the Temple. We are therefore inclined to consider the words וְעָמְרוּ בְּשַׁעַר הַמִּטְרָה an incorrect doublet of the following words.

- 10 special source. It applies to the document the plural designation הַתְּחֻמִּים, while in v. 1 the singular הַתְּחֻם is used. The interchange is like that of סָפָרִים and סָפָר in Is. 37, 14; 2 Sam. 11, 14. [According to ED. MEYER, *op. cit.*, p. 135, n. 2, we must substitute the singular הַתְּחֻם for the plural הַתְּחֻמִּים of אֱל; cf. CHEYNE on Is. 37, 14. — P. H.] With v. 29 the account of v. 1 is resumed, but it is remarkable that in v. 1 the Levites stand before the priests, while the list itself places the priests before the Levites. Perhaps the list was enlarged also by the editor. Cf. KOSTERS, *Het Herstel*, p. 78; German edition, p. 66. STADE, *Gesch.*, ii, 179, would separate only vv. 3-14.
- (5) For אֱל שְׁבִנְיָה we have in Neh. 12, 3 and 1 Chr. 24, 10 שְׁבִנְיָה, which is probably 10 correct.
- (10) Strike out the ו of אֱל before יִשׁוּעַ, on the authority of G. BÄR does not give it in his text.
- (11) For אֱל שְׁבִנְיָה read שְׁבִנְיָה, following G^L Σεχενίας, as שְׁבִנְיָה occurs again in v. 13, and is there universally attested. 15
- For אֱל הוֹרִיָּה G^V has Ὡδουα = הוֹרִיָּה, Ezr. 2, 40; see on Ezr. 3, 9. In v. 14 אֱל הוֹרִיָּה (G^V Ὡδουα, G^A Ὡδουα, G^L Ὡδίας) occurs again. Perhaps in one place the Levite clan *Judah* is meant, Neh. 12, 8.
- (15) It is natural to compare the 44 names in vv. 15-28 with the names of the clans in Ezr. 2 (Neh. 7), Ezr. 8, 2ff., and Neh. 3, 1-32. Our attention is thus drawn to 20 certain noteworthy phenomena, without our being able, however, to reach positive results. Thus בְּנֵי side by side with בְּנֵי in vv. 15f. is surprising. Elsewhere בְּנֵי occurs only as a Levitical name, Neh. 9, 4, in אֱל, where, however, בְּנֵי is more probable. The vacillation between *Bani* and *Benui* occurs also in Ezr. 2, 10 and Neh. 7, 15. It must remain undetermined whether we have a mere wavering of the tradition, 25 or actually two clans of diverse name. The latter is quite possible.
- (17) The name אֶרְנִיָּה is probably the equivalent of אֶרְנִיקָם Ezr. 2, 13; Neh. 7, 18, though it is true that the Versions do not confirm this conjecture.
- (19) ED. MEYER (*l. c.*, p. 141) would read here, following Neh. 7, 21; Ezr. 2, 16, אֶפְרָא לְהוֹקִיָּה.
- (20) K^{ethib} נוֹבִי = G^L Νωβαι; not otherwise known. Q^{re} נִבְיָי (according to BÄR, 30 p. 116, נִבְיָי) likewise unknown. According to Ezr. 2, 29; 7, 33 probably נְבוֹ. ED. MEYER (*l. c.*, p. 145) proposes to read *Nob* and *Nobai*.
- (23f. 27) The names עֲנָיָה and חֲנָן, v. 27, with חֲנַנְיָה v. 24, again do not appear to be quite certain. According to G we should read חֲנַנְיָה in Ezr. 2 and Neh. 7 35 also. Instead of one חֲנָן we should, perhaps, read חֲנָן or חֲנַן, following Neh. 3, 13.
- (29) Insert, on the authority of G, the conjunction ו before הַלְוִיִּם, before הַשּׁוֹצְרִים, before הַמְּשָׁבְרִים, before הַתְּחִינִים, and before מִבֵּין at the end of the verse.
- (32) BÄR's reading מִשָּׂא, for מִשָּׂא, is certainly preferable. Cf. Deut. 15, 2; Neh. 5, 7.
- (35) Insert ו before הַלְוִיִּם: G^L καὶ οἱ Λευῖται.
- (36) Between vv. 36 and 37 the division of verses has been altered to fit the sense. 40
- 11 (1.2) Verses 1.2 are a fragment from some other connection.
- (3) For the second יִשְׁבּוּ of אֱל, after יהודה, read יִשְׁבּוּ, following G^L καὶ κατῴκησαν κατλ.
- (6) This verse should go with v. 4; the number of the Perezites with Perez. It has 45 therefore been transposed.
- (5) For הַשְּׁלֵנִי we should probably pronounce הַשְּׁלֵנִי, following Num. 26, 20. Strangely enough, the same reading of the consonants is found also in 1 Chr. 9, 5.
- After v. 5 we miss a number of data which well-known analogies lead us to expect: first, the number of the Shelanites, corresponding to the number of the 50 descendants of Perez; then, the third Judean clan Zerah, which also dwelt, according to 1 Chr. 9, 6, in post-Exilic Jerusalem. These gaps are indicated in the text, and in part supplied by the use of 1 Chr. 9, 6.

- 8 quite foreign to his Book, it must be assumed that he had no other reading in his original than that reproduced in his translation. We should, therefore, regard **הוא** **וְהַמְּנִיָּה** as an explanatory gloss (cf. O. F. FRITZSCHE, *Handbuch zu den Apocryphen*, Vol. i, 1851, p. 7). The other variants in 1 Esdr. 9, 49f. are shown to be errors by the end of v. 10 and v. 11 in **ℳ**. 5
- For **ℳ** **הַיּוֹם הַזֶּה** read **הַיּוֹם הַזֶּה**, following 1 Esdr. 9, 50 ἡ ἡμέρα αὕτη.
- (10) Read **וַיֹּאמְרוּ** (**ℳ** καὶ εἶπον) for the sing. **וַיֹּאמֶר** in **ℳ**. Contrast STADE, *Gesch.*, ii, 177.
- (13) Read **וְהַבְּנִיִּים**, following **ℳ**; strike out, on the other hand, the **ו** before **לְהַשְׁכִּיל**, following **ℳ**. 10
- 9 (4) The names in vv. 4 and 5 are only partially correct in the tradition. **ℳ** has eight names in each verse, **ℳ**^V 4 and 2, **ℳ**^L 6 and 8. Three times **בְּנִי** (**בְּנִי**, **בְּנִי**, **בְּנִי**, also **בְּנִי** **ℳ**). V. 4 **שְׁבַנְיָה**, v. 5 **שְׁבַנְיָה** and **שְׁבַנְיָה** (**שְׁבַנְיָה**?). Comparison with **ℳ** would add some further variants. Probably the round number *seven* was originally intended here as in 8, 7. 15
- (5) For **ℳ** **אֶלְהֵינוּ** read **אֶלְהֵינוּ**, following **ℳ** Κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν. The attachment of the next clause by means of **ו** *consecutivum* is certainly to be preferred, cf. 1 Chr. 29, 20; strike out the suffix of the second person in **וְבָנֶיךָ**, and for **וּמְרוֹמָם** read **הַמְּרוֹמָם**. Cf. **ℳ** καὶ εὐλογεῖτε τὸ ὄνομα τῆς δόξης τοῦ ὑπερυψουμένου ἐπὶ παντός ἐν ἀγαλλιάσει καὶ ἐν αἰνέσει. 20
- (6) Before v. 6 insert **וַיֹּאמֶר עֲזַרְיָה** on the authority of **ℳ**. Cf. BERTHEAU-RYSSEL, 282f. For **ℳ** **שְׁמִי** read **וְשְׁמִי**. **ℳ** τὸν οὐρανὸν καὶ τὸν οὐρ. τ. οὐρ.
- (17) **ℳ** **בְּמַצְרַיִם** is evidently a transcriptional error for **בְּמִצְרַיִם**; **ℳ** ἐν Αἰγύπτῳ. Similarly the K^{thlf} **וְהָסֵר רַב** is a scribal error for **רַב חֹסֵר**. Cf. BÄR and GINSBURG, *ad loc.* 25
- (19) Strike out **ו** before **אֶת הַהֵר** in **ℳ**; **ℳ** φωτίζειν αὐτοῖς τὴν ὁδόν.
- (22) **ℳ** **לְפָאָה**, it would seem, should be taken distributively; we conjecture, therefore, that the original text ran **לְפָאָה לְפָאָה**; cf. GESENIUS-KAUTZSCH²⁶, § 123. Strike out the first **וְאֵת אֶרֶץ**; cf. **ℳ**.
- (24) The first half-verse is relegated to the foot of the page as a gloss; the words 30 were intended to bring out the fulfilment of the divine promise in v. 23, but they needlessly anticipate the contents of vv. 24f., and are wanting in **ℳ**^{VSA}.
- (27) For **ℳ** **מִשְׁמִים** read **מִשְׁמִיךְ**; **ℳ** ἐξ (ἐκ τοῦ) οὐρανοῦ σου. For **ℳ** **בְּרַחֲמֶיךָ** **ℳ** has ἐν (τοῖς) οἰκτιρμοῖς (σου) = **בְּרַחֲמֶיךָ**.
- (28) For **ℳ** **מִשְׁמִים** we conjecture **מִשְׁמִיךְ**, as in v. 27. 35
- (29) Strike out **ℳ** **כֵּם** after **וְחִמְאוּ**; it is superfluous, even objectionable, and unknown to **ℳ**^V.
- (31) At the beginning of the verse read **וְאֵתָה**, following **ℳ** καὶ σὺ ἐν οἰκτιρμοῖς κτλ., and in agreement with the context.
- (32) **יְהוָה** seems to have dropped out before **אֶלְהֵינוּ** in **ℳ**; **ℳ** Κύριε ὁ θεὸς Ἰσραὴλ, ὁ 40 θεὸς ἡμῶν κτλ. Insert **ו** before **לְשָׁרֵינוּ**, as attested by **ℳ**.
- (34) Here also **ℳ** requires the conjunction **ו** before **שָׁרֵינוּ** and **בְּהֵינֵנוּ**.
- (37) The end of the prayer seems to be wanting. The petition begins indeed in v. 32, but does not reach complete expression. We should expect Ezra to finish 45 with supplication for the restoration of Israel. Cf. KOSTERS, *Het Herstelt v. Israel*, 1894, p. 77; German edition, 1895, p. 65.
- 10 (2) To all appearance the word **הַתְּרַשָּׁתָּה** has been added later, as it separates the proper name and the patronymic; it is also wanting in **ℳ**^V, but **ℳ**^L has ὁ καὶ 50 Ἀθαρσθας. SCHLATTER, *Zur Topographie und Geschichte Palästinas*, 1893, p. 405 ff., assumes a more extensive corruption of the text. The new introductory formula indicates that the list has been taken from a

- 7 (61) For the changes here, see note on Ezr. 2, 59.
 (63) See note on Ezr. 2, 61.
 (64) For **בְּמִתְיָחָשִׁים**, see note on Ezr. 2, 62.
 (65) For **מִן־הַקָּדָשׁ הַקָּדָשִׁים** of **א**, 1 Esdr. has only **τῶν ἁγίων** = **מִן־הַקָּדָשִׁים**; see the note on Ezr. 2, 63. 5
- (66-69) For the restoration of vv. 66-69, see notes on Ezr. 2, 64-67. V. 68 is omitted by good authorities on the text, and was not counted in the Masorah among the verses of the Book. See BÄR's edition, pp. 114f. **ט** also varies in the transmission of this verse. Both Ezr. 2, 66 and 1 Esdr. 5, 42 bear witness that it belongs to their list. Thus the closer relation of 1 Esdr. to Ezr. is here brought into strong relief. The verse certainly does not belong to the original contents of the list; probably the same is true of the similarly constructed v. 69. 10
- (70-72) VV. 70-72 have an independent form of text as against Ezr. 2, 68f. and 1 Esdr. 5, 43f. As the editorial manipulation of the Chronicler is clearly apparent in Ezr. 2, 68f., Neh. 7, 70-72 must be regarded as the older form. Here, again, 15 1 Esdr. ranges itself with Ezr. 2, not with Neh. 7.
- At the end of v. 70 the text is corrupt. As **וְהָמַשׁ מֵאוֹת ב'**, on account of its position, cannot refer to **בְּתַנּוֹת ב'**, the designation of the object which was to be enumerated would seem to have dropped out; according to BERTHEAU, it was perhaps **בְּקֶרֶת מִנִּים**. **ט** omits the statement. 20
- The first half of v. 72 is wanting in **ט**^V, but that text can hardly be correct; the total in Ezr. 2, 68f. certainly seems to presuppose this third item.
- (73) The text is altered in accordance with the note on Ezr. 2, 70. The second half of the verse is intimately connected with c. 8, and should be attached to it. See also Ezr. 3, 1. 25
- 8 (1f.) 1 Esdr. 9, 39 has **τῷ ἱερεὶ καὶ ἀναγνώστῃ** = **הַכֹּהֵן וְהַסֹּפֵר**; **א**, on the other hand, wavers, calling Ezra now **הַסֹּפֵר**, now **הַכֹּהֵן**. Comparing Ezr. 7, it appears altogether probable that here, in the beginning of the narrative, Ezra should be introduced with his full title. Whether he was generally mentioned by this full title can no longer be made out with certainty. Cf. vv. 2. 4ff. 9; 12, 2. 6; 1 Esdr. 5, 40. 42. 49. 30
- (4) The number of those who stood beside Ezra at the reading of the Law varies in the tradition. **א** has 6 on the right, 7 on the left; **ט**^V 6 on the right, 4 on the left; **ט**^L 7 on the right and 7 on the left; 1 Esdr. 9, 43 **ט**^V 7 on the right, 6 on the left; **ט**^L 7 on the right, and 7 on the left. Evidently, 7 on each side are intended. Hence add **וְעֹזְרֵיהֶם**, following **ט**^L. The last two names should be connected by **ו**. 35
- (5) Insert **הוא** after **כִּי**, following **ט** (**ὅτι αὐτὸς ἦν ἐπὶ πάντων κτλ.**), and change **א** **הָיָה** **וּבְקִרְבָּתוֹ** to **וּבְקִרְבָּתוֹ** (**ὅς καὶ ἐγένετο ἡνίκα κτλ.**). 40
- (7) Strike out the **ו** before **הַלֵּוִיִּם**, following 1 Esdr. 9, 48.
- (8) For **א** **בְּסֹפֶר תּוֹרַת הָאֱלֹהִים** read **בְּסֹפֶר בְּתוֹרַת ה'** **א**, following **ט**.
 For **א** **וְיָבִינֵנוּ** — **מִפְּנֵי** KLOSTERMANN, *l. c.*, p. 246 proposes to read: **פָּרַשׁ וְשֹׁם שִׁבְלֵי וְיָבִינֵנוּ**.
- (9) Some (e. g. SMEND, *Die Listen der Bücher Esra und Nehemia*, 1881, p. 18) regard the words **הַתְּרַשָּׁתָא** as a gloss. They can appeal for support of this view to **ט**^V which has not these words, but in 1 Esdr. 9, 49 we have, nevertheless, **καὶ εἶπεν Ἀτταπατη** (**Ἀθαπασθας**) = **וַיֹּאמֶר הַתְּרַשָּׁתָא**. Thus **נְחֵמְיָה הָיָה** would be the interpolated gloss (somewhat as in Gen. 9, 22 **אָבִי** **הָם**). But what, now, was the original form of the text? Since it is altogether improbable that the author of 1 Esdr. would have omitted the proper name, but taken up the title; further, 50 since he has regarded the word **הַתְּרַשָּׁתָא** as a proper name both in 9, 49 and also in 5, 40 (**Νεεμία** καὶ **Ἀτταπίας**), and since historical considerations, for the sake of which he might have avoided speaking of Nehemiah, are elsewhere

- 7 (3) For the meaningless K^cthîb ויאמר read the Q^crê ואמר.

The imperative ויאמר^{אמר} refuses to adjust itself to the other clauses of the command. $\Theta\Lambda$ και σφηνούθωσαν, $\Theta\Lambda$ και ἀσφαλιζέσθωσαν, probably = ויאמר^{אמר}. The same consonants could also be pronounced ויאמר^{אמר} or ויאמר^{אמר}. In \mathfrak{A} a ' seems to have dropped out. The meaning here, according to 1 K. 6, 10, would be *to bolt the doors, fasten them with bars*.

- (4) [For אֵין בָּתִּים בְּנִים = *the families were not large*, see *Johns Hopkins University Circulars*, Vol. xiii, No. 114, July 1894, p. 108. — P. H.]
- (5) The words ספר היחש העולים בראשונה cannot be connected with one another in Hebrew. The same meaning is differently expressed in Ezr. 8, 1. $\Theta\Lambda$ corresponds exactly: βιβλίον τῆς συνοδίας οἱ ἀνέβησαν ἐν πρώτοις. $\Theta\Lambda$, on the other hand, smoothes out the objectionable element: βιβλίον τῆς γενεαλογίας τῶν ἀναβάντων ἐν ἀρχῇ. We must leave \mathfrak{A} in its present condition, and regard the words העולים בראשונה as a later addition. They were probably added by the Chronicler, who has inserted here the list which follows in vv. 6 ff. 15
- (6) Insert לְבָרָל, following Ezr. 2, 1 and 1 Esdr. 5, 7.
- (7) For \mathfrak{A} בָּתִּים read בָּתִּים, following Ezr. 2, 2 and 1 Esdr. 5, 8 Ποιμου; and after the name add ראשיהם, following 1 Esdr. 5, 8 τῶν προηγούμενων αὐτῶν.
- (8) The remarks made on Ezr. 2, 5 apply to the numbers in vv. 8 ff.
- (15) Whether בְּנִי or, as in Ezr. 2, 10, בְּנִי be the true reading, must remain doubtful. 1 Esdr. 20 5, 12 Bavei and Bavaiia. Still, Bavou and Bovou occur also in $\Theta\Lambda$ Ezr. 2, 10.
- (21) As to the addition after v. 21, see on Ezr. 2, 16 f.
- (22) The בְּנִי קָשָׁם stand two or three places later in Ezr. 2. See also the note on Ezr. 2, 16.
- (24 ff.) Insert after v. 24: בְּנִי יוֹרָה מֵאָה וְשָׁנִים עָשָׂר, in accordance with the remark on Ezr. 25 2, 18. Then let vv. 33–35 and v. 38 follow, — because these still speak of clans, but not of districts, — together with the expansions afforded by the parallel texts. See also the note on Ezr. 2, 19 ff.
- (25) Here begins the enumeration of geographical groups, recognizable by אֲנָשֵׁי = οἱ ἐκ in 1 Esdr. 5, 17 ff. Insert, accordingly, for \mathfrak{A} בְּנִי, in vv. 25. 36. 37: אֲנָשֵׁי. But 30 בְּנֵי is also incorrect; for, according to its situation, this locality is not in place here, but at vv. 29 ff. According to 1 Esdr. 5, 17 we should read בְּיָתֵר; cf. Jos. 15, 59; 1 Chr. 6, 59 Θ . See note on Ezr. 2, 20.
- (26) Two districts are combined, which are separate in Ezr. 2, 21 f., but without producing agreement in the total. 35
- (29) For the gap after v. 29, see note on Ezr. 2, 25 f.
- (37) As to the addition after this verse, see note on Ezr. 2, 34 f.
- (39) See note on Ezr. 2, 36.
- (43) The verse has been altered on the basis of 1 Esdr. 5, 26, υἱοὶ Ἰησοῦ εἰς Κοδοῦλου καὶ Βαβυλῶν καὶ Σουδίου (and Ezr. 2, 40).
- (46 ff.) In vv. 46–56 Neh. 7 has three names less than Ezr. 2; as these are also attested by 1 Esdr. 5, 30 f. they are here supplied. For the gaps noted besides these, see note on Ezr. 2, 44 ff. 40
- (52) \mathfrak{A} נְפִישִׁים is an impossible spelling. According to Ezr. 2, 50 (נְפִישִׁים) the only question can be as to the interchange of פ and ש; the double designation of 45 the sibilant is an oversight. Cf. עֲמִשָּׁי Neh. 11, 13; בּוֹשֶׁכֶּם Am. 5, 11, and see BLEEK-WELLSHAUSEN, *Einleitung*⁶, p. 585. The name of this family is preserved to us on an ancient seal in the British Museum in the form *Nefisi* or *Nefisi*. See *Revue Archéologique*, xvii (1891), p. 109.
- (57) The name סַפִּיר, on the authority of Ezr. 2, 55 and 1 Esdr. 5, 33 (Ἀσσαφειωθ), 50 has been given as סַפִּירָת.
- (59) Following 1 Esdr. 5, 34 we must assume a considerable gap; see note on Ezr. 2, 57.

- yards no longer belong to the persons in question, and that, consequently, they are certainly no longer in condition to borrow money on these their lost possessions; the lot which threatened them was nothing else than slavery. He therefore proposes, reasonably as it would seem, to strike out the two words.
- (5) At the end of the verse, ΘVL give τοῖς ἐντίμοις = לחרים, the true reading; for it is against these that Nehemiah brings reproaches in v. 7.
- (7) Strike out the א in משאים. The word in question is the verb נָשָׂה, and the plural of its participle נָשָׂה can only be נָשִׂים; cf. vv. 10. 11, and see BÖHME, *l. c.*, p. 21.
- (9) Strike out the י in ויאמר, and read ואמר, as the Q^{re} requires.
- (11) For משאת read ומשאת Deut. 24, 10 (GEIGER, *Zeitschr. für jüd. Theol.*, viii, 227).
- (14) מן פקח is an impossible form. It should be either פָּחָה or פָּתָחָה. Θ εἰς ἄρχοντα αὐτῶν = פָּתָחָה.
- (15) אחר is unintelligible. We might conjecture ואחר (Num. 5, 26) and afterward, following ΘL καὶ ἑσχατον. But \mathfrak{Z} gives a better interpretation in *quotidie*; read 15 accordingly אָחַר לַיּוֹם; cf. v. 18.
- (18) KEIL attempts to retain מ's expression בְּכָל־יָיִן by the rendering of *all sorts of wine*. But has not a word fallen out after בל, which designated the place or the mode of distribution? Or is ΘL right with καὶ διὰ δέκα ἡμερῶν οἶνον παντὶ τῷ πληθῆι (παντὶ τῷ λαῷ)? The latter would be יָיִן לְכָל־הַיּוֹמִים or לְכָל־הַיּוֹמִים, following 2 Chr. 30, 18.
- 6 (6) ΘVL begin the verse καὶ ἦν γεγραμμένον ἐν αὐτῇ; hence read וכתוב for מכתוב. At the end of the verse strike out הַבָּרִים הָאֵלֶּה; the words are wanting in Θ , and break the thread of the letter.
- (10) The end of the verse runs in ΘV : ὅτι ἔρχονται νυκτὸς φονεῦσαί σε, and in ΘL ὅτι ἔρχονται φονεῦσαί σε νυκτὸς· ἔρχονται ἀποκτείνειν σε. Thus no trace appears of a ו before הָאֵלֶּה. The ו in מ should be struck out, and the first sentence ended with הָאֵלֶּה. BÖHME, *l. c.*, has called attention to the fact that, elsewhere also, Nehemiah is in the habit of placing לילה at the end of the sentence. Cf. Neh. 30 2, 12. 13. 15.
- (11) Point הָאֵשׁ, not הָאֵשׁ (VAN DER HOOCHT). The ה is the interrogative particle. So BÄR and GINSBURG.
- (13) The beginning of the verse defies all interpretation, and is evidently corrupt. BERTHEAU and KEIL, it is true, assert that the first לַמַּעַן means *on this account*, but neither has given any proof. It is not hard to recognize in the present words לַמַּעַן שָׂכָר הוּא לַמַּעַן שָׂכָר הוּא, at the end of v. 12 and in the beginning of v. 13, a ditto-graphy based upon the group of letters לַמַּעַן שָׂכָר הוּא, *i. e.* לַמַּעַן שָׂכָר הוּא. Strike out, accordingly, לַמַּעַן שָׂכָר הוּא at the beginning of v. 13. It is another question, of course, whether, with that, we have obtained the original text. ΘL καὶ τωβίας καὶ Σαναβαλατ ἐμισθώσαντο αὐτόν, ὅπως φοβηθεῖς ποιήσω κτλ. leads to the same wording as that above restored; ΘV , on the other hand, has καὶ τωβία καὶ Σαναβαλατ ἐμισθώσαντο ἵνα ἐμὲ ὄχλον, ὅπως φοβηθῶ καὶ ποιήσω κτλ.
- (19) The last clause of the verse should be connected by ו with what precedes: וְאֶנְרֹת; ΘVL καὶ ἐπιστολάς κτλ.

- 7 (1) The gatekeepers (שָׂרִים) are quite in place, but it is impossible to see why the singers and Levites should have been appointed by Nehemiah just after the completion of the building of the wall. The words וְהַשָּׂרִים וְהַלְוִיִּם are therefore a later addition to the original text, based on the idea that it is the Temple which is here being spoken of.

- 4 clause following, and conceive it as an addition to the subject contained in תְּשִׁיבוּ. The meaning would then be: *Of whatever place ye may be*. But this addition, couched thus in general terms, does not correspond to the definite expression of the words following (in particular עֲלֵינוּ). \mathfrak{U}^V translates καὶ εἶπσαν ἡμῖν, Ἀναβαίνουσιν ἐκ πάντων τῶν τόπων ἐφ' ἡμᾶς; \mathfrak{U}^L καὶ εἶπον ἡμῖν, Ἀναβαί- 5 νουσιν ἐκ πάντων τῶν τόπων ὅτε ἐπεστρέψατε πρὸς ἡμᾶς. To make ἀναβαίνουσιν = עָשָׂר פְּעָמִים seems impossible. The only remaining alternative is to suppose that \mathfrak{U} read אֵלֵינוּ in the text, with which מִכָּל-הַמְּקוֹמֹת would readily connect.
- (7) The difficulties of v. 7 are not small. BERTHEAU misses the object of the first 10 וְאֶעֱמִיד, and proposes, instead of מִתְּהִיִּיתָ which is hard to interpret, to read מִתְּשַׁבֵּנוֹת or תְּשַׁבְּנוֹת, in 2 Chr. 26, 15 = *catapult*. Accordingly he translates: *so I set up defensive engines in the place behind the wall, in protected spots*. But, apart from the arbitrary conjecture, it cannot well be said that the sentence is intelligible. According to the connection לִּמְתַּחַת, לִּמְתַּחַת the phrase לִּמְתַּחַת must 15 mean *points situated beneath another place, lower than it*. In our view, according to well-known usage, כֵּן signifies simply the *place at* (or *upon*) *which something is*. By the plural with לִּי following, which on its part is connected with the singular, the expression is given a distributive sense: *at points which were each time lower than the spot in question* (that on which they were to work?), behind 20 the wall, *i. e.* בְּצִדְהֶם. This word seems intended to determine more exactly the preceding general statement; every reader at the time must have known at once what was meant by it. To-day we can no longer tell; perhaps, also, the text has not been correctly transmitted. \mathfrak{U} has in place of it ἐν τοῖς σκεπεινοῖς = *in sheltered places* (such as cave-like hiding places). \mathfrak{U}^L καὶ ἔστησαν ὑποκά- 25 τωθεν τοῦ τόπου ἐξόπισθεν τοῦ τείχους ἐν τοῖς ἀναπεπταμένοις; a doublet. We should, perhaps, read בְּצִדְהֶם, Jud. 9, 49; 1 S. 13, 6, *cf.* EUTING, *Nabat. Inschr.* (1885), pp. 54f. (No. 15, ll. 4. 5).
- For \mathfrak{M} וְאֶעֱמִיד read וְיִעֲמִיד, following \mathfrak{U}^SL ἔστησαν.
- (8) \mathfrak{M} וְאֶרְאָה וְאֶקְרֹא is unintelligible. \mathfrak{U}^L has after מִכָּנִיָּה καὶ ὤρκισα αὐτοὺς Κύριον 30 λέγων, Τοῦ θεοῦ ἡμῶν τοῦ μεγάλου κ. φοβ. This looks like a doublet of the beginning of the verse = וְאֶשְׁבִּיעֵם; *cf.* 5, 12.
- After אֶרְאָה there has dropped out אֶלְהֵינוּ; \mathfrak{U}^V τοῦ θεοῦ ἡμῶν τοῦ μεγάλου καὶ φοβεροῦ, \mathfrak{U}^L Κύριον λέγων τοῦ θεοῦ ἡμῶν τοῦ μετ. κ. φοβ. *Cf.* 9, 32; Deut. 7, 21.
- (9) For the K^{thib} וְנִשְׁבַּח read the Q^{rê} וְנִשְׁבַּח. 35
- (10) The ו before הִרְמִיָּהוּ injures the sense, and should be struck out in spite of its attestation in \mathfrak{U} . On the other hand, a ו is wanting before הִמְנִיָּה, where \mathfrak{U} also translates one.
- The end of the verse should extend over the first two words of v. 11, which in \mathfrak{U} are still rightly included within it. *Cf.* BÖHME, *l. c.*, pp. 17f. 40
- (11) The singular עָשָׂה is required by the preceding וְדָ, which has to be in the singular as explicative of בָּהֶם. 40
- (14) \mathfrak{U} καὶ ὁ θεὸς ἡμῶν gives evidence of a ו before אֶלְהֵינוּ.
- (17) The end of the verse in \mathfrak{M} is unintelligible. Instead of discussing the various conjectures (וְדָ or הִמְנִיָּה for הִמְנִיָּה) it seems better to make use of the text given 45 by \mathfrak{U}^L : καὶ ἄνδρα ὃν ἀπέστελλον ἐπὶ τὸ ὕδωρ, ἀνὴρ καὶ ὄπλον αὐτοῦ εἰς τὸ ὕδωρ = וְאִישׁ אֶשְׂרָא שְׁלָחוּ עַל-הַמַּיִם אִישׁ וְשִׁלְחוּ אֶל-הַמַּיִם. Instead of the perfect וְשָׁלַח we might also conjecture the participle שֹׁלְחִים used in Aramaizing fashion.
- 5 (2) For רִבִּים Houbigant (1753) had already conjectured עֲרִבִים, following v. 3. *Cf.* 50 BÖHME, *l. c.*, pp. 19f.
- (4) The words שְׂדֵינִי וְקִרְמִינִי of \mathfrak{M} cannot be connected with עֲלֵינוּ. BÖHME, *l. c.*, pp. 20f., has called attention to the fact that according to v. 5 the fields and vine-

- 3 λίθων αὐτῶν; — **GL**: ²καὶ εἶπεν ἐνώπιον τῶν ἀδελφῶν ἑαυτοῦ καὶ τῆς δυνά-
μεως Σαμαρείας καὶ εἶπεν, Τί οἱ Ιουδαῖοι οἱ οὐδαμῖνοι οὗτοι ποιοῦσιν
ὅτι οἰκοδομοῦσι τὴν ἑαυτῶν πόλιν; ³καὶ Τωβίας ὁ Ἀμμωνίτης ἐχόμενα αὐτοῦ
ἦλθεν· ⁴καὶ εἶπον πρὸς αὐτούς, Μὴ καταλείψομεν αὐτούς, ἅρα θυσιάσουσιν,
ἅρα δυνήσονται· καὶ εἰ σήμερον ἰάσονται τοὺς λίθους μετὰ τὸ γενέσ- 5
θαι γῆς χῶμα καυθέντας καὶ τὸ τεῖχος ἐμπεπρησμένον; ⁵καὶ Τωβίας
ὁ Ἀμμωνίτης ἦν ἐχόμενα αὐτοῦ καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, Καίγε αὐτοὶ
οἰκοδομοῦσι καὶ θυσιάζουσιν ἢ φάγονται ἐπὶ τοῦ τόπου αὐτῶν; οὐχὶ ἐάν
ἀναβῇ ἀλώπηξ, καθελεῖ τὸ τεῖχος τῶν λίθων αὐτῶν; The relation of these two
versions to one another and to **AL** is very instructive for the character of the 10
Lucianic text. The underlying identity of the Greek is plainly recognizable, but
so also, at the same time, is the working over which **GL** has undergone, by
means of alterations and additions based on the Hebrew text. The opening in
GL has been changed on the basis of **AL**. Nevertheless, the double **ויאמר** in **AL** is
very awkward, and certainly not original. 15

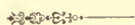
- Other doubts suggest themselves. The first sentence of Sanballat in **AL** sounds
very empty; moreover, can one, in strictness, speak before the **הֵיל שְׁמֵרֹן**? According
to **GV**, on the other hand, we get the significant sentence: **הֵיל שְׁמֵרֹן כִּי הָיָה יָדָם
רַחֲמָאֵם (יָבִיג) בְּיָמֵינוּ**. The beginning of v. 3 in **G** is not in the right place;
it is therefore repeated by **GL** in its proper position. Καὶ εἶπαν (εἶπον) πρὸς 20
ἑαυτοῦς of **GV** corresponds, therefore, to the Hebrew clause **וַיִּשְׁמְרוּ**, which is
translated a second time in **GL** by **μὴ καταλείψομεν αὐτούς**. Beyond question,
AL has here preserved the original text; the change of **הָלֵךְ** to **הָיָה** should be
rejected. The sentence which follows in **GV**, **Μὴ θυσιάσουσιν ἢ φάγονται ἐπὶ τοῦ**
τόπου αὐτῶν is confirmed by **GL** v. 5, **καὶ θυσιάζουσιν ἢ φάγονται ἐπὶ τοῦ τόπου** 25
αὐτῶν = וַיִּשְׁמְרוּ לֹא יִשְׁמְרוּ וְלֹא יִשְׁמְרוּ. **GL** ἅρα δυνήσονται = **וְלֹא יִשְׁמְרוּ**, καὶ εἰ σήμερον = **אִם**
יִהְיֶה, are variants. The sentence which follows in **AL** occurs only in **GL** v. 4, but
is also confirmed by the end of v. 35 in **AL** (cf. **GV** v. 3, **GL** v. 5). **GL** **χῶμα (הַחֶמֶת)**
καυθέντας καὶ τὸ τεῖχος ἐμπεπρησμένον is a doublet.
(35) The opening should stand as in **AL** = **GL** v. 5. Tobiah's speech is fully preserved 30
in **GL** v. 5, **וַיִּשְׁמְרוּ לֹא יִשְׁמְרוּ וְלֹא יִשְׁמְרוּ** (v. 35). In this form vv. 34, 35 mutually
confirm one another. It becomes at the same time apparent that Tobiah, while
taking up the words of Sanballat, means to outdo them by a stroke of wit.
(36) For **AL** **וַיִּשְׁמְרוּ** **G** has **עַל מִקְרִיִּם** = **וַיִּשְׁמְרוּ**, which is probably correct. 35

- 4 (1) Strike out **AL** **וַיִּשְׁמְרוּ**, following **GV**. They are mentioned nowhere else in this
connection. The words **וַיִּשְׁמְרוּ** are also presumably an addition, either
by the Chronicler, or as a later gloss; for Nehemiah nowhere else expresses
himself in this way.

For **AL** **וַיִּשְׁמְרוּ** **GV** have **הָיָה**; read, accordingly, **וַיִּשְׁמְרוּ**. 40

For the pronunciation **וַיִּשְׁמְרוּ** no decisive reason is discoverable. BÖHME,
l. c., p. 18, has therefore proposed to pronounce **וַיִּשְׁמְרוּ** (cf. 6, 1).

- (2) For **AL** **וַיִּשְׁמְרוּ** read **וַיִּשְׁמְרוּ**; Nehemiah speaks of Jerusalem in the feminine (2, 17). **GL** **τοῦ**
ποιήσαι αὐτὴν ἀφανή καὶ ποιῆσαι μοι πλάνησιν is a doublet. The sentence is
wanting in **GV**. 45
(3) **GL** reads **πρὸς Κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν = וְלֹא יִשְׁמְרוּ**. The full expression is
well adapted to the context. **GV**, on the other hand, has only **πρὸς τὸν θεὸν**
ἡμῶν = AL.
(6) The words **וַיִּשְׁמְרוּ** are hard to connect in the present text of **AL**. BERTHEAU-
RYSSSEL, comparing the wording of Ezr. 1, 4, connect the expression with the 50

† The variants of this recension are distinguished by spaced type.

- 3 parallel to הַצִּרְפִּים. ṬA Πωκεειμ is a mere transcript of the Hebrew רוקחים (רוקחים), ṬL lwakeim a variant of the same. Cf. W. A. TH. BÖHME, *l. c.*
- (10) Strike out the ו before נָגַד; ṬLS read only κατέναντι.
- (11) For the ill-suited 'וָאֵת מ' of Ṭ read וְנִי following ṬV καὶ ἕως πύργου τοῦ να-
θουρειμ.
- (12) For ṬL הַשְּׂפֹת read הַשְּׂפֹת, following v. 14; Ṭ τῆς κοπρίας.
- (13) ṬV αὐτὸς καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ = הוּא וּבָנָיו, ṬL הוא וּבָנָיו. But, in connection with what follows — ṬV καὶ ἐσκέπασαν (ṬL ἐστέγασαν) αὐτὴν καὶ ἔστησαν κτλ. — and upon comparison of v. 15 ṬL, we should read: הוּא בָּנָה וְיִסְלְלָנוּ וַיַּעֲמִידוּ. Cf. also v. 13.
- (14) ṬL αὐτὸς ψκοδόμησεν αὐτὴν καὶ ἐστέγασεν αὐτὴν καὶ ἔστησε. Read, accordingly, הוּא בָּנָה וְיִסְלְלָנוּ וַיַּעֲמִידוּ. The K^{ethib} וַיַּעֲמִידוּ is an oversight.
- (15) For ṬL בֵּי מִי ṬA has Bevei, ṬV Bebei, ṬL Bavai. Read בְּנֵי, comparing with v. 24; Ezr. 3, 9; Neh. 10, 10.
- (16) Ṭ translates עלת, or עלות if it so be read, like עלית in v. 31f., by ἀναβάσεως. In 15 both passages Ṭ's text seems to have had the same word. But עלת alongside of נשק is unintelligible, while עלית can be rendered, as in vv. 31f., *upper chamber, room in a tower*. Yet we should then be obliged to regard הַנֶּשֶׁק also as a short expression for בֵּית הַנֶּשֶׁק.
- (17) הַחֲרָה is dittography of the preceding word. The Versions have no knowledge 20 of it. It should be struck out.
- The K^{ethib} וְנִי, as against the Q^{re} וְנִי, is supported by the Versions and Ezr. 10, 28.
- (18) אֶתְרֵי הַחֲוִיִּק seems to be wanting at the beginning of this verse, and אֶתְרֵי after אֶתְרֵי in the second half of the verse.
- (19) The first half of this verse evidently gives a passing remark upon Ophel (cf. 11, 21). But as Ophel is not mentioned before v. 27, the remark should not come until after that. The improper place of the notice confirms the impression made by its contents, that it was not a part of the original text. The second half of the verse, on the other hand, is the continuation of v. 25^b. The division 25 of the verses should be altered accordingly.
- (20) The Q^{re} in vv. 30. 31 אֶתְרֵי (for אַחֲרֵי) is confirmed by the Versions.
- For ṬL מִזֶּה שְׁנִי read מִזֶּה שְׁנִי, Ṭ μέτρον δεύτερον. The preceding word הַשְּׂשִׁי can either be taken as referring to בֶּן = *the sixth descendant*, or connected with מִזֶּה שְׁנִי = *the sixth a second portion*, i. e., H. was the sixth, and undertook not 35 one portion for building, but two. The latter, however, does not agree with the narrative in Neh. 3, inasmuch as in v. 30 it mentions for the seventh time some one as having restored a second building section. As the first possibility also would be an entirely unparalleled and exceptional remark in this connection, the suspicion forces itself upon us that under the consonants הַשְּׂשִׁי lies a state- 40 ment concerning the native place of this man.
- (21) The compound בֶּן-הַצִּרְפִּי is entirely unintelligible; "הַצִּרְפִּי means neither *the goldsmith*, nor *belonging to the guild of the goldsmiths*" (BÖHME, *l. c.*). Ṭ has τοῦ Σαραφει (Σαραφει). The article forbids the idea that it is a proper name, but perhaps הַצִּרְפִּי may designate the man who comes from צָרְפַּת; [cf. תַּמְנִי, תַּמְנִי &c., STADE, § 303, c; بَصْرِيّ, البصرة &c.; WRIGHT-DE GOEJE³, § 251. — P. H.] Besides Sarepta referred to in 1 K. 17, 9f. cf. the place of the same name not far from Jebna in Southern Palestine called to-day الصرْفند *ef-ṣarafand*. The context, to be sure, points to a goldsmith.
- (22) Ṭ differs peculiarly. ṬV καὶ εἶπεν ἐνὺπιον τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ, Αὐτῇ ἡ δύναμις 50 Σομορῶν, ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι οὗτοι οἰκοδομοῦσιν τὴν ἑαυτῶν πόλιν; καὶ Τωβίας ὁ Ἀμμανεΐτης ἐχόμενα αὐτοῦ ἦλθεν· καὶ εἶπαν πρὸς ἑαυτούς, Μὴ θυσιάσουσιν ἡ φάγονται ἐπὶ τοῦ τόπου αὐτῶν; οὐχὶ ἀναβήσεται ἀλώπηξ καὶ καθελεῖ τὸ τεῖχος

Nehemiah.

- 1 (5) **א** **הָקָר** without the article is impossible. Read **הַהָקָר**, following Neh. 9, 32, Deut. 7, 9. 5
- (6) In the first double clause it is remarkable that first the singular and then the plural is employed. We expect uniformity in parallel clauses. In favor of the plural in the first clause we have **Ἐλ τὰ ὠτὰ σου προσέχοντα**, and similarly, 2 Chr. 6, 40 and **ψ 130, 2**. Read, accordingly, **תְּהִינָה (תְּהִינָא) אֲזִינָה קָשְׁבָה**. Yet **Ἐν** supports the singular, and v. 11 uses it also. The tradition of the text varied even in ancient times; but, originally, the plural would seem to have been used in both members, presumably in v. 11 also. 10
- (7) **א** **הָבֵל הָבֵלְנוּ**; the Masoretic pronunciation of these two words is obscure. Nothing can be made of the sense *pledge, pledges*, Ezek. 18, 12, 16. To construe or render **הָבֵל** as *infin. absol.* would be ungrammatical. The most probable 15 assumption seems to be that the vocalization depends on some Aramaism unknown to us. So far as we know, the Pi'el (Pa'el) of **הָבֵל** in Hebrew and Biblical Aramaic means *act evilly* (Job 34, 31?), like **שָׁחַת**; hence W. A. TH. BÖHME has suggested the pronunciation **הָבֵל הָבֵלְנוּ**. Cf. his paper *Über den Text des Buches Nehemiah*, first half, (Programme of the Marienstifts-Gymnasium, 20 Stettin, 1871). [In Eccl. 5, 5, on the other hand, we must read **הָבֵל** instead of **הָבֵל**; so, too, in Is. 54, 16, **לְהָבֵל** instead of **אֶלְהָבֵל**; see CHEYNE, *ad loc.* — P. II.]
- (8) For the second hemistich (**א** **אֵתָם תַּמְעֵלוּ וְגו'**) **Ἐν** has **ὁμοῖς ἐὰν ἀσυνθετήσητε, Ἐλ ἐὰν ἀμάρτυτέ μοι ὁμοῖς**; hence **תִּמְלְלוּ** **אֵם**. 15
- (11) Compare the note on v. 6. 25
- 2 (1) **Ἐν** has **καὶ ἦν (οἶνος)**, **Ἐλ καὶ ἦν (ὁ οἶνος)** = **וְיָן** instead of **אֶל יָן**. In view of the similar construction 1, 1 **וְיָן** commends itself.
- (6) Before **א** **יִשְׁכַּח** the article has dropped out. **Ὁ ἡ καθημένη ἐχόμενα αὐτοῦ**; read, accordingly, **הַיִּשְׁכַּח אֲצִלוּ**. 30
- (13) **Ἐν** renders the **שָׁבֵר** of **א** by **συντρίβων (ἐν τῷ τείχει)**, **Ἐλ** by **κατανοῶν (τοῖς τείχεσιν)**. The latter, the only construction which makes sense, requires the pronunciation **שָׁבֵר**, as read by BÄR and GINSBURG.
- The clause **אֲשֶׁר הֵם פְּרוֹצִים** is remarkable: (α) for the spelling **הֵם** instead of **הֵם**; (β) for the masc. plur. used with reference to **חומה**. **Ἐν δ αὐτοὶ καθαροῦσιν** = 35 **אֲשֶׁר הֵם פְּרוֹצִים**; but surely **הֵם** cannot refer to persons not named at all in what precedes. **Ἐλ** seems to confirm the passive construction of **א** with **τοῖς τείχεσιν** . . . **τοῖς κατεσπασμένοις**. For **ἔ** write **ἔ**; cf. BÄR and GINSBURG. For the form of the sentence, cf. GESENIUS-KAUTZSCH²⁶, § 138, b. The use of the participle reminds us of Aramaic (cf. KAUTZSCH, *Aram. Gramm.*, § 76; for the pronoun, 40 § 87, 3), and, perhaps, the masculine can be understood as being due to the writer's having in mind the Aramaic word for *wall*, which, according to Ezr. 3, 5, 9, is masculine. In 1, 3 we read **מִפְּרִצָה**. KLOSTERMANN, *l. c.*, p. 256 proposes to read **אֲשֶׁר שָׁם פְּרוֹצִים**.
- (15) For **שָׁבֵר** read, with BÄR and GINSBURG, **שָׁבֵר**, as in v. 13. 45
- 3 (7) [ED. MEYER, *l. c.*, p. 108, n. 1 proposes to read **אֲנָשִׁי נִבְעֵן וְיִמְרִינוּ** instead of **א** **אֲנָשִׁי נִבְעֵן וְהַמְצָפָה**. — P. H.]
- (8) The name **הַרְחִיָּה** awakens suspicion both through its consonants and its vowels. **Ἐλ Βαραχίου, ܐܪܚܝܐ, ܐܪܚܝܐ**. The original form of the name cannot be restored. As the following word **צוּרָפִים** positively requires the article, the final **ה** of this uncertain name has been connected with that word.

A proper name seems to have dropped out after the second **בֵּן**, for **הַרְחִיָּה** is

- 10 contained what was formerly the heading of the list vv. 18 ff. (הַאֲשֵׁים הַהֵשִׁיבוּ וְגו').
- (19) For אִל וְאֲשָׁמִים read, with KUENEN, וְאֲשָׁמִים. See KUENEN-BUDDE, *Gesammelte Abhandlungen*, 1894, p. 245.
- (23) אִל קְלִיטָה is given by אִל and all the Versions; still, it looks like a subsequent addition. The glossator was probably under the impression that קְלִיטָה was an error for *Kelita* who is known as a Levite from Neh. 8,7; 10,11, while קְלִיטָה does not occur anywhere else.
- (24) After אִל וְאֲשָׁמִים, 1 Esdr. 9,24 ṢV adds Βάκχουρος, ṢL και Σακχουρ, ṢL here και Ζακχουρ, evidently = וְזַכְרִי. As the name cannot be explained as dittography of another near it, we must regard it, apparently, as an original element of the text. 10 Cf. 1 Chr. 25,2.10; Neh. 12,35.
- (25) It seems strange to meet the name מְלִכְיָה twice. 1 Esdr. 9,26 ṢL substitutes in the second instance, ṢL here in the first, Μιχαίας = מִיכָיָה; perhaps correctly.
- (28) The clan *Bebai* is well known from Ezr. 2,11 and Neh. 7,16. But it should be noted that ṢL and 1 Esdr. 9,29 ṢL give for it Βοκχεί = בְּקִי. The tradition appears thus to have varied here just as in Ezr. 8,11.
- (29) אִל וְשָׁאֵל is a surprising name. 1 Esdr. 9,30 ṢV has και Ἀσάηλος, ṢL Ασσάηλος = אֶשְׁחֶאֱלֵא.
For אִל וְרִמּוֹת (Q^{re} רִמּוֹת) read וְרִמּוֹת, following 1 Esdr. 9,30.
- (31) For אִל וְבְנֵי read וְבְנֵי as in the preceding similar clauses, following ṢV and 20 1 Esdr. 9,32 (ṢV).
- (34) For אִל וְאֲוָאֵל the reading וְאֲוָאֵל, following ṢL Ιωηλ and 1 Esdr. 9,34 (ṢV) Ιουνα, (ṢL) Ιουηλ, is more correct. As to בְּנֵי, see on v. 38.
- (35) The end of v. 35 and beginning of v. 36 are hopelessly corrupt. ṢV Χελκεία, ṢL Χελιασουβ, 1 Esdr. 9,34 ṢV και Ανως, Καραβασειων, ṢL Χελιασουβ, for which 25 אִל has קְלִיטָה or קְלִיטָה!
For אִל וְנָחָא ṢV has Ουιεχωα, ṢL Ουανια, 1 Esdr. 9,34 ṢV και Ἐνάσειβος (end of v. 36 אִל).
- (37) מְתָנִי and מְתָנִי side by side we must consider a doublet. ṢV Μαθανια, Μαθαναν· και ἐποίησαν = אִל. ṢL has Μαθθανια only; 1 Esdr. 9,34 ṢV και Μαμτάναιμος, 30 Ἐλιασείς; ṢL Μαθθανια. The end of the verse, too, is unintelligible.
- (38) According to Ṣ and 1 Esdr. 9,34, v. 38 begins a new clan; hence, according to the usual opening, וְיִמְכְנִי; strike out the ו that follows, and pronounce, like אִל, or with ṢL, בְּנֵי. We cannot tell how the three possible pronunciations בְּנֵי, בְּנֵי, and בְּנֵי are to be distributed between vv. 29.34 and 38.
- (40) Again, the beginning of the verse would seem to be badly corrupted. 35 ṢV Μαχδναβου, ṢL και Ναδαβου; so, too, 1 Esdr. 9,34 ṢL; but 1 Esdr. 9,34 ṢV, και ἐκ τῶν υἱῶν Εζωρα = וְיִמְכְנֵי עֶזְרָא; cf. Neh. 10,18. Considering the helpless vacillation of the tradition one may perhaps be permitted to build on this flimsy foundation.
- (44) The end of the verse in אִל is unintelligible. 40 ṢV και ἐγέννησαν ἐξ αὐτῶν υἱούς; ṢL εἰσὶ δὲ ἐξ αὐτῶν τῶν γυναικῶν αἱ ἐγέννησαν υἱούς; both have made guesses at אִל. Whether 1 Esdr. 9,36 και ἀπέλυσαν αὐτὰς σὺν τέκνοις really had a different text may be doubted (cf. KOSTERS, *l. c.*, pp. 122 f.; German edition, p. 102). However, a comparison of these words with אִל leads to the conjecture: 45 נָשִׁים וְנָשִׁים (מִתָּהם or מִתָּהם) וְנָשִׁים. אִל וְנָשִׁים is perhaps a doublet of וְנָשִׁים.

- 9 (7) According to the Greek authorities a ו should be inserted before מְלִכִּינִי and בְּהִנִּי, likewise before בְּשָׁבִי.
- (8) For אֱלֹהֵינוּ עֲבִינוּ לְהָאִיר, \mathfrak{U}^V and \mathfrak{U}^L have τοῦ φωτίσαι ὀφθαλμοὺς ἡμῶν, omitting the word at which the reader stumbles. 1 Esdr. 8,76 (καὶ) τοῦ ἀνακαλύψαι φωστῆρα ἡμῶν ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν = אֱלֹהֵינוּ = בְּבֵית מְאֹרֵינוּ בְּהָאִיר, shows 5 itself to be the true reading by taking up the awkward אֱלֹהֵינוּ into the flow of the discourse.
- 10 (1) 1 Esdr. 8,88 does not read מִיִּשְׂרָאֵל, with \mathfrak{A}^L and \mathfrak{U}^L , but מִיִּרְוֹשָׁלַם. This is certainly not the original reading; for יִשְׂרָאֵל here means the exiles as in 8,25. 10
- (2) The Q^crê עִלָּם (2,31; 8,7) is preferable.
- (3) The indefinite expression בְּלִנְשִׁים in \mathfrak{A}^L is evidently incorrect. Not merely the article is required, but some closer determination of what women are meant. \mathfrak{U}^V πάσας τὰς γυναῖκας, \mathfrak{U}^L πάσας τὰς γυναῖκας τὰς ἀλλοτρίας, 1 Esdr. 8,90 πάσας τὰς γυναῖκας ἡμῶν τὰς ἐκ τῶν ἀλλογενῶν (\mathfrak{U}^L + ἐθνῶν); hence, at least, 15 בְּלִנְשִׁינוּ הַנִּקְרִיּוֹת.
- The second half of v. 3 in \mathfrak{A}^L וְכַתּוּבָה יַעֲשֶׂה: is corrupt. The very mode in which the motives for action are set side by side awakens strong suspicion. By the pronunciation אֶרְנִי for אֶרְנִי (BERTHEAU, REUSS, RAWLINSON) little improvement is made; we should surely expect the 20 Law to come first, and afterwards the opinion of the devout, not *vice versa*. \mathfrak{U}^L agrees with \mathfrak{A}^L . \mathfrak{U}^V ὡς ἂν βούλη· ἀνίστηθι καὶ φοβέρισον αὐτοὺς ἐν ἐντολαῖς θεοῦ ἡμῶν, καὶ ὡς ὁ νόμος γεννηθήτω. 1 Esdr. 8,90 ὡς ἐκρίθη σοι, καὶ ὅσοι πειθαρχήσουσιν (\mathfrak{U}^L πειθαρχοῦσι) τοῦ νόμου (\mathfrak{U}^L τῷ νόμῳ) τοῦ Κυρίου (\mathfrak{U}^L ἀναστάντες εἶπον πρὸς Ἐζδράν). They agree, accordingly, on כְּעֶצְתָּהּ, and substantially on מִצִּוֹת 25 אֱלֹהֵינוּ, approximately on הַתְּרִיבִים \mathfrak{U}^V , and הַתְּרִיבִים. But to follow the reading of \mathfrak{U}^V is unadvisable, in view of v. 4. 1 Esdr. would yield: כְּעֶצְתָּהּ וְכַל־הַתְּרִיבִים כְּמִצְוֹת הָאֱלֹהִים: קָמוּ וַיֹּאמְרוּ אֶל־עֲזָרָא V. 4 thus obtains a suitable introduction.
- (4) \mathfrak{A}^L קום; 1 Esdr. 8,9 \mathfrak{U}^V has ἀναστάς ἐπιτέλει, \mathfrak{U}^L ἀνάστα, ἐπιτέλει = קָמוּ. 30 Entirely suitable.
- (5) For \mathfrak{A}^L הַלְלוּם read הַלְלוּם, following 1 Esdr. 8,92 and \mathfrak{U}^L .
- (6) The second וְלֵךְ is meaningless. Read וְלֵךְ, following 1 Esdr. 9,2 καὶ αὐλισθεὶς ἐκεῖ and S (see BERTHEAU who follows CLERICUS).
- The last clause runs in \mathfrak{U}^L : ἔτι γὰρ ἐπένθει, in 1 Esdr. 9,2: (ἔτι) πενθῶν ὑπὲρ τῶν ἀνομιῶν τῶν μεγάλων τοῦ πληθους = הִנָּדוּם הָעַם עַל־מַעַל הָעַם; ἔτι = ὅτι; ἔτι 35 γὰρ in \mathfrak{U}^L would seem to be a doublet. See also the note on 9,4.
- (9) For \mathfrak{A}^L בְּחֶרֶשׁ read בְּחֶרֶשׁ, following 1 Esdr. 9,5 and \mathfrak{U}^L τοῦ μηνός. Here also the name of the month (Chislew) may have dropped out before הָאָז in the same way as in 6,15 and 7,8.
- (12) The Q^crê בְּרִבְרִיָה should be preferred to the K^cthib בְּרִבְרִיָה. 40
- (14) \mathfrak{A}^L הָאֵל הַזֶּה is meaningless. \mathfrak{U}^L περὶ τοῦ ῥήματος τούτου, 1 Esdr. 9,13 \mathfrak{U}^V τοῦ πρᾶγματος τούτου, \mathfrak{U}^L περὶ τοῦ πρᾶγματος τούτου = הָאֵל הַזֶּה בְּרִבְרִיָה.
- (16) The connection with v. 15 is bad; presumably in consequence of an abbreviation by the Chronicler of the original account.
- The form וַיִּבְרְלוּ is translated by \mathfrak{U}^V only, καὶ διεστάλησαν, but with the variant 45 καὶ ἄνδρες for \mathfrak{A}^L אֲנָשִׁים. According to the context, Ezra must appear as the agent. With that agrees \mathfrak{U}^L καὶ διέστειλεν Ἐζδράς and 1 Esdr. 9,16 καὶ ἐπελέετο αὐτῷ Ἑσράς = וַיִּבְרְלוּ לוֹ (BERTHEAU-RYSSEL).
- At the end of the verse read לְרִוּשׁ for the monstrosity לְרִוּשׁ.
- (17) The article is indispensable before אֲנָשִׁים; read, therefore, בְּרִבְרִיָה־אֲנָשִׁים, \mathfrak{U}^L ἐν πᾶσι 50 τοῖς ἀνδράσι. But the original text perhaps read otherwise: 1 Esdr. 9,17 καὶ ἤχθη ἐπὶ πέρας τὰ κατὰ τοὺς ἄνδρας. H. E. RYLE (*Ezra and Nehemiah*, 139) and KOSTERS, *l. c.*, p. 123 (German edition, p. 103) conjecture that in v. 17 is

- 8 (29) 1 Esdr. 8,58 renders שָׂרִי in שְׂרֵי הַכֹּהֲנִים by $\phi\upsilon\lambda\acute{\alpha}\rho\chi\omicron\iota\varsigma$, and the שְׂרֵי הָאֲבוֹת by $\eta\gamma\omicron\upsilon\mu\acute{\epsilon}\nu\omicron\iota\varsigma$. The translator cannot possibly have read the same word in both cases, as we now do in \mathbb{M} . In the second passage he read רָאִשִּׁי. When this word is inserted, we obtain the usual expression.

For \mathbb{M} read הַלְשָׁבוֹת, following \mathcal{G} and 1 Esdr. 8,58.

- (30) In pure Hebrew the beginning of the verse would have to be וַיִּקְבְּלוּ. If we do not wish to change the text, we must regard the form transmitted by \mathbb{M} as a syntactical Aramaism. See a similar case in v. 36, וַיִּשְׂאוּ; so, too, in 3,8.10.
- (34) The final words of v. 34, בָּעֵת הַהִיא, are connected in \mathcal{G}^V with v. 35. Both form and content are in favor of this.

Insert \mathfrak{I} before בְּמִשְׁקֶל, following \mathcal{G} and 1 Esdr. 8,62.

- (35) Instead of the singular עוֹלָה read the plural עוֹלוֹת, following \mathcal{G} and 1 Esdr. 8,63.

- (36) The Persian expression for satrap (*khshatrapawan*) stands here alongside of the Aramaic-Hebrew פָּחָה [Assyr. *paxātu*]. Presumably the second expression is an ancient explanatory gloss on the first. Cf. Neh. 2,9. The double expression lay even before the Greek translators. According to ED. MEYER, *op. cit.*, p. 31, n. 3, however, the Assyro-Babylonian פָּחָה was the regular designation of the satraps even during the Persian period, but in the course of time it was gradually supplanted by the Persian title *khshatrapāvan* = אַחֲשֶׁרפָּן; in that case אַחֲשֶׁרפָּנִי הַמֶּלֶךְ would be a gloss on פָּחָה, and not *vice versa*.

On וַיִּשְׂאוּ see note to v. 30.

- 9 (1) In the enumeration of the various classes of the people from which mixed marriages had taken place 1 Esdr. 8,66 adds οἱ ἄρχοντες = הַשָּׂרִים. That these should really be included is proved by \mathbb{M} in v. 2^b. In that case we should not, of course, expect the same expression הַשָּׂרִים in v. 1^a. 1 Esdr. 8,65 has there οἱ ἡγούμενοι \mathcal{G}^V , or οἱ ἡγεμόνες \mathcal{G}^L , which usually corresponds to the Hebrew הַרְאִישִׁים. The difference would seem to be original.

For מִתְּהִיָּה, \mathcal{G} has 'בְּתַע', 1 Esdr. 8,66 \mathcal{G}^L מִתְּעִי. This last connection is to be preferred, as מִתְּהִיָּה readily connects with הֶאֱרָצוֹת by way of closer definition.

In 1 Esdr. 8,66 הָעַמִּי and הָאֲחֵרִי are wanting from the list of alien peoples; in place of the latter, however, הָאֲרָמִי is given, which would seem to be correct.

- (2) הַשָּׂרִים וְהַקְּנָנִים strikes us as verbose; one of the two expressions is sufficient for the sense, and the Chronicler, in fact, in Neh. 12,32.38 (cf. v. 40) replaces the favorite expression of Nehemiah קְנָנִים by שָׂרִים. \mathcal{G}^V has merely καὶ χεῖρ τῶν ἀρχόντων, while \mathcal{G}^L and 1 Esdr. 8,67 reproduce two expressions. Presumably הַקְּנָנִים is the original, which the Chronicler has actually superseded in v. 1 by וְהַשָּׂרִים.
- (4) 1 Esdr. 8,69 has as end of the first half of the verse ἐμοῦ (αὐτοῦ) πενθοῦντος ἐπὶ τῇ ἀνομίᾳ = אֲנִי מִתְאַבֵּל עַל-הַמִּעַל. \mathbb{M} הַנּוֹלָה is certainly attested by \mathcal{G} both here and in Ezr. 10,6, but 1 Esdr. 9,1 (= Ezr. 10,6) again reads not הַנּוֹלָה but הַנִּדְּרוֹל. However, as 1 Esdr. 9,3 f. 15 is doubtless acquainted with the נוֹלָה in Ezr. 10,7 f. 16, no critical inference can be drawn from the variation. The circumstantial clause from 1 Esdr. 8,69, on the other hand, supplies a better sense: those faithful to the Law, attracted by Ezra's strange conduct, gather about him *while* he is sitting on the ground weeping; but not *after* he had sat upon the ground until the evening sacrifice. The temporal determinative, עַד לְמִנְחַת הָעֶרֶב, refers to Ezra's change of attitude; in other words, v. 4^b should be connected with v. 5. Thus the *plus* in 1 Esdr. 8,69 is justified. Further, 1 Esdr. 8,70 should be followed in the matter of striking out the temporal determinative הָעֶרֶב in v. 5. As soon as v. 4^b is intimately connected with v. 5, its superfluity becomes apparent.
- (6) Strike out the second אֶלֶּהִי in \mathbb{M} . Cf. 1 Esdr. 8,71.

- 8 clans or individuals. Further, the men sent by Iddo are plainly indicated as Levites, since in vv. 18f. they are reckoned with the (Levite) clans Mahli and Merari. The question recurs in v. 24; see note there.
- (16) The text is here loaded with doublets; nor do the Versions give it in a pure state. In the first half of the verse **א** has 9 names; so, too, **ט**. **ט** omits **נְתַן**. 5
י Esdr. 8,43, according to **ט**, gives 10 names; according to **ט**, 7 names. Yet **λαρείβ** (**לַרְבִּי**), which is wanting in **ט**, would seem to belong to the original text. Hence we should strike out **וְלִנְתַן וְלִנְתַן**. In the second half of the verse the proper names should be struck out; they are repeated from what precedes. Cf. **י** Esdr. 8,43 **ט** τοὺς ἡγουμένους καὶ ἐπιστήμονας, **ט** ἄρχοντας συνετούς. 10
- (17) The difference between **ק** and **ק** is here reflected in the Versions. The **Q** requires **וְאֶצְנֶה** *I despatched them = commissioned them*; cf. Ex. 6,13; Jer. 27,4. The **K** should be read **וְאֶצְנֶה**, and interpreted in the sense of *dismiss, send away*, following Gen. 19,5; Jer. 38,23. In both cases **עַל-אֲדָרִי** is to be taken in the sense of **אֶל-אֲדָרִי**. The **Q**, taken in the sense specified, deserves the prefer- 15
ence.
- The words **אֲחֵי הַנְּתִינִים** are, after Iddo, totally unintelligible. Read **וְאֲחֵי**, following **י** Esdr. καὶ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ, and strike out **הַנְּתִינִים**. Iddo's brethren were not the Nethinim. But it may be that **הַנְּ** has crept into the text as a gloss on **מְשָׁרְתִים**; cf. SIEGFRIED-STADE 447. 20
- (18) Strike out **ו** before **שְׂרָבְיָה**, both because the sense requires it, and because **ט** and **י** Esdr. 8,46, in spite of all disagreements, are at one in reading no **ו** in this passage.
- (19) For **א** write **וְאֶת**. **ט** καὶ τὸν Ὠσαΐαν, as before καὶ τὸν Ἀσεβείαν; **ט** καὶ λεσσαία. **י** Esdr. 8,47 **ט** exhibit a trace of another name: **ט** καὶ Ἀννοῦνον, 25
ט οἱ ἐκ τῶν υἱῶν Χανουναίου = **חַנּוּן, חַנּוּן**.
- For **א** at the end of the verse, read **וְאֶחָדֵיהֶם**, as required by the continuation **וְנִכְנִיָּה**, and attested by **י** Esdr. 8,47 **ט**.
- (22) The final clause is wanting in **י** Esdr. 8,52. As it is not required by the context it would seem to be an expansion of the original text. Yet it appears in **ט**. 30
- (24) The varying construction of vv. 15-20 (see above) is connected with the uncertainty of the text of v. 24. **א**, on the first impression, seems to mean that two of the chief priests were Sherebiah and Hashabiah, the names of the other ten not being mentioned. This text of **א** is exactly confirmed by **ט** τῶ Σαραβιά, Ἀσαβιά, somewhat more freely by **ט** τὸν Σαραβίαν καὶ τὸν Ἀσαβίαν (= **י** Esdr. 35
8,54 **ט**). Nevertheless, it cannot be correct; for, according to vv. 18f., Sherebiah and Hashabiah are not of priestly but of Levite origin. Accordingly, their brethren v. 24^b cannot be the **בְּנֵי** of v. 24^a. Moreover, the end of v. 24, **עַל מַעַן**, would be a very needless remark. Hence **י** Esdr. 8,54 **ט** probably gives the best text: καὶ Ἑσσεβίαν καὶ Ἀσσαμίαν = **וְשְׂרָבְיָה וְהַשְׁבִּיָּה**. See KEIL and SCHULTZ *ad* 40
locum.
- (26) For **א** **עַל יָדָם**, it seems best to read **עַל-יְדֵיהֶם**, on the basis of **ט** ἐπὶ χεῖρας αὐτῶν.
- א** **לְבָנִים וְהָב מֵאָה כֶּכֶר**; the last two numbers run in **ט**: καὶ σκεύη ἀργυρᾶ ἑκατόν, καὶ τάλαντα χρυσίου (**ט** χρυσίου τάλαντα) ἑκατόν. Read, accordingly, 45
וְכִכְרִי וְהָב מֵאָה, and strike out the last **כֶּכֶר**. By this means the unusual connections in **א** are removed.
- (27) The number **שְׁנַיִם** in **א** is supported neither by **ט** nor by **י** Esdr. **ט** have διάφορα, **י** Esdr. 8,56 **ט** δέκα, **ט** δέκα δύο, where δύο seems to be a doublet, i. e. a correction after **א**. The other numbers in vv. 26f. are remarkably high; 50
שְׁנַיִם, therefore, can hardly be right.
- (28) For **א** **אֲבֹתֵיהֶם**, **ט** and **י** Esdr. 8,57 have in agreement τῶν πατέρων ἡμῶν = **אֲבֹתֵינוּ**.

- 7 *ed*, קָנַת probably means *nov*. It has been conjectured that the words constitute a formula of abbreviation, by which the complete introduction of the original letter has been replaced. Cf. 4, 10. 11. 17.
- According to GINSBURG נְבִירָא is the best-authenticated pronunciation. ANDREAS (in MARTI) prefers נְבִירָא, which is also attested by some MSS. 5
- (14) [ED. MEYER, *op. cit.*, p. 61, thinks that אַנְתָּה has dropped out after שְׁלִיחַ. Unless we insert the pronoun we must translate: *as a mission (or delegation) is sent forth by the King and his seven counselors (ministers)*. — P. H.]
- (19) The construct-state connection in אֵלֶּה יְרוּשָׁלַם, compared with the style of the rest of the letter, seems harsh and exceptional. \mathfrak{V} has ἐν Ἱερουσαλὴμ, and in 1 Esdr. 8, 17 τοῦ ἐν Ἱερ.; \mathfrak{L} τοῦ θεοῦ Ἰσραὴλ ἐν Ἱερ., and in 1 Esdr. 8, 17 τοῦ θεοῦ Ἰσραὴλ, with the misplaced addition τοῦ ἐν Ἱερ. We must read, therefore, as in 7, 15: אֵלֶּה יִשְׂרָאֵל דִּי בִירוּשָׁלַם.
- (22) The peculiar arrangement of the words וְעִדְרֵתִין מִשָּׁח מֶאֱחָה is striking. As in the preceding clauses, מִשָּׁח should be placed after עִדְרֵת. Cf. \mathfrak{L} καὶ ἐλαίου ἔως βατῶν 15 ἑκατόν. KAUTZSCH, *Grammatik*, p. 128.
- (25) For the plural דְּרֵי of \mathfrak{M} read the singular דֶּרֶת. Cf. v. 26 and elsewhere. \mathfrak{V} and 1 Esdr. 7, 23 νόμον τοῦ θεοῦ σου.
- At the end of the verse, the singular should be restored, following 1 Esdr. 8, 23 οὐδὲν, perhaps with suffix of the 3. pers. sing., תְּהוֹדֶנָּה. 20
- (26) For the forms שְׂרִישׁוּ (*K^ethib*) and שְׂרִישִׁי (*Q^erê*), cf. KAUTZSCH, *Gramm.*, pp. 114f.
- (28) \mathfrak{VL} read אֵלֶּה הַטֹּבָה after אֵלֶּה, as in 7, 9.
- 8 (2.3) According to 1 Esdr. 8, 29, vv. 2 and 3 should be otherwise divided. The words מְבַנֵּי מְבַנֵּי שְׂכָנֵיהֶם more closely define חֲטִישׁ. Cf. 1 Chr. 3, 22. BERTH.-RYSSEL, pp. 97f. 25
- (5) \mathfrak{A} and 1 Esdr. 8, 32 \mathfrak{V} read: καὶ ἀπὸ υἱῶν (ἐκ τῶν υἱῶν) Ζαθολῆς Σεχονίας = מְבַנֵּי וְיֹאמְרֵי שְׂכָנֵיהֶם. \mathfrak{M} is thus completed. Cf. Ezr. 2, 8. BERTH.-RYSSEL, p. 99.
- (10) Complete the verse, following 1 Esdr. 8, 36 \mathfrak{V} ἐκ τῶν υἱῶν Βαυιδῆς = מְבַנֵּי בְנֵי. Cf. Ezr. 2, 10. BERTHEAU-RYSSEL, p. 99.
- (11) \mathfrak{M} has בְּנֵי twice. That is hardly probable. True, \mathfrak{V} has Βαβει, but \mathfrak{L} Βοκχει 30 = בְּנֵי; so, too, 1 Esdr. 8, 37 \mathfrak{L} . Moreover, in Ezr. 10, 28 \mathfrak{L} puts Βοκχει for \mathfrak{M} בְּנֵי.
- (13) Instead of אֶהְרִינִים, without the article, 1 Esdr. 8, 39 reads οἱ ἔσχατοι = אֶהְרִינִים. But this does not remove the difficulty of understanding the passage. We have in this word either a corruption of the text or an otherwise unknown technical term referring to the genealogical registers. 35
- (14) The text varies. \mathfrak{V} καὶ ἀπὸ υἱῶν Βαγο Ουθι, καὶ μετ' αὐτοῦ; \mathfrak{L} ἀπὸ τῶν υἱῶν Γαβουα Ωθαι καὶ Ζακχουρ καὶ μετ' αὐτῶν; 1 Esdr. 8, 40 \mathfrak{V} ἐκ τῶν υἱῶν Βαναϊ Ουτου Ἰστακδλκου (\mathfrak{A} Ἰσταλκούρου), καὶ μετ' αὐτοῦ; \mathfrak{L} ἀπὸ τῶν υἱῶν Βαγουα Ωθαι καὶ Ζακχουρ, καὶ μετ' αὐτῶν. First, the Versions are preponderatingly in favor of the Q^erê זְבוֹר. Then, only the name of a single person seems to have 40 been originally mentioned in the text (μετ' αὐτοῦ = זְבוֹר, so, too, BÄR and GINSBURG), as in vv. 3ff. Under Ἰστακδλκου (Ἰσταλκούρου) there would seem to be concealed an אִישׁ. Should we expect after it the name of a place? With this \mathfrak{M} 's זְבוֹר would not fit; besides, it is only partially attested by the form Ἰσταλκούρου in \mathfrak{A} . Both K^ethib and Q^erê are unintelligible remnants of the original 45 text, which through their vocalization are made only apparently understandable.
- (15-20) The proceeding related in vv. 15-20 of \mathfrak{M} took a different course according to the text of 1 Esdr. 8, 41-48. According to 1 Esdr. (καὶ κατέμαθον αὐτοὺς· καὶ ἐκ τῶν ἱερέων καὶ ἐκ τῶν Λευιτῶν οὐχ εὗρον ἐκεῖ) Ezra finds neither priests nor Levites; in \mathfrak{M} v. 15, on the other hand, he finds only Levites lacking. However, a 50 careful examination of the context decides in favor of \mathfrak{M} . According to \mathfrak{M} in v. 2, priests appear to have attached themselves to Ezra from the outset; for the names Phinehas and Ithamar are known to us in the OT only as names of priestly

- 6 1 Esdr. 6, 27 (28), on the other hand: $\kappa\acute{\alpha}\tau\omega$ δὲ ἐπέταξα ὁλοσχερῶς οἰκοδομῆσαι καὶ ἀτενίσαι (ἐπὶ τοῦ τόπου), ἵνα συμποιῶσιν κτλ.? Moreover, the end of v. 8 and the beginning of v. 9 are rendered by 1 Esdr. 6 with noteworthy variations. Εἰς θυσίαν (ΘΑ θυσίας) = לְזֶבֶחַ , might be used in v. 9, as a parallel to לְזֶבֶחַ .
- (13) Insert ו before שָׁתַר , following 5, 3.6 and 1 Esdr. 7, 1. 5
For לְזֶבֶחַ read לְזֶבֶחַ as in 5, 3.
- (14) After וְהָיָה insert לְזֶבֶחַ , and strike out לְזֶבֶחַ after וְהָיָה ; cf. 5, 1 and 1 Esdr. 7, 3. 10
προφητευόντων Ἀγγαίου καὶ Ζαχαρίου τῶν προφητῶν.
The last three words refer back to 4, 6.23, and thus betray themselves as a later redactional addition.
- Read וְהָיָה as in 4, 7.
- (15) For וְהָיָה (Q^{re} וְהָיָה) read וְהָיָה , 3^d pers. plur. (KAUTZSCH, § 43, p. 69). Cf. also FRIEDR. DELITZSCH, *Prolegomena*, pp. 140f.
- The date in לְזֶבֶחַ is as in Θ . 1 Esdr. 7, 5, on the other hand, has ἕως τρίτης καὶ εἰκάδος = וְהָיָה וְהָיָה . This would seem to be correct, as it is inconceivable that so important a date should be altered by the translator. Moreover, Josephus *Antiq.* xi, 4, 7 agrees with 1 Esdr. 7, 5.
- The synchronism at the end of the verse (וְהָיָה) presupposes a different reckoning of the year, perhaps from the Return (3, 8); this must have dropped out. [ED. MEYER, *op. cit.*, p. 54, n. 2 suggests that we should, perhaps, read וְהָיָה 20 וְהָיָה which is the twelfth month. — P. H.]
- (17) For the Q^{re} לְזֶבֶחַ (for לְזֶבֶחַ , cf. KAUTZSCH, § 59, p. 109.
- (18) At the end of the verse 1 Esdr. 7, 9 adds καὶ οἱ θυρωροὶ ἐφ' ἐκάστου πυλῶνος = וְהָיָה וְהָיָה . Similarly Jos. *Antiq.* xi, 4, 7. The words are not out of place as they give a brief proof of the completion of the whole work of building. 25
Whether they are original is hard to say.
- (19) The subject is given by 1 Esdr. 7, 10 as by לְזֶבֶחַ in v. 21: וְהָיָה וְהָיָה = οἱ υἱοὶ Ισραὴλ τῶν(!) ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας. The וְהָיָה , on this occasion, are beyond doubt purposely emphasized.
- (21) After וְהָיָה the lack of וְהָיָה is inconvenient; the gap is filled by Θ . 30
The ו before וְהָיָה is attested by ΘV and ΘL ; but 1 Esdr. 7, 13 and S do not have it, nor do they read וְהָיָה after וְהָיָה . The ו in לְזֶבֶחַ is entirely justified; the Chronicler relates the fusion of the exiles with the native Jews as taking place on this occasion, i. e. the formation of the community which, according to the older reports, was not accomplished till later by Nehemiah and Ezra; 35
cf. Neh. 10, and see KOSTERS, *Het Herstelt van Israel in het persische Tijdvak*, Leiden 1894, p. 80; [German translation by A. BASEDOW: *Die Wiederherstellung Israel's in der persischen Periode*, Heidelberg, 1895, p. 67]. Contrast A. KÖHLER, *Biblische Geschichte*, ii, 2, 510ff.
- The ו occupies a position similar to ו in Neh. 10, 29. 40

- 7 (1) Θ has as predicate ἀνέβη; 1 Esdr. 8, 1 προσέβη. Probably וְהָיָה stood in the original text. 45
- (8) Θ and 1 Esdr. 8, 6 παρεγένοντο = וְהָיָה . וְהָיָה which refers back to v. 6.
Before וְהָיָה a different reckoning of the year must have fallen out, as in 6, 15.
For וְהָיָה of לְזֶבֶחַ it would seem better to pronounce וְהָיָה . Cf. ΘL ἐθεμελίωσε and BERTHEAU-RYSSEL, pp. 89f.
- (12) The concluding words וְהָיָה are unintelligible. ΘV puts in their place τετέλεστο λόγος καὶ ἡ ἀπόκρισις. Similarly ΘL τετέλεσται ὁ λόγος καὶ ἡ ἀπόκρισις, with, as a doublet before it, τετελειωμένῳ referring to Ἐζδρα. 1 Esdr. 8, 9 has χαίρειν, which in 1 Esdr. 6, 7 corresponds to וְהָיָה Ezr. 6, 7. וְהָיָה means *complet-*

- 6 initial ו instead of the ס in Aramaic is simply due to a partial assimilation of the sibilant to the following ב as in Ethiopic *zabāfa* 'to strike' for *subāfa* = Assy. *šabāfu*, or Heb. *בזר* *to scatter*, instead of *פור* &c. (see my note on Is. 9, 17). *כבל* is an old causative of the two-consonant root *בל* just as *שקל* is a *Šaf'el* of *קל*. We must, therefore, translate: *The house of God in Jerusalem shall be rebuilt* 5 *where they offer sacrifices, and bring His offerings made by fire*, the suffix referring to *אלהא*. This rendering is also favored by 1 Esdr. 6, 23. It is true that the suffix in *אשנהו* occasions some difficulty, and it would, therefore, perhaps be better to read the *status emphaticus* without the suffix (in 4, 12, on the other hand we have in *אשנהו* instead of *אשנהו* = *θεμελιους αὐτῆς*), or we might insert *די אלה* 10 *אשנהו* after *אשנהו* (NÖLDEKE, *Syr. Gr.* § 205, C; DELITZSCH, *Assyr. Gr.* § 123, 3; MARTI, § 129). The objection that an Aramaic equivalent of Hebr. *אשנהו* does not occur elsewhere is not valid. The passage is discussed in my paper on *אשנהו* referred to in the note on 5, 3. Cf. also ED. MEYER, *op. cit.*, p. 46, n. 2.
- (4) For *גרבך*, see MARTI, *l. c.*, p. 72*, ED. MEYER, *op. cit.*, p. 46, n. 3; DELITZSCH, 15 HWB, p. 210^a; HAUPT, *Beitr. z. Assyr.*, i, pp. 15, n. 13; 175^b below. — P. H.] *אל הרת* should mean *new* (Hebr. *חדש*). *UV* has (καὶ δόμος ἔσλινος) εἰς, and hence read here a number, as against *תלת* in the preceding clause. *UL*, on the contrary, has (καὶ δόμον ἔσλων καινῶν) ἔνα, 1 Esdr. 6, 24 (25) καὶ δόμου ἔσλινου ἐγγυρίου καινοῦ ἑνός; the Greek words for *רת* and *הר* stand here side by side. 20 But it would be unadvisable to infer from this an original *הר*, since new timber for the building would be a matter of course.
- (5) *אל ויהך* does not fit the construction of the sentence. Though expressed by *UL* (δοθήτω), it is not found in 1 Esdr. 6, 25. It seems to be a dittogram of the succeeding word. 25
- For *לאתרהו וחתתו* read *לאתרהו וחתתו*, on the basis of *UL* and 1 Esdr. 6, 25 (26).
- (6) The transition in the address is very striking. Harsh as it is, it would seem necessary to let it stand. It is fully attested by *UL* and by 1 Esdr. 26 (27) ff., in so far as Darius — see v. 33 (34) — in v. 27 (28) speaks there also in the first person. Probably the form of the statement is to be explained by the fact that the 30 writer reproduces his authority in abbreviation, retaining the mode of address, but omitting the transitions.
- Read *ישתר ב'*, following 5, 3, 6 as well as *UL* and 1 Esdr. 6, 26 (27).
- (7) The construction: *שבקו לעבדת ב' פחת י' ולש' ...* is unintelligible; the proposed explanations are unsatisfactory (cf. e. g. KAUTZSCH, § 68, p. 127). The double *בית* 35 *דך אלהא* is strange, and we miss the name before *י' פחת*. For these reasons 1 Esdr. 6, 26 (27): ἑλᾶσαι δὲ τὸν παῖδα Κυρίου Ζοροβαβελ, ὑπαρχον (ἐπαρχον) δὲ τῆς Ἰουδαίας, καὶ τοὺς πρεσβυτέρους τῶν Ἰουδαίων τὸν οἶκον τοῦ Κυρίου ἐκείνον οἰκοδομεῖν commends itself to our attention. As to *παῖς* = *עבד*, cf. 1 Esdr. 6, 12 (13). Thus the restoration above attempted is explained. Yet, the express 40 mention of Zerubbabel along with the *elders of the Jews* in this passage is surprising. For it is a peculiarity of this account of the building of the Temple to regard the elders of the Jews as the builders (5, 4, 10; 6, 8, 14). Thus is explained also the statement in 5, 4, 10, that the Persian governor has to inquire for the names of the elders; in other words, does not know them. This ignorance 45 would be surprising indeed if the Persian sub-governor in Jerusalem, who must, of course, have been known to the governor of Syria, had been the leading builder of the Temple. Hence the words *לעבד אלהא ורובבל פחת יהודיא* are to be regarded as an addition by the Chronicler, who sought thereby to harmonize the contents of the narrative with his own connecting clauses 5, 1 and 2. [ED. MEYER, 50 *l. c.*, p. 53, note 1, raises the question whether we should not read here, as in Haggai, *פחת יהודיא* instead of *אל ויהך*. — P. H.]
- (8) For *למא די*, cf. KAUTZSCH, § 22. *UV* γυνῆ μη ποτέ τι ποιήσῃτε = *למה* Ezr. 4, 22.

5 but it is also used with the meaning *knowledge, information, news, report* (DE-
LITZSCH, HWB 297^b, 4); and as orders on the part of the king and high digni-
taries were, as a rule, sent in writing, *šemu* may also mean *order, command, decree,*
message. A *report* sent to the king concerning the Arabs (*šemu ša Arabi*) gives
the king, as it were, a *taste* of the Arabs, and an *order* from the king sent to a
general, gives the general a *taste* of the king (*šemu ša šarri*). So, it seems to me,
the development of meanings is quite natural (against ED. MEYER, *op. cit.*,
p. 26, n. 1). The Babylonian word *šemu* (= *šumu*; cf. *belu* 'lord' = *ba'lu*) has also
passed into Syriac where it appears as ܫܡܐ, ܫܡܐ. The verb ܫܡܐ, Pael ܫܡܐ &c.
is denominative, and Heb. שָׁמַר (cf. Assy. *dubābu, bel-dabābi* = ܕܒܒܐ) has no
connection with ܫܡܐ. — P. H.]

(6.7) 1 Esdr. 6,7 has here a text which varies in a similar manner with that in Ezr.
4,9-11. While in 𐤀𐤋 the first two clauses of v. 7 appear evidently superfluous,
1 Esdr. 6,7 commends itself by the omission of these clauses. That the names
in v. 6 are to be connected with the form of greeting in v. 7 at the beginning of
the letter, is then obvious. ED. MEYER, on the other hand, thinks that v. 6 re-
presents the note of the registrar who filed the document in the archives of
Jerusalem; see *op. cit.*, p. 26, and cf. *supra ad* 4,9-11. 1 Esdr. 6,7 𐤀𐤋 runs: ἀντί-
γραφον ἐπιστολῆς ἧς ἔγραψαν Δαρείω καὶ ἀπέστειλαν. Σισίννης ὁ ἐπαρχὸς Συρίας
καὶ Φοινίκης καὶ Σαθραβωζάνης καὶ οἱ συνέταιροί οἱ ἐν Συρίᾳ καὶ ἐν Φοινίκῃ
ἡγεμόνες βασιλεῖ Δαρείω χαίρειν. It should be observed that the word 𐤀𐤋
= ἡγεμόνες is taken, not as a proper name, but as an *appellativum*. The con-
text would seem to justify the translator. Whether his translation be right, is
a different question. 𐤀𐤋, on the contrary, regards the word as a proper
name.

The close of v. 7 is certainly understood rightly by 𐤀𐤋, whereas 𐤀𐤋 is con-
nected by 1 Esdr. 6,8 with what follows (πάντα γινωστὰ ἔστω).

(8) The principal matter here, according to the context, is the announcement that
the princes of the Jews have begun building the Temple. This is wanting in v. 8
𐤀𐤋, but is plainly presupposed by the other data. The variant text 1 Esdr. 6,8-10
contains the statement, but coupled with certain expansions which must be
eliminated. To these belongs v. 8 𐤀𐤋 καὶ Ἱερουσαλὴμ τὴν πόλιν = 𐤀𐤋 καὶ ἑλθόν-
τες εἰς Ἱερουσαλὴμ τὴν πόλιν; 𐤀𐤋 τῆς αἰχμαλωσίας τοὺς πρεσβυτέρους τῶν Ἰου-
δαίων = 𐤀𐤋 τοὺς πρεσβυτέρους τῆς αἰχμαλωσίας Ἰουδαίων is a doublet (as before
in v. 5) of the 𐤀𐤋 𐤀𐤋; v. 10 𐤀𐤋 τὰ καινὰ ἐκεῖνα is a doublet which first arose in
the course of the transmission of the Greek text; the close of v. 10 καὶ ἐν πάσῃ
δόξῃ καὶ ἐπιμελείᾳ συντελούμενα (𐤀𐤋 συντελούμενον) is an expansion, or perhaps,
another doublet. Thus we reach the form of the text preferred above.

The lack of subject for 𐤀𐤋, at the end of the verse, is a noticeable defi-
ciency; 1 Esdr. 5,10 has καὶ εὐοδοούμενον τὸ ἔργον ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν. Cf., how-
ever, KAUTZSCH, *Gramm.*, p. 164; MARTI, *l. c.*, p. 119.

The clause 𐤀𐤋 𐤀𐤋 is found in 𐤀𐤋, but not in 1 Esdr. 6,11 τότε ἐπυν-
θανόμεθα τῶν πρεσβυτέρων τούτων λέγοντες (𐤀𐤋). Λέγοντες = 𐤀𐤋, 1 Esdr. 6,13
or Ezr. 5,11. Accordingly 𐤀𐤋 has been supplied, and the clause in 𐤀𐤋 relegat-
ed to the foot of the page.

For 𐤀𐤋 𐤀𐤋, cf. KAUTZSCH, *Gramm.*, p. 80; STRACK, *l. c.*, p. 4*. MARTI,
pp. 68.44* prefers the pronunciation 𐤀𐤋.

(10) 𐤀𐤋 𐤀𐤋 is a striking Hebraism both with regard to the pronunciation of the
noun and the form of the suffix. In Aramaic it should be either 𐤀𐤋 or
𐤀𐤋; cf. KAUTZSCH, *l. c.*, § 55, 1. The Hebrew pronunciation with 𐤀𐤋, how-
ever, is universally attested, [and we must remember that in Assyrian, — which
is but an older local variety of Aramaic (cf. *Johns Hopkins University Circulars*,
No. 114, July 1894, p. 118^b) — the form *rāšū* occurs alongside of *rāšu*; see HAUPT,

5 **הַיָּמִים** should be struck out, following 1 Esdr. 6, 1.

- (3) As to the pronunciation Σισίνης=**תְּסִינִי**, cf. LAGARDE, *Psalterium iuxta Hebraeos Hieronymi*, 1874, p. 162.

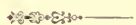
ANDREAS, in MARTI, *op. cit.*, p. 87*, explains the name **שֶׁתֶּר בּוֹנֵי** as a corruption (**ש** and **ו** being confused in the older script) of **מִתְרַבּוּזִי**=Μιθροβουζάνης, 5 Old Iranian **Mithrabaušana*, i. e., *Having redemption* (or *salvation*) through *Mithra*, or *Mithra is the Redeemer* (the Savior); [so, too, ED. MEYER, *op. cit.*, p. 32].

The vacillation of **מִל** between **כְּנֻתָּהוֹן** in 5, 3; 6, 6. 13 and **כְּנֻתָּה** in 5, 6 becomes noteworthy when we compare with it the Greek texts. In Ezr. 5, 3. 6, as in 6, 6, 10 **Θ** has οἱ σύνδουλοι αὐτῶν, but in Ezr. 6, 13 σύνδουλοι αὐτοῦ. In 1 Esdr. 6. 7 we have always simply οἱ συνεταιροί=**כְּנֻתָּה** (**כְּנֻתָּה**). As **מִל** also has **כְּנֻתָּה** in 5, 6, this is probably the form intended, which was read by 1 Esdr. as *status emphaticus*, but in **מִל** was mostly altered to **כְּנֻתָּהוֹן** under the influence of 4, 9. 17. 23, where, however, the conditions are quite different. For Ezr. 4, (9). 17. 23 the plural 15 suffix is well attested; cf. 1 Esdr. 2, 12 (15). 18 (21). 21 (25). Hence in Ezr. 5, 3; 6, 6. 13 we should probably restore the form **כְּנֻתָּה** Ezr. 5, 6.

For the form **לִבְנָה** (according to the best texts **לִבְנָה**, cf. KAUTZSCH, *Gramm.* p. 80. It would seem, however, to be a transcriptional error for **לִבְנָה** v. 17.

The word **אֶשְׁרָנָה** is rendered in 1 Esdr. 6, 3 τὴν στέγην ταύτην καὶ τὰ ἄλλα 20 πάντα; in **Θ** by τὴν χορηγίαν ταύτην. The first word would seem to have the general sense of *house*; the second expression is very obscure. Both **ש** and **ג** understand *walls* (= **שְׁרָיָה** 4, 12f.). The word reminds us of **אֶשְׁרָנָה** 4, 12. Cf. KAUTZSCH, *l. c.*, § 62; MARTI, *l. c.*, p. 55*. The meaning is uncertain. 1 Esdr. 6, 11 = Ezr. 5, 9, gives for it τὰ ἔργα ταῦτα. [**אֶשְׁרָנָה** seems to have the vowels of 25 **אֶשְׁרָנָה**. It is a Qrê like **עֶשְׂתֶּרֶת** &c. The proper pronunciation must have been **אֶשְׁרָנָה** (for **ašrānā* = Assy. *ašru* (for *aširu*), plur. *ašre* or *ašrāti* (from a fem. sing. *aširtu*=**אֶשְׁרָה**; cf. DELITZSCH in BÄR's *Chron.*, p. xi below; ZA iii, 364), or, with 30 **أَمَالَة**, (HAUPT, *The Assyrian E-vowel*, pp. 22, 4; 25, 11, a) *ēšrēti*. **אֶשְׁרָנָה** is an old Aramaic word for *place of worship, sanctuary*. The expression used by the heathen governor with reference to the Temple was, of course, objectionable to the Jews, if only owing to the connection of the word with **אֶשְׁרָה**; and it is possible that for this reason **אֶשְׁרָנָה** was substituted for **אֶשְׁרָנָה**, perhaps with reference to 5, 16, where it is said of Sheshbazzar that he laid the **אֶשְׁרָנָה** of the Temple. NÖL- 35 DEKE has suggested to me that the termination *-ān* in **אֶשְׁרָנָה** represents perhaps the Assy. plural ending *-āni* (cf. my remarks in *The Assyrian E-vowel*, p. 5 and in the *Johns Hopkins University Circulars*, No. 114, July 1894, pp. 110^a. 111^a), but a plural form *ašrāne* alongside of *ašre* (*ašrāti*, *ēšrēti*) is unknown in Assyrian;† and the pronoun **דָּנָה** points to a singular. The stem of **אֶשְׁרָנָה** is **يَسَر**. The word is discussed in a special paper which will appear in the *Journal of the American* 40 *Oriental Society* — P. H.]

- (4) The first clause in the form given it by **מִל** is totally unintelligible. **Θ** render εἰποσαν or εἶπον, thus removing, it is true, the greatest objection. It should be observed, however, that 1 Esdr. 6, 4 has no knowledge at all of this clause, but continues with v. 4^b: καὶ τινες εἰσιν οἱ οἰκοδόμοι οἱ ταῦτα (ἐπι)τελοῦντες. V. 4^a 45 is probably a gloss which was originally intended for v. 9, and has here got into the wrong place. ED. MEYER (*op. cit.*, p. 26) thinks that this clause was taken by the author *verbatim* from the letter of Darius.
- (5) [The stem of **טַעַמָּה** means, like Latin *sapere*, to taste, to have sense, to know. Assy. *ṣemu* means, therefore, not only *sense* (*šani ṣemi* 'insanity'; cf. 1 Sam. 21, 14) 50

† Of course, a cuneiform text with the plural form *ašrāni* may turn up any day.

- 4 For the K^{thib} אשכללו ושורי, read either the Q^{rê} or, following Θ (τὰ τείχην αὐτῆς), Θ (שוריה שכללן). In the text we have written Θ (שוריה שכללן), because the context in this sentence requires an imperfect, not a perfect.

Further, read Θ (θεμελίους αὐτῆς), for \mathfrak{M} (אשכללן).

The last word of the verse, וְהִיטוּ, is doubtful; cf. NÖLDEKE, *Gött. gel. Anz.*, 5 1884, p. 1019; STRACK, *Abriss des bibl. Aramäisch* (1896), p. 2*. See also KAUTZSCH, *Grammatik*, pp. 37.52.74.

- (13) For \mathfrak{M} (שוריה) read Θ (שוריה), following Θ , as in v. 12.

The word אפתם is traditionally uncertain. BÄR, following good authorities, requires אפתם, and regards it, as did the medieval Jewish commentators, as a substantive with the meaning *income*. Others hold to the *lectio vulgata* אפתם, and regard the word as an adverb, to be rendered either, according to Persian, finally (EWALD, *Jahrbücher der bibl. Wissensch.*, v, p. 156), or, according to Assyrian (FRIEDR. DELITZSCH, *Prolegomena eines neuen hebr.-aram. Wörterbuchs*, p. 152), in future. ANDREAS in MARTI's *Gramm.*, p. 54* emends to אפסם = 15 Middle and Modern Persian *afsôs* 'detriment, injury.' The general sense of the clause is certain through comparison with vv. 15 and 22.

\mathfrak{M} (מלכין) is a Hebraism for Aramaic מלכין. The Aramaic portions of the Book of Ezra, especially cc. 5.6 exhibit similar Hebraisms in the case of the pronominal suffixes of the second and third pers. pl., as לכם, להם instead of לבון, להון; 20 [contrast *Johns Hopkins University Circulars*, No. 114, July 1894, p. 118^b; see also DRIVER's *Introduction*⁵, p. 472 (Nabat. Palmyr. יהון); German edition, p. 540. — P. H.]

- (15) The 3 pers. sing. in יבקר alongside of the 2 pers. in אבהתך seems strange. We should expect either the passive יתבקר (5,17) or the 3 pers. plur., יבקרין. Both 25 Θ V and Θ L, however, seem to have read the singular, ἐπισκέπεται. In view of 5,17 it would seem to be better to read יתבקר; cf. MARTI, *l. c.*, p. 41*. [See, however, DRIVER's note on Lev. 4,12.24; 14,4 and GES.-KAUTZSCH²⁶, § 144, d. — P. H.]

Read the plural בספרי instead of the sing. בספר, following Θ L and 1 Esdr. 2,18f. 30

1 Esdr. 2,19 καὶ οἱ Ἰουδαῖοι ἀποστάται καὶ πολλορκίας συνεσταμένοι ἐν αὐτῇ κτλ. These words give the subject of עבדין, which in \mathfrak{M} is missing. It would seem, therefore, that יהודיא עבדין has dropped out in \mathfrak{M} .

- (16) Insert, at the beginning of the verse, בָּנֵן, following 1 Esdr. 2,20 and some MSS of Θ .

For \mathfrak{M} (שוריה) read, as in vv. 12f., Θ (שוריה), following Θ and 1 Esdr. 2,20. 35

- (17) Instead of (\mathfrak{M}) וּבְעֵת read וּבְעֵת, as in vv. 10.11; 7,12; cf. STRACK, *l. c.*

- (22) The pronunciation of the imperative הוּ is here in the various editions given either as הוּ or הוּ, while in 6,6 הוּ is the exclusively attested form. In our passage הוּ is the better attested form; yet STRACK, *l. c.* 3* prefers to point הוּ. 40

The pronunciation of the construct state of the infinitive, לְהַנְקֵת, is exceptional; MARTI, *l. c.*, p. 46, thinks, we should read לְהַנְקֵת.

- (23) After רחום in v. 23 the title בְּעַל־מַעַם has probably dropped out, as it elsewhere (v. 8f.17) invariably accompanies the name, and here also occurs after שְׁמִי. Only Θ L has Βεελτεεμ. 45

BÄR writes, following some codices, בארע; several old editions, however, have בארע (cf. GINSBURG), and in view of the cognate languages (cf. Heb. וְרוּעַ) this form, with long *ā*, would seem to be more correct; cf. KAUTZSCH, *l. c.*, § 60,1.

- 5 (1) 1 Esdr. 6,1 begins Ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ ἔτει τῆς Δαρείου βασιλείας. In these words 50 the original text of the beginning of c. 5, which continues 3,5, seems to be preserved. Ezr. 4,24, = 1 Esdr. 2,25, is drawn from Ezr. 5,1, not *vice versa*. Hence וּבְשָׁנָה תְּרִישִׁין לְמִלְכֵּת דְּרוּשׁ וְגו'.

4

sometimes ש in the second place. BÄR prefers the spelling with ש (*l. c.*, p. 102). [In the OT *Artakhsäst* we have the Hebrew rendering of the Babylonian form of the name (*Artakšatsu* = *Artakhsätšu* = *Artakhsätša* = *Artakhsättra*) with the peculiar Hebrew transposition of the consonantal group *ts* to *st*. Greek Ἀρταξέρξης stands for *Artakhsētšes*; cf. HAUPT, *The pronunciation of tš in Old Persian*, Johns Hopkins University Circulars, Vol. vi, No. 59, August 1887; see also ED. MEYER, *op. cit.*, p. 15 below.

For the names טבאל, מחרר, בשלם, see ED. MEYER, *loc. cit.*, p. 33. — P. H.]

The Q^rê requires the usual spelling קְנוֹתִי instead of כְּנוֹתִי of the K^{thib}.

The אַרְמִית at the end of the verse is unattested by שV and שL (שV ἔγραψεν ὁ 10 φορολόγος γραφήν Συριστὶ καὶ ἑρμηνευμένην). It appears to be either an explanatory gloss on the preceding word, or added, as in Dan. 2, 4, to indicate the beginning of the Aramaic text. ED. MEYER (*l. c.*, pp. 18ff.) retains the word, and thinks that the first אַרְמִית is merely a scribal error for פַּרְסִית (see on vv. 6-8). This emendation, however, is not supported by the Versions, and is unnecessary. 15 The Received Text is based on the idea that the Aramaic writing was not used in Canaan at that time, and that Aramaic was written with (ancient) Hebrew characters in about the same way as the Jews in Arabia nowadays write Arabic with Hebrew characters.

(9-11) In vv. 9-11 the text is evidently faulty. After כְּנָמָא in v. 8 we expect the be- 20 ginning of the letter; instead of this follows the narrative אֲדִין &c. After this כְּנָמָא the words from דָּנָה to עֲלוּהִי in v. 11 are superfluous as a second introduction of the wording of the letter. They are a gloss which has crept into the text from the margin, and which would stand better between vv. 8 and 9. אֲדִין in v. 9 (ש ἔκρινε) should be struck out. VV. 9-11 then contain the beginning of the letter 25 (cf. v. 17; 5, 6f.; 7, 11f.), and קְנוֹתְהוֹן (vv. 17 and 23), accordingly, should be changed in v. 9 to קְנוֹתְנָא (ש σύνδουλοι ἡμῶν). Further, בְּקִרְיָתָה (plur.), following ש, instead of the singular בְּקִרְיָה, 2 Kings 17, 24. However, 1 Esdr. 2, 12f. suggests a variant form of the text, particularly in the address v. 11^b. It remains a striking fact that the names of the writers of the letter are given in vv. 9f. before the 30 name of the addressee, v. 11. VV. 9 and 10 are, therefore, in all probability a later addition. Cf. WELHAUSEN, *Götting. Nachrichten*, 1895, Heft 2. ED. MEYER (*op. cit.*, pp. 28f.), on the other hand, thinks that the words from דָּנָה to עֲלוּהִי in v. 11 represent the beginning of a note of the registrar who filed the document in the archives of Jerusalem, and that they were originally connected with the 35 names in vv. 9ff., רְחוּם בַּעַל טַעַם וְנֹר, so as to form one clause. But the names of the letter-writers must have first been mentioned in the letter itself (vv. 11ff.), before they could be recorded in the note of the registrar, unless we are ready to believe that the registrar who filed the letter knew more about it than is contained in both the letters and the answer given in v. 17! Attempts to explain the names 40 mentioned in v. 9 are given by FRIEDR. DELITZSCH in BÄR's *Daniel*, ix ff.; G. HOFFMANN, ZA, ii (1887), pp. 54f.; JENSEN, *Theol. Lit.-Zeit.* 1895, p. 509; MARTI, *Gramm. der bibl.-aram. Sprache* (1896), *Glossar*, pp. 51ff.; ED. MEYER, *op. cit.*, pp. 35ff. HOFFMANN, MARTI, and ED. MEYER read דָּהוּא דִּי הוּא = דָּהוּא, instead of דָּהִיא (דָּהוּא), following שV οἱ εἰσὶν ἑλְמִיָּא *Susians, i. e. Elamites*. 45 This emendation is certainly plausible; nevertheless we have retained in the text the Masoretic pronunciation of the names. The explanations suggested are to some extent still uncertain, and it is reasonable to suppose that the author believed that he was enumerating nations or tribes.

(11) On v. 11 cf. E. NESTLE, *Marginalien*, p. 30, who appropriately compares CIS 50 II, I, 148f. (*ad* 144).

(12) According to the best authorities on the text we should read וְבִאֲשֶׁתָּא (for וְבִאֲשָׁתָּא). Cf. BÄR's edition.

- 3 For **אל** וַיַּעֲמִירוּ we should read according to all the Versions, וַיַּעֲמִירוּ.
 1 Esdr. 5, 57 ὑμνοῦντες τῷ Κυρίῳ καὶ εὐλογοῦντες κατὰ Δ.; add, therefore, וַיַּעֲמִירוּ.
- (11) 1 Esdr. 5, 59 reads ἐπὶ τῇ ἐγέρσει, where **אל** exhibits עַל הַקֶּסֶל. Compare notes on vv. 8, 10.
- (12) At best the clause הַבֵּית זֶה בְּיָסְדוֹ might be explained as an Aramaism, as VAN HOONACKER (*Zorobabel et le second temple*, 1892, p. 104) proposes. Cf. KAUTZSCH, *Grammatik des Biblisch-Aramäischen* (Leipzig, 1884) § 88. **ט** confirms the text of **אל**, but 1 Esdr. 5, 60 πρὸς τὴν τοῦτου οἰκοδομήν μετὰ κραυγῆς καὶ κλαυθοῦ μεγάλου, does not seem to have read הַבֵּית. We should probably, therefore, regard הַבֵּית as a gloss, and explain זֶה בְּיָסְדוֹ as in Jud. 6, 14; Gen. 24, 8; Jos. 2, 14, 20. Cf. GESSENIUS-KAUTZSCH²⁶, § 126, γ.
- For **אל** בְּשִׁמְחָה read וּבְשִׁמְחָה, following 1 Esdr. 5, 60.
- (13) For **אל** הָעַם, בְּכִי הָעַם, **ט**^V has only (ἀπὸ τῆς φωνῆς) τοῦ κλαυθοῦ, while **ט**^L and 1 Esdr. 5, 61 agree with **אל**. But as the context is in favor of the reading of **ט**^V, הָעַם should be struck out.
- 4 (2) 1 Esdr. 5, 65 καὶ (τῷ) ἡχοῦ = וְאֶל-יִשְׁנֵי, shown to be correct by v. 3 of **אל**.
 The Q^{re} לוֹ is sufficiently attested by the Versions. Cf. E. NESTLE, *Marginalien und Materialien*, 1893, p. 26.
- אל** here, according to the common authorities, divides it into two words. Cf. BÄR's edition, pp. 101 f. [The *o* in **אל** = *Ašur-ava-iddin* (אַשּׁוּר-אַבְדִּין*) must be explained in the same way as in סַרְרֻכֶּנִי = *Sarrukenu*, תוֹרָה = *tertu*; see my note on 2 Chr. 33, 7. — P. H.]
- (3) According to 1 Esdr. 5, 67, יהוה should be inserted before אֱלֹהֵינוּ.
אל הַמֶּלֶךְ is attested neither by **ט** nor by 1 Esdr. 5, 68, and should, therefore, it would seem, be struck out.
- (4) 1 Esdr. 5, 69 τὰ δὲ ἔθνη τῆς γῆς = וְעַמֵּי הָאָרֶץ. **אל** has the sing. עַם הָאָרֶץ, but the plural is meant, as appears from מַרְפִּים &c. Read, therefore, עַמֵּי הָאָרֶץ.
 The Q^{re} מִבְּהֵלִים should be preferred as in accordance with Hebrew usage elsewhere.
- (6 8) ED. MEYER (*op. cit.*, pp. 16 ff.) calls attention to the fact that three actions are referred to, but only two letters as well as two addressees and two groups of addressers. He conjectures therefore that the original text of the document on which the statement of the Chronicler was based ran as follows. "6 *In the reign of Xerxes, at the beginning of his reign, there wrote* 7 Bšlm, Mitradat, Tāb'cl, and the rest of their companions 8 *an accusation against the inhabitants of Judah and Jerusalem. 7 And in the days of Artaxerxes, there wrote* 8 Rehūm &c. a letter against Jerusalem 7 to Artaxerxes, the king, as follows &c."
- [This would be in Hebrew:
 6 ובמלכות אחשׁוֹרֶשׁ בתחלת מלכותו כתבו בְּשִׁלְם מִתְרַדַּת טַבְּלָל וְשָׂאֵר כְּנֹזְיָיו שְׁמָנָה עַל 8.7 אִשְׁבֵּי יְהוּדָה וִירוּשָׁלַם וְבִימֵי אֲרַתְחַשְׁתָּא 7] בְּרוּם בַּעַל טַעַם וּשְׁמִשׁ סַפְרָא כְּתָבוּ אֲגָרָא חֲרָא בְּ עַל יְרוּשָׁלַם לִאֲרַתְחַשְׁתָּא מַלְכָּא כְּנָמָא וְהַנְשִׁתָּן כְּתוּב יִפְרִסִּית וּמִתְרַנֵּן אֲרַמִּית;
 (2) כִּבְּ * (3) עַל אֲרַתְחַשְׁתָּא מֶלֶךְ פֶּרַס * (4) 4:7 כִּבְּ
- The words עַל אֲרַתְחַשְׁתָּא מֶלֶךְ פֶּרַס in verse 7 are a corruption of the words עַל יְרוּשָׁלַם לִאֲרַתְחַשְׁתָּא מַלְכָּא in v. 8 (ED. MEYER, *l. c.*, p. 18).
- The name אֲחֶשְׁוֶרֶשׁ is a corruption of אֲחֶשְׁוֶרֶשׁ (Akkhshayarsh (Babylon. Khishyarsha) = Pers. Khshayarsha (confusion of י and ו); cf. ED. MEYER, *op. cit.*, p. 15, n. 2. The correct vocalization in Hebrew would be אֲחֶשְׁוֶרֶשׁ, or perhaps אֲחֶשְׁוֶרֶשׁ.
- As to פִּרְסִית, see the last remark on v. 7, p. 32, l. 14. — P. H.]
- (7) The name of king Arthasastha (Artaxerxes) is spelled from Ezr. 7 on and in Neh. with ס; in Ezr. 4 and 6, on the other hand, variably: sometimes with ש,

- 2 Ισραηλ ἐν ταῖς κώμαις αὐτῶν. Cf. 1 Esdr. 9,37. Accordingly we should insert **וְיִשְׂרָאֵל** after **בִּירוּשָׁלַם** and **וּבְאַרְצָהּ**, but strike out, on the other hand, **וּבְנִתְנִים**. The sense requires, however, **בִּירוּשָׁלַם** and **וּבְאַרְצָהּ**; cf. Jer. 50,3; 51,2.4.7.52.

5

- 3 (1) For **אֵל** read **בְּעִרְיָהֶם**, following Neh. 7,73 and the Versions.

Wherever v. 1^b appears in 1 Esdr. (5,46; 9,38), it has a more definite statement of locality, like that in Neh. 8,1. This must accordingly be regarded as original, and in place of **אֵל יְרוּשָׁלַם** we should read: **אֵל רְחוֹב הַשְּׁעָר אֲשֶׁר אֵל הַמִּזְרָח**. 10
1 Esdr. 5,46 adds a further **πρώτου** to **πυλῶνος** = **הַשְּׁעָר הָרִאשׁוֹן** (cf. Zech. 14,10); but in this there would seem to lie a well-meant explanatory clause, *on the open market-place in front of the former gate on the east*. The Chronicler, however, has shortened the document Neh. 8,1, because he regarded the gate as not yet restored.

15

The subject of **וַיִּקְרָא** is not expressed at all in 1 Esdr. 5,46, but in 1 Esdr. 9,36 by **πάν τὸ πλῆθος**; the latter is the more effective in view of **אָהָר אֶחָד**; cf. Neh. 8,1.

- (3) V. 3 should be restored on the basis of 1 Esdr. 5,49 (50). The text according to 20
G^L runs: **καὶ ἐπισυνήχθησαν αὐτοῖς ἐκ τῶν ἄλλων ἐθνῶν τῆς γῆς καὶ κατήρθωσαν τὸ θυσιαστήριον ἐπὶ τοῦ τόπου αὐτῶν, ὅτι ἐν ἔχθρᾳ αὐτοῖς ἦσαν πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς· καὶ κατίσχυσαν, καὶ ἀνέφερον θυσίας κατὰ τὸν καιρὸν καὶ ὀλοκαυτώματα, κτλ.** The first clause would therefore be in Hebrew: **וַיִּקְרָא עָלֵיהֶם כָּעֵמִי הָאֶרֶץ**; the clause introduced by **כִּי**: **כִּי בָּאִיבָה עָלֵיהֶם כָּל־עַמֵּי הָאֶרֶץ וַיִּחְקֹוּ בִּי**; the beginning of the last clause: **וַיַּעֲלֹ עָלָיו וּבָחִים לְמוֹעֵד וְעֹלֹת**. The second 25
of **אֵל** should be struck out. Cf., however, KLOSTERMANN, *Gesch. d. Volkes Isr.* (1896), pp. 232f. [If we do not alter the **אֵימָה** of the Received Text we must read **בָּא אֵימָה** instead of **בָּאִיבָה**; see my remarks on the passage in my paper *On the Penitential Psalm "De Profundis," Hebraica*, January 1886. — P. H.]
- (4) In **אֵל** the second half of v. 4 is evidently overburdened. Following 1 Esdr. 5,50 30
καὶ θυσίας καθ' ἡμέραν, ὡς προσήκον ἦν, ἐν ἡμέρᾳ καὶ ἐν ἡμέρᾳ has been read. Cf. Num. 29,12-34. After **בְּתִירָה**, **בְּתִירָה** has been added, following 1 Esdr. 5,50.
- (5) 1 Esdr. 5,51 has after **עַל תְּחִידָה** **καὶ θυσίας σαββάτων, ἰ. e. עֹלֹת לַשַּׁבָּת**; Num. 28,10. Cf. 2 Chr. 2,3; 8,13.
- (8) In 1 Esdr. 5,55 we have an exact statement as to the day of the founding of the 35
Second Temple: **καὶ ἐθεμελίωσαν τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ τῇ νοσηνίᾳ τοῦ δευτέρου μηνὸς τοῦ δευτέρου ἔτους ἐν τῷ ἔλθειν εἰς τὴν Ἰουδαίαν καὶ Ἰερουσαλὴμ** = **וַיִּסְדְּרוּ לְיִשְׂרָאֵל לַיהוָה לְשָׁנָה הַשְּׁנִית בְּבוֹאָם לְיִירוּשָׁלַם** (יהוידא?). The divergences from **אֵל** in 1 Esdr. 5,56 & 59 are connected with this. Still, it seems unadvisable to alter **אֵל** to correspond. 40
- (9) This verse in **אֵל** has manifestly fallen into disorder. The names which stand at the end of the verse should be connected, according to 1 Esdr. 5,56, with those at the beginning. Before the first **וּבְנֵי** a **ו** should be inserted, following 1 Esdr. 5,56, and after the second **וּבְנֵי** insert **וְאֶחָד**. For the third name **וְהִדְיָה**, one is inclined to insert **וְהִדְיָה**, following Ezr. 2,40, or **וְהִדְיָה**, following Neh. 10,11.14; 45
Neh. 12,8, however, knows also a Levite clan **וְהִדְיָה**. The similarity of the names as written should be observed. According to Ezr. 2,40 we should expect here further **וּבְנֵי**. 1 Esdr. 5,56 appends to **Ιουδα** the addition **Ε(ι)λιαδουν** = **וְאֶחָד** (?). For **עֶשֶׂה** read **עֶשֶׂי** following **ו** and 1 Esdr. Cf. BERTHEAU-RYSSEL, *Die Bücher Ezra, Nehemia und Ester* (1887) pp. 37f. 50
- (10) 1 Esdr. 5,56 begins **καὶ ψκοδόμησαν** = **וַיִּבְנוּ**, because the laying of the corner-stone has already been mentioned in v. 55. But **אֵל יִסֵּד** seems to be sufficiently supported by vv. 11.12. Did **וַיִּסְדְּרוּ** originally stand in the text instead of **וַיִּבְנוּ**?

- 2 the last name in Neh. 7, 59 בני אמי; בני אמן is here to be altered in accordance with this.
- (59) In 1 Esdr. 5, 36 $\Theta\Lambda$. . . ἀπὸ Θερμελεθ καὶ Θελερσας· ἡγούμενος αὐτῶν Χαρααθα-
λαν καὶ Αλλαρ, $\Theta\Lambda$. . . ἀπὸ Θερμελεγ καὶ Θαλαα καὶ Ρησα καὶ Χερουβιδαν καὶ
Εμμηρ ἡγούμενοι αὐτῶν. Αλλαρ = ΑΛΛΑΡ = ΑΜΑΡ = אֲמָר. In Χαρααθαλαν (Χε- 5
ρουβιδαν) is concealed כְּרִיב וְאֶדֶן. Hence for אִל אֲשֶׁר הָיָה we should read הָיָה
אֲשֶׁר הָיָה; for אִל אֲמָר read אֲמָר, and add אֲשֶׁר הָיָה.
- (61) For וְיִמְנֵי הַכֹּהֲנִים read וְיִמְנֵי, following Neh. 7, 63 and 1 Esdr. 5, 38. 1 Esdr. 5, 38
 $\Theta\Lambda$ has, before the names, the words οἱ ἐμποιοῦμενοι ἱερωσύνης καὶ οὐχ εὐρέθη-
σαν, $\Theta\Lambda$ οἱ μεταποιούμενοι ἱερωσύνης καὶ οὐχ εὐρέθησαν. It probably means: 10
They who had taken possession of the priesthood, and were not found (in the list).
- 1 Esdr. 5, 38 seems still to have read the woman's name: Αὐγίαν $\Theta\Lambda$, Αὐγείαν
 $\Theta\Lambda$.
- For אֲשֶׁר, at the end, read אֲשֶׁר, following 1 Esdr.
- (62) For אִל אֲשֶׁר הָיָה read אִל אֲשֶׁר הָיָה: 1 Esdr. 5, 39 ἐν τῷ καταλοχισμῷ (καταλοχισμῷ). 15
For אִל אֲשֶׁר הָיָה read אִל אֲשֶׁר הָיָה, following 1 Esdr. 5, 39 and Neh. 7, 64.
- (63) For אִל אֲשֶׁר הָיָה, 1 Esdr. 5, 40 has τῶν ἁγίων = אֲשֶׁר הָיָה. The difference is
of some importance. According to אִל the persons referred to have no right to
partake of the most holy offerings, i. e., they do not receive the full rights of 20
priesthood (Lev. 6, 10f. 21f.; 7, 6f.; 22, 1-16). According to 1 Esdr. 5, 40, on the
other hand, they are given no right at all to the sacred dues which fell to the
priests. The latter agrees perfectly with Ezr. 2, 62; but the former seems to
be a mitigation of the decision given in v. 62. Moreover, it is doubtful whether,
at the time of composition of these lists, the distinction between holy and most 25
holy things had been established; cf. WELLHAUSEN, *Composition des Hexateuchs*,
pp. 160f. For these reasons the reading אֲשֶׁר הָיָה seems preferable.
- In the last clause it is better to read, with Neh. 7, 64, בְּהֵן instead of בְּהֵן.
- (64.65) 1 Esdr. 5, 41f. has apparently preserved the text in a form that comes nearest to
the original: 41 οἱ δὲ πάντες ἦσαν (ἀπὸ) Ἰσραὴλ ἀπὸ (δω)δεκαετοῦς καὶ ἑπ' ἄνω 30
χωρὶς παίδων καὶ γυναικῶν μυριάδες τέσσαρες δισχιλίοι τριακόσιοι ἐξήκοντα. 42
Καὶ παῖδες αὐτῶν καὶ παιδίσκαι ἑπτὰ χιλιάδες καὶ τριακόσιοι τριάκοντα ἑπτὰ,
ψάλται καὶ ψαλτρῖαι διακόσιοι τεσσαράκοντα πέντε. The variant בְּהֵן and
אֲשֶׁר appears to underlie the beginning of v. 64. אֲשֶׁר should be struck out.
Read, further, אֲשֶׁר הָיָה; אֲשֶׁר הָיָה, and add, at the end, אֲשֶׁר הָיָה. In v. 65 we should 35
strike out אֲשֶׁר הָיָה, אֲשֶׁר, and add, at the end, אֲשֶׁר הָיָה.
- (67) For אִל אֲשֶׁר הָיָה read אִל אֲשֶׁר הָיָה, following Θ and 1 Esdr. 5, 42 $\Theta\Lambda$ ὄνοι αὐτῶν; the
change is also required by the parallel expressions. For vv. 66f. in general, see
note on Neh. 7, 66f.
- (69) אִל אֲשֶׁר is connected by $\Theta\Lambda$ and 1 Esdr. 5, 43f. with the preceding clause v. 68, 40
manifestly in accord with the sense. Ezr. 2, 68f. is worked over by the Chronicler.
He has omitted Neh. 7, 70, expanded v. 71 by the addition of 'וְגו' up to
אֲשֶׁר, and resumed the text of Neh. 7, 71 with נִתְּנוּ. Neh. 7, 72a has here dropped
out, apparently by oversight, the eye of the transcriber glancing from the end
of v. 71 to the end of 72a (אֲשֶׁר). 45
- The surprisingly large number of drachmas, 61,000, is not known to 1 Esdr. 5, 44,
but only 1000 (mina) = אֲשֶׁר. This statement of אִל is therefore subject to mani-
fold suspicion. See also on Neh. 7, 71. As to drachmas and darics, see ED.
MEYER, *op. cit.*, pp. 195 ff. [cf. *ibid.* 69, n. 3]. Drachmas are intended here.
- (70) The double אֲשֶׁר of אִל is meaningless; nor can one see what is intended by 50
אֲשֶׁר at the beginning beside אֲשֶׁר at the end. Hence the text of 1 Esdr.
5, 46 $\Theta\Lambda$ commends itself: καὶ κατωκίσθησαν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται καὶ οἱ ἐκ
τοῦ λαοῦ ἐν Ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν τῇ χώρᾳ, οἱ τε ἱεροψάλται καὶ οἱ πυλῶροι καὶ πᾶς

- 2 (οἱ ἐκ = אנשי); still, it must have fallen early into disorder, as clans and districts are now confused together. The transposition effected in the text is intended to make it approximate again to the original order.

The בני נבוי would seem to be a clan; cf. נבוי Neh. 10, 20, and the expression נבוי אחר, which, at the same time, shows that originally the list contained 5 two clans of this name. For this reason Neh. 7, 33 is supplied after Ezr. 2, 29.

- (30) Cf. Neh. 10, 21 מְנַפֵּי־עֵשׂ (1 Esdr. 5, 21 Νειφεις).

- (35) The בני כְּנָזָה according to 1 Chr. 9, 7 (Neh. 11, 9), Neh. 3, 3, are a clan; cf. Mishnah, *Taan.* 4, 5, where כְּנָזָה is mentioned as a clan of Benjamin. [Contrast ED. MEYER, *op. cit.*, pp. 150; 154; 156, n. 1; 185. — P. H.] 10

- (20) With v. 20 begins the list of districts, introduced by אנשי = οἱ ἐκ in 1 Esdr. 5, 17 ff.; see on v. 29. Hence read in vv. 20. 21. 24. 25. 26. 33. 34 אנשי בני, following in part Neh. 7 and 1 Esdr. 5, in part conjecture.

Read ביתר (or בֵּית תַּר) following 1 Esdr. 5, 17 (οἱ) Βαιτηρῶς, *i. e.* Jos. 15, 59 ΒΑΙΘΗΡ, 1 Chr. 6, 59 ΒΑΙΘΗΡ, the often-mentioned *Bether* of the revolt of 15 Barkocheba under Hadrian. אֵל גִּבְרִי is unintelligible; גִּבְעֵן Neh. 7, 20 is not appropriate among the localities following; nor anywhere before v. 25.

- (24) For אֵל עֲמֻנָה, Neh. 7, 28 and 1 Esdr. 5, 18 (οἱ ἐκ Βαιτασμων) had בֵּית עֲמֻנָה.

- (25) For אֵל קְרִית עֲרִים read קְרִית עֲרִים, following Neh. 7, 29.

- (26) After בְּכִירָה there follow in 1 Esdr. 5, 20 οἱ Χαδιδσαι καὶ Ἀμυιδιοι 20 τετρακόσιοι ὅσοι δὲ οὗτο. It is uncertain what localities are meant. SMEND, *Die Listen der Bücher Esra und Nehemia* (Basel, 1881), p. 16, compares with Χαδιδσαι the locality חֲדָשָׁה Jos. 15, 37 = Ἀδασα 1 Macc. 7, 40. According to SCHLATTER, *Zur Topographie und Geschichte Palästina's*, 1893, p. vi, Ἀμυιδιοι corresponds, without violence to sound or sense, to המריעים. But the locality *Modin* which 25 he intends is called מוֹדִיעִים in the Talmud.

- (34) אֵל אֲנָשֵׁי קַעֲיָלָה וְנֹקְחָה שְׁשִׁים וְשִׁבְעָה is supplied after v. 34 from 1 Esdr. 5, 15 (οἱ) Κειλαν καὶ Ἀζητας ἐξήκοντα ἑπτα. Ἀζητας would seem to be a scribal error for Ἀσηκας. Cf. Neh. 3, 17 f.; 11, 30.

- (36) For v. 36, 1 Esdr. 5, 24 gives οἱ υἱοὶ Ἰεδδου του υἱοῦ Ἰησοῦ εἰς τοὺς υἱοὺς Σανα- 30 βεις = אֶלְיָשִׁיב בְּנֵי יְדִיעָה בְּנֵי יְדִיעָה בְּנֵי יְדִיעָה. CANABEIC = ELIACEIB; cf. the Greek names in 1 Chr. 24, 12. אֵל יְדִיעָה appears to be correct, but the continuation in 1 Esdr. 5, 24 can hardly be a pure invention.

- (40) אֵל וְקִרְיָאֵל בְּנֵי הוֹרְרָה, but cf. Neh. 7, 43 בְּנֵי הוֹרְרָה, and 1 Esdr. 5, 26 υἱοὶ Ἰησοῦ εἰς Κοδοῦλου καὶ Βάννου καὶ Σουδίου, and read בְּנֵי יְשׁוּעָה לְקִרְיָאֵל 35 וְלִהְיוּרָה.

- (42) The first בני should be struck out, following Neh. 7, 45 and 1 Esdr. 5, 28.

- (45) 1 Esdr. 5, 30 f. has a number of names more than Ezr. 2 and Neh. 7, between vv. 45 and 52. Some appear to be doublets; others, however, genuine elements of the text. Unfortunately it is not possible to transcribe them with certainty 40 into Hebrew. In the following text taken from *Θ*^v the names presumably genuine are printed in capitals: ὁ. Ακουῦ, ὁ. ΟΥΤΑ (? עֵיתָא cf. Ezr. 8, 14; 1 Chr. 9, 4), ὁ. Κηταβ, ὁ. Ακκαβα, ὁ. Συβαι, ὁ. Αναν, ὁ. ΚΟΥΑ, ὁ. Κεδδουρ, ὁ. Ἰαείρου, ὁ. Δαισαν, ὁ. Νοεβα, ὁ. ΧΑΣΕΒΑ (? חֲזַבָּה cf. Gen. 38, 5; Num. 25, 15. 18), ὁ. Καζηρα, ὁ. Ὀζείου, ὁ. Φινδε, ὁ. ΑΣΑΡΑ (חֲסִרָה cf. 2 Chr. 34, 22), ὁ. Βασθαι, ὁ. Ασσανα, ὁ. Μανει, ὁ. 45 Ναφεισει, ὁ. Ακουφ, ὁ. Αχειβα, ὁ. Ασουρ, ὁ. ΦΑΡΑΚΕΜ.

- (46) The Q'rê שלמי has been preferred, following Neh. 7, 48 (ᾠ Σαλαμει).

- (50) For the גְּזִפִּים, see on Neh. 7, 52.

- (55) For אֵל קִרְיָאֵל read קִרְיָאֵל, following Neh. 7, 57 and 1 Esdr. 5, 33.

- (57) 1 Esdr. 5, 34 furnishes eight additional names: ὁ. Σαρωθει, ὁ. Μεισαιας, ὁ. Γας, 50 ὁ. Αδδους, ὁ. Σουβας, ὁ. Αφερρα, ὁ. Βαρωδεις, ὁ. Σαφαγ. They indicate a gap in Α, but cannot be referred back with certainty to Hebrew names known to us. The last name in 1 Esdr. 5, 34 ὁ. Ἀλλων = ΑΛΛΩΝ = ΑΜΩΝ corresponds to

- 2 (2) For **אֶל שָׁרִיָּה** read **שָׁרִיָּה**, with Neh. 7,7 and 1 Esdr. 5,8 (**Θ^V** Ζαραίου, **Θ^A** Ζαρέου).
 For **רַעְמִיָּה**, Neh. 7,7 has **רַעְמִיָּה**. This form of the name is supported by 1 Esdr. 5,8, **Θ^V** Ρησαίου, **Θ^L** Δεμίου.
 After this name **נַחֲמָנִי** should be supplied on authority of Neh. 7,7; 1 Esdr. 5,8, and **Θ^L** in our passage.
 For **מַסְכָּר** read **מַסְכָּרֶת**, following Neh. 7,7 and 1 Esdr. 5,8.
 At the close of the list of names, **רַאשֵׁיהֶם** should be added, following 1 Esdr. 5,8 τῶν προηγούμενων αὐτῶν.
- (3 ff.) [For the names in the following list as well as in Ezra 8; 10; Neh. 3; 7; 10, cf. ED. MEYER, *op. cit.*, pp. 141 ff., where the non-priestly families are given in alphabetical order. — P. II.]
- (5) The numbers are manifestly corrupt, as the sequence — hundreds, units, tens — is contrary to the order used elsewhere. We should, therefore, emend at least **הַמְּשִׁים וְשָׁנִים**, following Neh. 7,10 and 1 Esdr. 5,10. For the rest, the numbers traditionally given in **א** have been left unaltered, although they differ both from those given in Neh. 7 and also from those in 1 Esdr. 5, though not so greatly from the latter. Only in the total number of the returning exiles is there agreement; cf. v. 64. If we attempt to add up the data, we find that their total, taken individually, falls considerably short of the traditional total. It makes no difference in this respect whether we reckon according to Ezr. 2, or Neh. 7, or 1 Esdr. 5. This would seem to indicate: (a) that in the course of written transmission of the list a number of the individual data have been lost; (b) that the numbers of the individual data which still remain in the list are not textually certain. These conclusions are abundantly confirmed by a comparison of all authorities for the text. A few names can be conjecturally restored, as will appear in the remarks subjoined. But no attempt has been made to correct the traditional numbers. [ED. MEYER, *op. cit.*, p. 136 thinks that the numbers were originally expressed in (Phœnician) figures; hence the corruption and confusion. — P. H.]
- (6) For **אֶל יוֹאָב** read **יֹיָאָב**, following Neh. 7,11 and 1 Esdr. 5,11.
- (10) For **בְּנֵי נְחִי** Neh. 7,15 has **בְּנֵי נְחִי**; see on Neh. 7,15.
- (16) The names of two clans seem to have been omitted after this verse; for in 1 Esdr. 5,15f. we have the following additional data: **οἱ Ἀζάρου τετρακόσιοι τριάκοντα δύο· οἱ Ἀννεί· ἑκατὸν εἰς**. The first clause would read in Hebrew: **בְּנֵי עֲזָרָה מֵאוֹת שְׁלֹשִׁים וּשְׁנַיִם**. For the pronunciation **עֲזָרָה**, cf. Neh. 10,18; Ez. 11,1; 35 contrast Neh. 3,19. The proper name of the second clause cannot be transcribed into Hebrew with certainty. According to the variant **Ἀννίας** in **Θ^A**, **הַנְּחִיָּה** may be conjectured, cf. Neh. 10,24; we should then have: **בְּנֵי הַנְּחִיָּה מֵאָה וְעָתִיד**.
 The clan which follows in 1 Esdr. 5,16, **οἱ Ἀρομ**, may correspond either to the **בְּנֵי הָרֹם** in v. 19, or to the **בְּנֵי הָרֹם** in v. 32. As the **οἱ Χορβε** 1 Esdr. 5,12, when compared with v. 25 (**Χορμ** = **הָרֹם** Ezr. 2,39), certainly recall the **בְּנֵי הָרֹם** of Ezr. 2,32, the **οἱ Ἀρομ** would seem to correspond to the **בְּנֵי הָרֹם**.
- (18) In place of **בְּנֵי יוֹרָה** Neh. 7,24 has **בְּנֵי הָרֹרָה** with the same number (112). 1 Esdr. 5,16 reads **Ἀρσιφουρεῖθ**, in **Θ^A** **Ἀρσιφρουρεῖθ**; according to FRITZSCHE, **Ἀρσιφουρεῖθ**. This extraordinary form, it would seem, should be separated into the two elements **Ἀρσιφ** = **Αριφ** = **הָרֹרָה**, and **Ουρεῖθ** or **Ουρεῖθ** = **Ουρα** = **יוֹרָה**. Probably both names stood originally in juxtaposition in the list. Is perhaps the name **הַיֹּרְהָה**, Neh. 10,19, concealed in **יוֹרָה**? The correctness of the numbers is doubtful.
- (29) VV. 29-32 and 35 are inserted after v. 19; for the list was originally so arranged, as is still recognizable today, that, first, groups of families, or clans, were enumerated; then, groups of dwellers in various districts. The clans were introduced by **בְּנֵי**, the districts by **אֲנָשֵׁי**. This formal distinction has been still better preserved in Neh. 7 and 1 Esdr. 5 than here; cf. Neh. 7,26ff.; 1 Esdr. 5,17ff.

- I E. RENAN (*Histoire du peuple d'Israel*, iii, 519ff.) have offered the conjecture that Sheshbazzar and Shenazar were one and the same person; rightly, perhaps, according to the Chronicler's conception.

The following observations may serve to explain the peculiar name; I owe them to Professor H. ZIMMERN, of Leipzig.

"The second and third elements of the name ששבצר almost certainly correspond to a Babylonian *abal-uṣur* = protect the son (*abal*, Babyl. pronunciation for *apal*, as in Babylonian Merodachbaladan as against Assyrian Tiglathpileser &c.); cf. especially the Greek form Σασαβαλασσόρης, in which the *l* is still preserved, while it has disappeared from ששבצר, just as the *r* has in בלשאצר (= Bab. 10 *Bel-šar-uṣur*). The *s* in ששבצר is dropped in the same way as in נבוכדנצר alongside of נבוכדנאצר. The name is, therefore, exactly analogous to *Nabû-apal-uṣur* (Nebo protect the son) which became Ναβοπολάσσαρ.

As to the divine name, which must certainly be assumed as the first element, we might hesitate between *Samaš* and *Sin*. The transliteration שש in Hebrew 15 is in favor of *Samaš*. [For ששבצר = *Samaš-abal-uṣur*, see VAN HOONACKER in the *Academy* of Jan. 30 '92, p. 114; cf. CHEYNE *ibid.* (Feb. 6 '92), p. 138; J. D. PRINCE, *Mene Mene Tekel Upharsin*, Baltimore, 1893, p. 118. — P. H.] The *m* of *Samaš*, *v* in the later pronunciation (cf. *Kislimu* = כסלם, מרתשון = *arah-šamma* &c.) may have vanished as in Σαοσδοιχίνοσ = *Samaš-šum-ukin*, and in 20 Σαωσ (= *Samaš*) in Hesychius. True, we should expect שוש rather than שש.

On the other hand, the Greek forms Σαναβασσαρ, Σαναμασσαρ (Σαμανασσαρ) seem to point to the name of the Moon-god *Sin* as constituting the first element of the name. But against this assumption militates the fact that in the names 25 which certainly contain that of the god *Sin*, סנבלט and סנחריב, *s* is used in both instances, and not ש. Consequently we should expect in the Hebrew rendering of the name of this Assyro-Babylonian god a ס for the Assyrian *s*. שנאצר seems to be exceptional in this respect. However, it is still debatable whether שנ really contains here the divine name *Sin* (JENSEN, ZA, vii, 177 would find it in שִׁנְאָב also).

It should be added further that the Greek forms, such as Σαναμασσαρ, Σαμα- 30 νασσαρ, are, perhaps, influenced by Σαλμανασσαρ (= שלמנאצר); the *v*, accordingly, may have crept in thence, while it would be hard to explain whence the second *s* in ששבצר could be derived, if *Sin* and not *Samaš* were the basis.

[According to ED. MEYER, *Die Entstehung des Judenthums*, Halle, 1896, p. 77, n. 1, VAN HOONACKER's explanation, which has also been adopted by WELL- 35 HAUSEN, ששבצר = שמשבלאצר *Samaš-bal-uṣur* "O Sun-god, protect the son"), is not impossible, but the Greek form clearly points to *Sin* (*Sin-bal-uṣur*, "O Moon-god, protect the son;" cf. *l. c.* 72-77, and the name שנאצר 1 Chr. 3, 18, which is a shortened form of שנבלאצר). It might be well to add that the references to ED. MEYER's new book were inserted after the Notes were in type. — P. H.] 40

- (10) In the place where the context requires a number, 𐤀 has the unintelligible word מִשְׁנֵים, which is certainly due to an error. 1 Esdr. 2, 10 (12) reads in place of it διοχίλοι = אלפים. It is hard to say whether this number may really have stood in the text, as the numbers in vv. 9-11 of 𐤀 in general vary from those in 1 Esdr. 2, 9ff. (12ff.). Instead of 30 in v. 9, 1 Esdr. 6^v has 1000; the total is in 𐤀 45 4499, in 1 Esdr. 6^v 5469, while in 6^L v. 11 it is missing altogether.

- (11) For 𐤀 כל כלים read כְּלֵי-הַבָּיִת, following 6 and 1 Esdr. 2, 11 (13).

Instead of 𐤀 הַעֲלֹת הַגִּזְלָה 1 Esdr. 2, 11 (14) has ἀμα τοῖς ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας. From this we may conjecture as the original text, הַעֲלֹת מִן-הַבְּיָרָה.

50

- 2 (1) The spelling of the last syllable in the name נבוכדנצר is remarkable for the fact that it renders the Assyrian pronunciation (*Nabû-kudurri-ṣur*), and approximates to the Greek form of the name Ναβουχοδονοσορ. So, too, in Jer. 49, 28.

❦❦❦ Critical Notes on Ezra-Nehemiah ❦❦❦

- I (1) For אִל read כְּפִי, which is attested by 2 Chr. 36,22 and by both ᵀL διὰ στόματος and 1 Esdr. 2,1 ἐν στόματι.
- (2) וְיִשְׂרָאֵל is added, following 1 Esdr. 2,3. The context (*cf.* v. 3) seems to require this addition.
- (3) 1 Esdr. 2,3 ᵀL + δὲ προθυμεῖται τοῦ πορευθῆναι = לְלֶכֶת, הַמֵּתַנְּבֵל לְלֶכֶת, or יִתְנַבֵּל לְלֶכֶת; *cf.* Hagg. 2,3; Is. 43,22. 5
 The words בִּירוּשָׁלַם אֲשֶׁר הוּא הָאֱלֹהִים give *prima facie* the impression of a gloss. This is corroborated by the fact that they change their place in ᵀL, here and 1 Esdr. 2,3. 10
- (4) Instead of רָכַשׁ read רָכַשׁ; 1 Esdr. 2,4 (6) ἐν δόσεσι μεθ' ἵππων καὶ κτηνῶν. For רָכַשׁ, *cf.* Mi. 1,13; 1 K. 5,8; Esth. 8,10.14. [See, however, DELITZSCH's *Neuer Commentar über die Genesis*, 1887, p. 251, n. 1.
- (5) The ל in לָכֵן is the *emphaticum*; *cf.* HAUPT, *A new Hebrew particle* in the *Johns Hopkins University Circulars*, No. 114, July 1894, p. 107^b. See also the 15
 note on ψ 89,19; Dr. I. M. CASANOWICZ's paper in the *Proc. of the Am. Or. Soc.*, April 1895, and GESEN.-KAUTZSCH²⁶, § 143, c. — P. H.]
- (6) אִל בְּכֶסֶף; but the *vessels* do not appear till v. 7ff. According to 1 Esdr. 2,6 (8) ἐβοήθουν (ἐβοήθησαν) ἐν πᾶσιν, ἐν ἀργυρίῳ κτλ., we should read בְּכֶסֶף or, perhaps better, בְּכֶסֶף. 20
 Instead of בְּכֶסֶף read, as in v. 4, בְּכֶסֶף, following 1 Esdr. 2,6 (8) καὶ ἐν ἵπποις. The close of v. 6 reads in 1 Esdr. 2,6 (8) ὅν καὶ εὐχαῖς ὡς πλείσταις πολλῶν ὧν ὁ νοῦς ἠγέρθη; ᵀL καὶ εὐχαῖς πλείσταις ὧν ἠγέρθη ὁ νοῦς εὐθύς. The mention of the freewill-offerings (εὐχαῖ, נְדָבוֹת) is certainly to be expected after v. 4. אִל עַל-כֵּן הִתְנַבֵּל לָכֵן, accordingly, should probably be replaced by וְנִבְנְדָבוֹת 25
 לָכֵן עַל-כֵּן הִתְנַבֵּל.
- (7) For the first הוֹצִיא 1 Esdr. 2,7 (9) has ἐξήνεγκε, as in v. 8; for the second הוֹצִיא, on the other hand, μετήνεγκε ᵀL, or μετήγαγεν ὅν = הָקִיר.
- (8) The name of the prince here mentioned varies remarkably in the tradition (Ezr. 1,8.11 = 1 Esdr. 2,11.14; Ezr. 5,14.16 = 1 Esdr. 6,17.19). Of the Greek 30
 authorities only ᵀA agrees with אִל: Σασαβασσαρ(ος) = שַׁשְׁבַּזַר. If we compare the principal forms given by the Greek Versions, we get the impression of a continuous shortening or mutilation of this proper name: Σασαβαλασσάρης, Σασαβασσαρ (Σαναβασσαρ, Σαμανασσαρ, Σαβανασσαρ), Σαβασάρης. We have further Ἀβάσσαρος, Josephus, *Antiq.* xi, 1,3. *Cf.* also the name of the 35
 descendant of David in 1 Chr. 3,18 שְׁנָאֶצַר = Σανεσαρ, Σανασαρ. IMBERT (*Le temple reconstituit par Zorobabel*, reprinted from the *Muséon*, 1888-89) and
 Ezra 4

13,22 החומה אם תשנו יד אשלח בכם מן העת ההיא לא באו בשבת: ואמרה ללויים
אשר יהיו מטהרים ובאים שמרים השערים לקדש את יום השבת
גם זאת זכרה לי אלהי וחוסה עלי כרב חסדך:

23 גם בימים ההם ראיתי את היהודים השיבו נשים אשדודיות עמוניות

24 מואביות: ובניהם חצי מדבר אשדודית ואינם מפירים לדבר יהודית וכלשון עם

כה ועם: ואריב עמם ואקללם ואפה מהם אנשים ואמרטם ואשבעם באלהים אם

26 תתנו בנתיכם לבניהם ואם תשאו מבנתיהם לבניכם ולכם: הלא על אלה חטא

שלמה מלך ישראל ובגוים הרבים לא היה מלך כמהו ואהוב לאלהיו היה

ויתנהו אלהים -ל-מלך על כל ישראל גם אותו החטאו הנשים הנכריות:

27 ולכם הנשמע לעשת את כל הרעה הגדולה הזאת למעל באלהינו להשיב נשים

נכריות:

28 ומבני יוידע בן אלישיב הכהן הגדול חתן לסנבלט החרגי ואבךחהו מעלי:

29 זכרה להם אלהי על גאלי הכהנה וברית הכהנים- והלויים: וטהרתם מכל גֵּכָר

31 ואעמידה משמרות לכהנים וללויים איש -ב-מלאכתו: ולקרבן העצים בעתים

15 מן מנות ולקפורים זכרה לי אלהי לטובה:

ומגדל המאה ועד שער הצאן-: ותעמדה שתי התולות בבית האלהים ואני 12
והצי הסגנים עמי * * * * והכהנים אלֵקִים מעֲשִׂיה מִנְמִין מִכִּיה אֱלֹוִעִי 41
זכריה חֲנִיָּה בַחֲצֻצֹת: וּמַעֲשִׂיה וּשְׁמִיעָה וְאֶלְעָזָר וְצִי וִיהוֹחָנָן וּמַלְכִּיה וְעִלִּים 42
וְעֹזֵר וְיִשְׁמִיעוּ הַמְּשֻׁרִים וְיִזְכְּרוּ בְיוֹם הַהוּא זִכְרֵיהֶם גְּדוּלִים 43
וְיִשְׁמְחוּ כִּי הָאֱלֹהִים שָׂמַח שְׂמַחָה גְּדוּלָּה וְגַם הַנָּשִׁים וְהַיִּלְדִּים שָׂמְחוּ וְתִשְׁמַע 5
שְׂמַחַת יְרוּשָׁלַם מִרְחוֹק: וַיִּפְקְדוּ בְיוֹם הַהוּא אַנְשִׁים עַל הַנִּשְׁכוֹת לְאַזְכֹּרֹת 44
לְתִרְמוֹת לְרֹאשִׁית וּלְמַעֲשָׂרוֹת לְכֹנֹס בָּהֶם לְשָׂדֵי הָעָרִים מִנְּאוֹת הַתּוֹרָה לְכַהֲנִים 45
וְלָלוּיִם כִּי שְׂמַחַת יְהוּדָה עַל הַכֹּהֲנִים וְעַל הַלֵּוִיִם הָעֹמְדִים: וַיִּשְׁמְרוּ מִשְׁמֶרֶת 46
אֱלֹהֵיהֶם וּמִשְׁמֶרֶת הַמִּקְדָּה וְהַמְּשֻׁרִים וְהַשְּׁעָרִים כַּמִּצְוֹת דְּוִיד וּשְׁלֹמֹה בְנוֹ: כִּי 47
בְּיָמַי דְּוִיד אֶסֶף מִקְדָּם רֹאשׁ הַמְּשֻׁרִים וְשִׁיר תְּהִלָּה וְתוֹדוֹת לְאֱלֹהִים: וְכָל יִשְׂרָאֵל 10
בְּיָמַי זָרְבַּבֶּל וּבְיָמַי נַחֲמִיה נָתַן מִצִּוֹת הַמְּשֻׁרִים וְהַשְּׁעָרִים דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ
וּמִקְדָּשִׁים לָלוּיִם וְהָלוּיִם מִקְדָּשִׁים לְבְנֵי אֹהֲרָן:

15 ביום ההוא נקרא בספר 'תורת' משה באזני העם ונמצא כתוב בו אשר לא יבוא עמני ומואבי בקהל האלהים עד עולם: כי לא קדמו את בני ישראל בלחם ובמים וישכר עליו את בלעם לקלול ויהפך אלהינו הקללה לברכה: ויהי כשמעם את התורה ויבדילו כל ערב מישראל:

ולפני מזה אל־יָשִׁיב הַכֹּהֵן יִתְּנוּ בְלִשְׁכַּת בֵּית אֱלֹהֵינוּ קָרוֹב לְמוֹבִיָּה: וְיַעַשׂ ה.ה.
לו לִשְׁכָּה גְדוֹלָה וּשְׁם הָיוּ לִפְנֵים נְתָנִים אֶת הַמִּנְחָה וְיִהְיֶה הַלְבוּנָה וְהַפִּלִים וּמַעֲשֵׂי הַדָּגָן
הַתִּירוֹשׁ וְהַצִּיֵּהָר מִצֹּת הַלֵּוִיִּם וְהַמְשֻׁרִיִּים וְהַשְּׁעוּרִים וְתִרְוֹמַת הַכֹּהֲנִים: וּבְכָל זֶה 20
לֹא הָיִיתִי בִירוּשָׁלַם כִּי בִשְׁנַת שְׁלֹשִׁים וּשְׁתַּיִם לְאַרְחֻשְׁשָׁתָא מֶלֶךְ בָּבֶל בָּאתִי אֶל
הַמֶּלֶךְ וּלְקֶץ יָמִים נִשְׁאַלְתִּי מִן הַמֶּלֶךְ: וְאָבֹא לִירוּשָׁלַם וְאִבְינָה בָרַעָה אֲשֶׁר עָשָׂה 7
אֶל־יָשִׁיב לְמוֹבִיָּה לַעֲשׂוֹת לוֹ נִשְׁכָּה בַחֲצֵר־בֵּית הָאֱלֹהִים: וְיָרַע לִי מְאֹד וְאִשְׁלִיכָה 8
אֶת כָּל כְּלֵי בֵּית טוֹבִיָּה הַחוּץ מִן הַלִּשְׁכָּה: וְאָמְרָה וַיִּטְהֲרוּ הַלִּשְׁכָּה־וְאִשְׁבִּיָּה שֵׁם 9
כָּלִי בֵּית הָאֱלֹהִים אֶת הַמִּנְחָה וְהַלְבָּנָה: 25

וְאָדַעָה כִּי מִקְיֹות הַלֵּוִים לֹא נִתְּנָה וַיִּבְרָחוּ אִישׁ לִשְׂדֵהוּ הַלֵּוִים וּהַמִּשְׁרָרִים י
עָשִׂי הַמֶּלֶאכֶה: וַאֲיִיבָה אֶת הַסַּנְגִּים וְאִמְרָה מִדֹּעַ נָעֹוב בֵּית הָאֱלֹהִים וְאִקְבָּצִם 11
וְאִעֲמָדִם עַל עַמְדָּם: וְכָל יְהוּדָה הֵבִיאוּ מַעֲשֵׂר הַדֶּגֶן וְהַתִּירוֹשׁ וְהַיֶּצֶהר לְאוֹצְרוֹת: 12
וְאֶצֶּ-הָּ עַל אוֹצְרוֹת שְׁלֵמִיָּה הַכֹּהֵן וְצִדֹּק הַסּוֹפֵר וּפְכִיָּה מִן הַלֵּוִים וְעַל יָדָם תִּקֵּן בֶּן 13
זִכּוֹר בֶּן מִתְנִיָּה כִּי נֶאֱמָרִים נִחְשְׁבוּ וְעֲלֵיהֶם לְחֶלֶק לְאַחֵיהֶם: 30
זִכְרָה לִי אֱלֹהֵי עַל זֹאת וְאֵל תָּמִיד חֲסִדִּי אֲשֶׁר עָשִׂיתִי בְּבֵית אֱלֹהֵי 14
וּבַמִּשְׁמָרִי:

15 בימים ההמה ראיתי ביהודה דרכים נָתוּת בשבת ומביאים הערמות ועמסים
 על החמרים ואף יין ענבים ותאנים וכל משא ומביאים ירושלם ביום השבת
 16 ואעיד ביום מִקְרָם צִיד: והצֵרִים יִשְׁכּוּ בה מביאים דָּג וכל זִמְרָה: ומוכרים בשבת
 17 לבני יהודה ובירושלם: ואריבה את חרי יהודה ואמרה להם מה הדבר הרע
 18 הזה אשר אתם עשים ומחללים את יום השבת: הלא כה עשו אבותיכם ויבא
 19 אלהינו -עליהם ו-עלינו את כל הרעה הזאת ועל העיר הזאת ואתם מוסיפים חרון
 על ישראל לחלל את השבת: ויהי כאשר צללו שערי ירושלם לפני השבת -
 20 ויסגרו הדלתות ואמרה אשר לא יפתחום עד אחר השבת ומנעני העמדותי על
 השערים -אשר- לא יבוא משא ביום השבת: ויוליגו הרכלים ומוכרי כל מִמְכָּר כ
 מחוץ לירושלם פֶּעַם ושתים: ואעידה בהם ואמרה אליהם מדוע אתם לנים נגד 21

12,א ואלה הכהנים והלויים אשר עלו עם זרובבל בן שאלתיאל וישוע

7-2 שָׂרִיָּה^a 2 אֲמָרְיָה^a 3 שַׁכְנִיָּה^a 4 עֲדִי^a ה^a מִיָּמִין 6 שְׁמַעִיָּה^a 7 סֶלֶזַ

בִּירְמִיָּה^b בִּמְלֹךְ^b חֲרִים^b גִּנְתָּוֶן^b מַעֲיָיָה^b בִּיּוּרִיב^b עֲמוֹק^b

עֹזְרָא^c חֹטוּשׁ^c מֶרְמֶת^c אֲבִיָּה^c בְּלָגָה^c דִּדְעִיָּה^c חֲלָקִיָּה^c

5 אלה ראשי הכהנים ואחיהם בימי ישוע:

והלויים

ישוע בְּנוֹי קְדִמְיָאֵל שְׂרָבְיָה יְהוּדָה מַתַּנְיָה

9 על הַיְּדוּת הוּא וְאֶחָיו: «וְעִנְיָם» אֲחֵיהֶם לִנְגֹד לְמִשְׁמֹרוֹת:

י וישוע הוליד את יויקים ויויקים הוליד את אלְשִׁיב ואלְשִׁיב :: את יוידע:

10 יוידע הוליד את יוֹיָחָזִן ויוֹיָחָזִן הוליד את ידוע:

ובימי יויקים היו הַכֹּהֲנִים רָאשֵׁי הָאֲבוֹת

12 לְשָׂרִיָּה מְרִיָּה^a לְיִרְמִיָּה חֲנַנְיָה^b לְעֹזְרָא מִשְׁלֵם^c

13 לְאֲמָרְיָה יְהוֹחָנָן^d לְמֶלֶךְ-יֹנָתָן^e לְשַׁכְנִיָּה יוֹסֵף^f

14 לְחֲרִים עֲדָנָא^g לְמַרְמֶת חֲלָקִי^h לְעֲדִיָּה זַכְרִיָּהⁱ

15 לְגִנְתָּוֶן מִשְׁלֵם^j לְאֲבִיָּה זְכָרִי^k לְמִיָּמִין * * * * *

16 לְשְׁמַעִיָּה יְהוֹנָתָן^o לְבִלְגָה שְׁמוּעָהⁿ לְדִדְעִיָּה עֲזִי^q

17 לְיִרְמִיָּה מִתְנִי^p לְעֲמוֹק עֲבִדִּי^s לְעֲדִיָּה נְתַנְאֵל^u

18 הלויים בימי אלְשִׁיב יוידע ויוחנן וידוע כתובים ראשי האבות והכהנים עד:

19 מלכות דרוש הפרסי: בני לוי ראשי האבות כתובים על ספר דברי הימים ועד:

ימי יוחנן בן אלְשִׁיב:

וראשי הלויים

24 חֲשִׁבְיָה שְׂרָבְיָה וישוע יִבְנִיָּה קְדִמְיָאֵל ואחיהם לִנְגֹד לְהִלָּל לַיהוּדוֹת בְּמִצּוֹת דָּוִד

כה אִישׁ אֱלֹהִים מִשְׁמֵר לְעֵמֶת מִשְׁמֵר וּמִתְנִיָּה וּבִקְקֵיָה עֲבִדְיָה מִשְׁלֵם מִלְּמוֹן עֶקֶב

25 שְׁוֹעֵרִים שְׁמֵרִים מִשְׁמֵר בִּאֲסָפֵי הַשְּׁעָרִים:

26 אלה בימי יויקים בן ישוע בן יוצק ובימי נחמיה הפחה ועזרא הכהן

הסופר:

27 ובחננת חומת ירושלם בָּקְשׁוּ אֶת הַלְוִיִּם מִכָּל מְקוֹמָתָם לְהִבְיֵאֵם לִירוּשָׁלַם

28 לַעֲשֹׂת חֲנֻכָּה ב-שְׁמִיחָה וּבְתוֹדוֹת וּבְשִׁיר מִצְלָתִים גְּבִילִים וּבִכְנָרוֹת: וַיֵּאֱסֹפוּ בְנֵי

29 לְוִי-הַמְּשֻׁרְרִים מִן הַכֹּהֵן וּמִן הַשְּׂרָפִים וּמִן הַלְוִיִּם וּמִן הַיִּשְׂרָאֵלִים וּמִן הַיִּשְׂרָאֵלִים

לְמִשְׁדּוֹת גִּבּוֹעַ וְעוֹמֹת כִּי חֲצֵרִים בָּנוּ לָהֶם הַמְּשֻׁרְרִים סְבִיבוֹת יְרוּשָׁלַם: וַיִּשְׁתְּחֻרוּ

30 הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם וַיִּשְׁתְּחֻרוּ אֶת הָעַם וְאֶת הַשְּׁעָרִים וְאֶת הַחֹמָה: וַאֲעֵלָה אֶת שְׂרֵי

31 יְהוּדָה מֵעַל לַחֹמָה וַאֲעֵמִידָה שְׁתֵּי תוֹדֹת גְּדוֹלֹת וַיִּתְּחַלְתּוּ הַלְכָתָה לִימִין מֵעַל לַחֹמָה

32 לְשַׁעַר הָאֲשָׁפָת: וַיֵּלֶךְ אַחֲרֵיהֶם הוֹשַׁעִיָּה וְחֲצִי שְׂרֵי יְהוּדָה: [וּמִבְנֵי הַכֹּהֲנִים] עֲזָרְיָה

33 עֹזְרָא וּמִשְׁלֵם: יְהוּדָה וּבְנֵימָן וּשְׁמַעִיָּה וִירְמִיָּה וְחֲצִי צִדְקִיָּה בֶן יֹנָתָן בֶּן שְׁמַעִיָּה

34 בֶּן מִתְנִיָּה בֶן מִיָּכִיָּה בֶן זַכְרִיָּה בֶן אֶסָף: וְאֶחָיו שְׁמַעִיָּה וְעֹזְרָא מִלְּלִי גִלְלִי מְעִי

35 נְתַנְאֵל וַיְהוּדָה חֲנַנִי בְּכָלִי שִׁיר דָּוִד אִישׁ אֱלֹהִים וְעֹזְרָא הַסּוֹפֵר לַפְּנִיָּהם:

36 * * * * * 37 וְעַל שַׁעַר הָעֵיִן וּנְגִדָם עָלוּ עַל מַעְלֹת עֵיר דָּוִד בְּמַעְלָה לַחֹמָה

38 מֵעַל לְבֵית דָּוִד וְעַד שַׁעַר הַמִּים מִזְרָח: וְהַתּוֹרָה הַשְּׁנִיָּה הוֹלְכָתָה לִשְׁמוּאֵל וְאֶנִּי

39 אַחֲרָיָה וְחֲצִי שְׂרֵי הָעַם מֵעַל לַחֹמָה * * * * * מֵעַל לְמַגְדָּל הַתְּנוּרִים וְעַד הַחֹמָה

הַרְקִיבָה: וּמֵעַל לְשַׁעַר אֶפְרַיִם וְעַל שַׁעַר הַיְּשָׁנָה וְעַל שַׁעַר הַדְּגִים וּמַגְדָּל חֲנַנְאֵל

- ואלה ראשי המדינה אשר ישבו בירושלם ובערי יהודה וי־ישבו איש באֶהָזוֹתוֹ II,3
בעריהם ישראל הכהנים והלויים והנתינים ובני עבדי שלמה:
4 ובירושלם ישבו מבני יהודה ומבני בנימן
מבני יהודה
5 עֲתִיָּה בֶן עֲזִיָּה בֶן זַכְרְיָה בֶן אֶמְרִיָּה בֶן שַׁפְּטִיָּה בֶן מַהֲלֵלָאֵל מִבְּנֵי פֶרֶץ: כָּל בְּנֵי 6
פֶרֶץ הַיֹּשְׁבִים בִּירוּשָׁלַם אַרְבַּע מֵאוֹת שְׁשִׁים וּשְׁמֹנֶה אֲנָשִׁי חֵיל: וּמַעֲשִׂיָּה בֶן בְּרוּךְ בֶּן ה 7
כָּל חֹזֶה בֶן חֲנִיָּה בֶן עֲדִיָּה בֶן יִירִיב בֶּן זַכְרְיָה בֶן הִישְׁלַנְי: * * * * *
וּמִן־בְּנֵי זֶרַח יְעֹאֵל * * * * * וְאַחֵיהֶם שֵׁשׁ מֵאוֹת וּתְשַׁעִים:
7 וְאַלֶּה בְּנֵי בְּנִימָן
10 סָלָא בֶן מִשְׁלֹם בֶּן יוֹעֵד בֶּן פְּדִיָּה בֶן קוֹלִיָּה בֶּן מַעֲשִׂיָּה בֶן אֵיתִיָּאֵל בֶּן 10
יִשְׁעִיָּה * * * * *: וְאַחֲיוֹ גִבְרִי ¹²חֵיל תְּשַׁע מֵאוֹת עֶשְׂרִים וּשְׁמֹנֶה: 8
וְיֹאֵל בֶּן זְכָרְיָ פֶקִיד עֲלֵיהֶם וַיהוּדָה בֶּן הַסְּנוּאָה עַל הָעִיר מִשְׁנָה: 9
מִן הַכֹּהֲנִים
11 יִדְעִיָּה יִירִיב יִיכִין: יִישְׁרִיָּה בֶּן חֲלָקִיָּה בֶּן מִשְׁלֹם בֶּן צְדוּק בֶּן מְרִיּוֹת בֶּן אַחִיטוֹב 11
15 נֶגֶד בֵּית הָאֱלֹהִים: וְאַחֵיהֶם עֲשֶׂה הַמֶּלֶאכָה לְבֵית שְׁמֹנֶה מֵאוֹת עֶשְׂרִים וּשְׁנַיִם 12
וְעֲדִיָּה בֶּן יֶרֶחַם בֶּן פִּלְקִיָּה בֶּן אֶמְצִי בֶּן זַכְרְיָה בֶּן פֶּשְׁחוֹר בֶּן מַלְכִּיָּה: וְאַחֲיוֹ 13
רֹאשִׁים לְאַבּוֹת מֵאֲתִים אַרְבַּעִים וּשְׁנַיִם וְעַמְּסִי בֶּן עֲזַרְאֵל בֶּן אַחֲזִי בֶּן מִשְׁלֹמֹת
בֶּן אֶמֶר: וְאַחֲיוֹ גִבְרִי חֵיל מֵאָה עֶשְׂרִים וּשְׁמֹנֶה 14
וּפֶקִיד עֲלֵיהֶם זַבְדִּיָּאֵל בֶּן הַגְּדוֹלִים:
20 וּמִן הַלְוִיִּם
16 שְׁמַעְיָה בֶּן חִשּׁוֹב בֶּן עֲזִירָקָם בֶּן חֲשִׁבְיָה יִמְיָ בְּנֵי מִרְיָ: וְשַׁבְּתִי וַיּוֹזְכֵר עַל הַמֶּלֶאכָה 16
הַחִיצֹנָה לְבֵית הָאֱלֹהִים מֵרָאשֵׁי הַלְוִיִּם: וּמִתְנִיָּה בֶּן מִיכָא בֶּן זִיכְרְיָ בֶּן אֶסָף רֹאשׁ 17
הַתִּתִּיָּלָה יְהוּדָה לְתַפְלָה וּבִקְבָקִיָּה מִשְׁנָה מֵאַחֲיוֹ וְעַבְדָּא בֶּן שְׁמוּעַ בֶּן גָּלָל בֶּן 18
יִדְיָתוֹן: כָּל הַלְוִיִּם בְּעִיר הַקֹּדֶשׁ מֵאַתִּים שְׁמֹנֶים וְאַרְבַּעַה: 18
25 וְהַשּׁוֹעֲרִים
19 שְׁלֹם וְעֶקֶב וַיִּטְלֹמוֹן וְאַחֲיוֹמָן וְאַחֵיהֶם הַשְּׁמֹרִים בְּשַׁעֲרֵים מֵאָה שְׁבַעִים וּשְׁנַיִם
שְׁלֹם הָרֹאשׁ:
21 וְהַנְּתִינִים
יֹשְׁבִים בְּעַפְלָ וְצִיחָא וְנִשְׁפָּא עַל הַנְּתִינִים:
22 וּפֶקִיד הַלְוִיִּם בִּירוּשָׁלַם
30 עֲזִי בֶּן קְנִי בֶּן חֲשִׁבְיָה בֶּן מִתְנִיָּה בֶּן מִיכָא מִבְּנֵי אֶסָף הַמְּשֻׁרְרִים לְנֶגֶד מֶלֶאכַת
בֵּית הָאֱלֹהִים: כִּי מִצֹּת הַמֶּלֶךְ עֲלֵיהֶם וְאַמְנָה עַל הַמְּשֻׁרְרִים דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ: 23
וּפִתְחִיָּה בֶּן מִשְׁיֹבָאֵל מִבְּנֵי זֶרַח בֶּן יְהוּדָה לֵיד הַמֶּלֶךְ לְכָל דְּבַר לַעֲם: 24
וּשְׂאָר יִשְׂרָאֵל יְהוּדָה בְּכָל עָרֵי יְהוּדָה אִישׁ בְּנַחֲלָתוֹ: וְאַל כֹּהֵן 24
35 הַחֲצִירִים בְּשַׁרְתָּם
מִבְּנֵי יְהוּדָה יֹשְׁבוֹ בִּקְרִית הָאַרְבַּע וּבִנְתִיָּה וּבִדְיָן וּבִנְתִיָּה וּבִקְבָצָאֵל
וּחֲצִירָיָה: וּבִישׁוּעַ וּבַמְּלִיחָה וּבַכִּית פִּלְטָ: וּבַחֲצֵר שׁוּעֵל וּבַבְּאָר שֶׁבַע וּבִנְתִיָּה: וּבַצֶּקֶל 28-26
וּבַמִּכְנָה וּבִבְנִתִיָּה: וּבְעֵין רָמוֹן וּבַצֶּרְעָה וּבִירְמוֹת: זֶנֶח עֶדְלָם וּחֲצִירָהֶם לְכִישׁ 29
וּשְׁרָתִיָּה עֹזָקָה וּבִנְתִיָּה וַיְחַנּוּ מִבְּאָר שֶׁבַע עַד גִּיא הַנֶּחֱם:
40 וּבְנֵי בְּנִימָן יִבְגַּבְעַם מִכְמֶשׁ וְעִיָּה וּבִיתָאֵל וּבִנְתִיָּה: עֲנָתוֹת נָב עֲנִיָּה: חֲצוֹר 33-31
רְמָה גְּתִיָּם: חֲדִיד צִבְעִים גִּבְלָטָ: לָד וְאוּגוֹ יִגִּי הַתְּרָשִׁים: וּמִן הַלְוִיִּם מַחֲלָקוֹת 36-34
יְהוּדָה לְבְּנִימָן:

- 9 הברית לתת את ארץ הכנעני החתי האמרי והפרזי והיבוסי והקנזי לתת לזרעו
 ותקם את דברך כי צדיק אתה: ותרֹא את עֲנִי אֲבֹתֵינוּ בַּמִּצְרִים וְאֵת זַעֲקָתָם
 שִׁמַּעַת עַל יָם סוּף: וְתַתֵּן אֹתָם וּמִפְתִּים בַּפְּרֵעָה וּבְכָל עֲבָדָיו וּבְכָל עַם אֲרָצוֹ כִּי
 יִדְעַת כִּי הִזִּירוּ עֲלֵיהֶם וְתַעַשׂ לָךְ שֵׁם כְּהַיּוֹם הַזֶּה: וְהִים בִּקְעַת לִפְנֵיהֶם וַיַּעֲבְרוּ
 5 בַּתּוֹךְ הַיָּם בִּיבֶשֶׁה וְאֵת רִדְפֵיהֶם הִשְׁלַכְתָּ בַּמַּצּוֹלֹת כְּמוֹ אֶבֶן בַּמִּים עֲצִים: וּבַעֲמֹד
 עֲנָן הִנַּחְתָּם יוֹמָם וּבַעֲמֹד אֵשׁ לַיְלָה לְהַאֲדִיר לָהֶם אֶת הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר יִלְכוּ בָּהּ: וְעַל
 13 הַר סִינִי יִרְדָּה וּדְבָר עֲמָהֶם מִשְׁמַיִם וְתַתֵּן לָהֶם מִשְׁפָּטִים יִשְׂרָאֵל וְתוֹרוֹת אֲמַת
 תִּקִּים וּמִצְוֹת טוֹבוֹת: וְאֵת שִׁבְתֹּךְ קִדְשָׁךְ הוֹדַעְתָּ לָהֶם וּמוֹצוֹת וְחֻקִּים וְתוֹרָה צִוִּיתָ
 14 לָהֶם בִּיד מֹשֶׁה עַבְדְּךָ: וְלָהֶם מִשְׁמַיִם נָתַתָּ לָהֶם לְרַעְבָּם וּמִים מִסֶּלַע הוֹצֵאתָ
 10 לָהֶם לְצִמְאֻם וְתֹאמַר לָהֶם לְבֹא לְרִשְׁתָּ אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָשֵׂאתָ אֶת יָדְךָ
 לָתֵת לָהֶם:
 17 וְהֵם וְאֲבֹתֵינוּ הִזִּירוּ וַיִּקְשׁוּ אֶת עָרְפָם וְלֹא שָׁמְעוּ אֶל מִצְוֹתֶיךָ: וַיִּמָּאֲנוּ לִשְׁמַע
 וְלֹא זָכְרוּ נִפְלְאוֹתֶיךָ אֲשֶׁר עָשִׂיתָ עִמָּהֶם וַיִּקְשׁוּ אֶת עָרְפָם וַיִּתְּנוּ רֹאשׁ לְשׁוֹב לְעִבְדָתָם
 18 בַּמִּצְרִים וְאֵת אֱלֹהֵי סִלְחוֹת חֲנוּן וְרַחוּם אֲרֻךְ אַפִּים וְרַב חֶסֶד וְלֹא עֹזְבָתָם: אֵף
 15 כִּי עָשׂוּ לָהֶם עֲגָל מִסֶּכֶה וַיֹּאמְרוּ זֶה אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר הֶעֱלֶךְ מִמִּצְרַיִם וַיַּעֲשׂוּ נִאֲצוֹת
 גְּדוֹלוֹת: וְאֵת בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים לֹא עֹזְבָתָם בַּמְדַּבֵּר אֶת עַמּוּד הָעָנָן לֹא סָר מֵעֲלֵיהֶם
 19 בְּיוֹמָם לְהַנַּחֲתָם בַּהֲדָר וְאֵת עַמּוּד הָאֵשׁ בַּלֵּילָה לְהַאֲדִיר לָהֶם - אֶת הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר
 יִלְכוּ בָּהּ: וְרוּחַ הַטּוֹבָה נָתַתָּ לְהַשְׁכִּיל וּמִנֶּכֶךְ לֹא מִנַּעַת מִפִּיהֶם וּמִים נָתַתָּה לָהֶם
 כִּי לְצִמְאֻם: וְאַרְבָּעִים שָׁנָה כָּלְכַלְתָּם בַּמְדַּבֵּר לֹא חִסְרוּ שְׁלֵמֹתֵיהֶם לֹא בָלוּ וּרְגֵלֵיהֶם
 21 לֹא בָּעָזוּ: וְתַתֵּן לָהֶם מַמְלָכוֹת וְעַמִּמִּים וְתַחֲלָקֶם לְפָאָה וַיִּירָשׁוּ אֶת אֲרֶץ
 22 סִיחוֹן - מֶלֶךְ הַשְּׁבוֹן וְאֶת אֲרֶץ עֹג מֶלֶךְ הַקְּנָזִין: וּבְנֵיהֶם הָרַבִּית כֻּלְכְּבֵי הַשָּׁמַיִם
 23 וְתַבִּיאֵם אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אָמַרְתָּ לְאֲבֹתֵיהֶם לְבֹא לְרִשְׁתָּ: וַיִּמָּכְנֻעַ לִפְנֵיהֶם אֶת יִשְׁבֵּי
 24 הָאָרֶץ הַכְּנַעֲנִים וְתַתְּנֵם בִּידָם וְאֵת מַלְכֵיהֶם וְאֵת עַמְמֵי הָאָרֶץ לַעֲשׂוֹת בָּהֶם כְּרֻצֹנָם:
 וַיִּלְכְּדוּ עָרִים בְּצוֹלָה וְאַדְמָה שְׁמֹנֶה וַיִּירָשׁוּ בָתִּים מְלָאִים כָּל טוֹב בְּרוֹת חֲצוּבִים
 25 כְּרָמִים וְזֵיתִים וְעֵץ מֵאֵכֶל לֶחֶב וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁבְּעוּ וַיִּשְׁמְנוּ וַיִּתְּעַדְנוּ בַּטּוֹבָה הַגְּדוֹלָה:
 וַיִּמְרוּ וַיִּמְרְדּוּ בְךָ וַיִּשְׁלְכוּ אֶת תּוֹרַתְךָ אַחֲרֵי גֵן: וְאֵת נְבִיאֶיךָ הֲרִגוּ אֲשֶׁר הִעִידוּ
 26 בָּם לְהַשִּׁיבָם אֵלֶיךָ וַיַּעֲשׂוּ נִאֲצוֹת גְּדוֹלוֹת: וְתַתְּנֵם בִּיד צָרִיהֶם וַיִּצְרוּ לָהֶם וּבַעַת
 27 צָרָתָם יַצְעֲקוּ אֵלֶיךָ וְאֵתָה מִשְׁמִיךָ - תִּשְׁמַע וּבִרְחֹמֶיךָ הָרַבִּים תִּתֵּן לָהֶם מוֹשִׁיעִים
 וַיּוֹשִׁיעוּם מִיַּד צָרִיהֶם: וּכְנֹזָה לָהֶם יִשׁוּבוּ לַעֲשׂוֹת רָע לַפָּנִיךָ וַתַּעֲזֹבָם בִּיד אִי־בִיהֶם
 28 וַיִּרְדּוּ בָּהֶם וַיִּשׁוּבוּ וַיִּזְעַקוּ וְאֵתָה מִשְׁמִיךָ תִּשְׁמַע וְתִצְלַם כְּרַחֲמֶיךָ רַבּוֹת עִתִּים:
 30 וַתַּעַד בָּהֶם לְהַשִּׁיבָם אֶל תּוֹרַתְךָ וְהִמָּה הִזִּירוּ וְלֹא שָׁמְעוּ לְמִצְוֹתֶיךָ וּבַמִּשְׁפָּטֶיךָ
 29 וַתַּעַד בָּהֶם יַעֲשֶׂה אִדָם וְחִיה בָּהֶם וַיִּתְּנוּ כְּתָף סָרְתָה וְעָרְפָם הִקְשׁוּ וְלֹא שָׁמְעוּ:
 וְתַמְשֵׁךְ עֲלֵיהֶם שָׁנִים רַבּוֹת וַתַּעַד בָּם בְּרוּחְךָ בִּיד נְבִיאֶיךָ וְלֹא הִאֲזִינוּ וְתַתְּנֵם בִּיד
 עַמִּי הָאֲרָצִית: וְ-אֵתָה - בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים לֹא עָשִׂיתָ פְּלָה וְלֹא עֹזְבָתָם כִּי אֵל חֲנוּן
 31 וְרַחוּם אַתָּה:
 35 וְעַתָּה - אֱלֹהֵינוּ הָאֵל הַגְּדוֹל הַנְּכוֹר וְהַנּוֹרָא שׁוֹמֵר הַבְּרִית וְהַחֲסֵד אֵל
 32 יִמְעַט לַפָּנֶיךָ אֶת כָּל הַתְּלָאָה אֲשֶׁר מִצָּאָתָנוּ לְמַלְכֵינוּ - לְ-לִשְׁרֵינוּ וּלְכַהֲנֵינוּ וּלְנְבִיאֵינוּ
 33 וּלְאֲבֹתֵינוּ וּלְכָל עַמְךָ מִיָּמֵי מַלְכֵי אֲשׁוּר עַד הַיּוֹם הַזֶּה: וְאֵתָה צָדִיק עַל כָּל הַבָּא
 34 עֲלֵינוּ כִּי אֲמַת עָשִׂיתָ וְאַנְחָנוּ הִרְשַׁעְנוּ: וְאֵת מַלְכֵינוּ - לְ-שִׁירֵנוּ - לְ-כַהֲנֵינוּ וְאֲבֹתֵינוּ
 34 לֹא עָשׂוּ תּוֹרַתְךָ וְלֹא הִקְשִׁיבוּ אֶל מִצְוֹתֶיךָ וּלְעֲדוּתֶיךָ אֲשֶׁר הִעִדְתָּ בָּהֶם: וְהֵם
 40 בַּמַּלְכוּתָם וּבַטּוֹבָה הַרְבֵּה אֲשֶׁר נָתַתָּ לָהֶם וּבָאָרֶץ הָרַחֲבָה וְהַשְּׁמֵנָה אֲשֶׁר נָתַתָּה
 36 לַפְּנֵיהֶם לֹא עָבְדוּךָ וְלֹא שָׁבוּ מִמַּעַלְלֵיהֶם הָרָעִים: הִנֵּה אֲנַחְנוּ הַיּוֹם עֲבָדֶיךָ וְהָאָרֶץ

- 8 לפני הרחוב אשר לפני שער המים מן האור עד מחצית היום נגד האנשים והנשים והמבינים ואוני כל העם אל ספר התורה:
- 4 ויעמד עזרא -הכהן- הפפר על מגדל עץ אשר עשו לדבר ויעמד אצלו מתתיה ושמע ועניה -ועזריה- ואוריה וחלקיה ומעשיה על ימינו ומשמאלו פדיה ומישאל ומלכיה וחישם וחשפדנה -ו-זכריה -ו-משלם: ויפתח עזרא הספר לעיני כל העם כי -הוא- מעל כל העם -ו-הי -כפתחו עמדו כל העם: ויברך עזרא את יהוה האלהים הגדול ויענו כל העם אמן אמן במעל ידיהם ויקרו וישתחוו ליהוה אפים ארצה: וישוע ובני ושרביה ימין עקוב שפתי הודיה מעשיה קליטא עזריה יונבד חנן פלאיה -הלויים מבינים את העם לתורה והעם על עמדם: ויקראו בספר -תורת האלהים מפרש ושום שכל ויבינו במקרא:
- 9 ויאמר -ו- התקשטא ועזרא הכהן הפפר והלויים המבינים את העם לכל העם היום -הזה- קדש הוא ליהוה אלהיכם אל תתאבלו ואל תבכו כי בוכים כל העם כשמעם את דברי התורה: ויאמר -ו- להם לכו אכלו משמנים ושתו ממתיקים ושלחו מנות לאין נכון לו כי קדוש היום לאדנינו ואל תעצבו כי חרות יהוה היא מעונכם: והלויים מחשים לכל העם לאמר הסו כי היום קדש ואל תעצבו: וילכו כל העם לאכל ולשתות ולשלח מנות ולעשות שמחה גדולה כי הבינו בדברים אשר הוריעו להם:
- 13 וביום השני נאספו ראשי האבות לכל העם -ו-הכהנים והלויים אל עזרא הפפר -להשכיל אל דברי התורה: וימצאו כתוב בתורה אשר צוה יהוה ביד משה אשר ישבו בני ישראל בספות פתג בחדש השביעי: ואשר ישמיעו ויעבירו קול בכל עריהם ובירושלם לאמר
- צאו ההר והביאו עלי זית ועלי עץ שמן ועלי הדס ועלי תמרים ועלי עץ עבות לעשת קבץ ככתוב: ויצאו העם ויביאו ויעשו להם קבות איש על גגו ובחצרותיהם ובחצרות בית האלהים וברחוב שער המים וברחוב שער אפקים: ויעשו כל הקהל השבים מן השבי קבות וישבו בספות כי לא עשו מימי ישוע בן נון כן בני ישראל עד היום ההוא ותהי שמחה גדולה מאד: ויקרא בספר תורת האלהים יום ביום מן היום הראשון עד היום האחרון ויעשו חג שבעת ימים וביום השמיני עצרת כמשפט:
- 9,א וביום עשרים וארבעה לחדש הזה נאספו בני ישראל בצום ובשקים ואדמה עליהם: ויבדלו זרע ישראל מכל בני נכר ויעמדו ויתורו על חטאתיהם ועונות אבותיהם: ויקומו על עמדם ויקראו בספר תורת יהוה אלהיהם רבעית היום ורבעית מתנודים ומשתחיים ליהוה אלהיהם: ויקם על מעלה הלויים ישוע ובני קדמיאל שבגיה בגי שרביה ובני כנני ויועקן בקול גדול אל יהוה אלהיהם: ויאמרו הלויים ישוע וקדמיאל בני השבגיה שרביה הודיה שבגיה פתחיה: קומו ברכו את יהוה אלהינו- מן העולם עד העולם ייברכו שם כבוד -ה-מרומם על כל ברכה ותהלה:
- 6 ויאמר עזרא -אתה הוא יהוה לברך את עשית את השמים -ו-שמי השמים וכל צבאם הארץ וכל אשר עליה הימים וכל אשר בהם ואתה מחיה את פלם וצבא השמים לך משתחיים: אתה הוא יהוה האלהים אשר בחרת באברם ותוצאתו מאור כשרים ושמת שמו אברהם: ומצאת את לבבו נאמן לפניך וכרות עמו

7, נ u < * * * > : בני נקודא t בני רצין s בני ראיה r
51 y < * * * > : בני פסח x בני צוא w בני גזם v
52 cc בני נפון=סים: bb בני מעונים aa בני אסנה z בני כסי
53 gg < * * * > : בני חרחור ff בני חקופא ee בני בקבוק dd
נה 54 ll בני ברקום kk בני מחידא ii בני בצלית hh 5
56 pp בני חטיפא: oo בני תמח: nn בני סיסרא mm
57 בני עבדי שלמה
58 d בני יעלא c בני פרידא: b בני יהספרת a בני סוטי
59 h בני חטיל g בני שפטיה f בני גל: e בני דרקון
i בני פכרת הצבים k < * * * * > : l בני אמון: 10
ס כל הנתינים ובני עבדי שלמה שלש מאות תשעים ושנים:
61 ואלה העולים מתל מלח ו-תל חרשא כרוב אדון ואמר ראשיהם-
ולא יכלו להגיד בית אבתם וזרעם אם מישראל הם:
62 a בני דליה
b בני טוביה
c בני נקודא 15
63 ומן הכהנים
בני חקיה בני הקוז בני ברזלי
64 אשר לקח מבנות ברזלי הנלעדי אשה < * * * > ויקרא על שמ-ו: אלה בקשו
20 כתבם ב-מתחשים ולא נמצא ויגאלו מן הכהנה: ויאמר התרשתא להם אשר
סה לא יאכלו מקדש הקדשים: עד עמד הכהן לאורים ותמים:
66 ו-כל הקהל- מבני שתי עשרה שנה ומעלה מלבד עבדים ואמהות- ארבע
רבוא אלפים שלש מאות וששים:
67 עבדיהם ואמהותיהם - שבעת אלפים שלש מאות שלשים ושבעה
25 משררים ומשררות מאתים וארבעים וחמשה:
68 סוסייהם שבע מאות שלשים וששה
פרדיהם מאתים ארבעים וחמשה:
69 גמליהם- ארבע מאות שלשים וחמשה
חמריהם- ששת אלפים שבע מאות ועשרים:
30 ומקצת ראשי האבות נתנו למלאכה התרשתא נתן לאוצר זהב דרךמזנים
ע אלף מורקות חמשים פתנות כהנים שלשים וחמש מאות * * * > ומראשי האבות
71 נתנו לאוצר המלאכה זהב דרךמנים שתי רבות וכסף מנים אלפים ומאתים:
72 ואשר נתנו שארית העם זהב דרכמנים שתי רבוא וכסף מנים אלפים ופתנות
כהנים ששים ושבעה:
73 וישבו הכהנים והלויים [ומן העם] בירושלם ובארצי-ה: ויתמשררים וזהשוערים
35 ו כל ישראל בעריהם:
ויגע החדש השביעי ובני ישראל בעריהם ו יאספו כל העם כאיש אחד אל א,
הרחוב אשר לפני שער המים ויאמרו לעזרא הכהן: הפפר להביא את ספר תורת
2 משה אשר צוה יהוה את ישראל: ויביא עזרא הכהן הפפר את התורה לפני
40 הקהל מאיש ועד אשה וכל מבין לשמע ביום אחד לחדש השביעי: ויקרא בו

	בני עזר ארבע מאות שלשים ושנים	7
	בני חנניה מאה ואחד:	
	בני השם שלש מאות עשרים ושמנה:	22
	בני בציי שלש מאות עשרים וארבעה:	23
5	בני חרף מאה שנים עשר	24
	בני יורה מאה ושנים עשר:	
	בני נבוי חמשים ושנים:	33
	בני נבו אחר חמשים ושנים:	
	בני מגביש מאה חמשים וששה:	34
10	בני עילם אחר אלף מאתים חמשים וארבעה:	
	בני חרם שלש מאות ועשרים:	לה
	בני סנאה שלשת אלפים תשע מאות ושלושים:	38
	בני נשי ביתר תשעים וחמשה:	כה
15	אנשי בית לחם ונטפה מאה שנים ושמנה:	26
	אנשי ענתות מאה עשרים ושמנה:	27
	אנשי בית עזמות ארבעים ושנים:	28
	אנשי קרית יערים כפירה ובארות שבע מאות ארבעים ושלשה:	29
	< * * * * *	ל
20	אנשי הרמה וגבע שש מאות עשרים ואחד:	
	אנשי מקמם מאה ועשרים ושנים:	31
	אנשי ביתאל והעי מאה עשרים ושלשה:	32
	בני נשי ירחו שלש מאות ארבעים וחמשה:	36
	בני נשי לד חרד ואגו שבע מאות ועשרים ואחד:	37
25	אנשי קעילה ועזקה ששים ושבעה:	
	הכהנים	39
	בני ידעיה ולבית ישוע תשע מאות שבעים ושלשה:	
	בני אמר אלף חמשים ושנים:	מ
	בני פשחור אלף מאתים ארבעים ושבעה:	41
30	בני חרם אלף שבעה עשר:	42
	הלויים	43
	בני ישוע לקדמיאל יליכני יליחודייה שבעים וארבעה:	
	המשררים	44
	בני אסף מאה ארבעים ושמנה:	
35	השערים	מה
	בני שלם a	
	בני אמר b	
	בני מלמן c	
	מאה שלשים ושמנה:	
40	הנתינים	46
	בני חשא b	47
	בני סיעא c	48
	בני עקוב i	
	בני חנן n	49
	בני קירם d	
	בני חנבא h	
	בני שלמי m	
	בני נחר q	
	בני מנפעות c	
	בני לבנה g	
	בני חנב l	
	בני גדל p	
	בני חשא b	
	בני פדון f	
	* * * * * k	
	< * * * * *	o

- באים להרנך - לילה באים להרנך: ואמרה האיש כמוני יברח ומי כמוני אשר
 יבא אל ההיכל וחי לא אבוא: ואפירה והנה לא אלהים שלחו כי הנבואה דבר
 עלי וטוביה וסנבלט שכרו - הו: למען אירא ואעשה כן וחטאתי והיה להם
 לשם רע למען יחרפוני: זכרה אלהי לטוביה ולסנבלט כמעשיו אלה וגם
 5 לנועדיה הנביאה וליתר הנביאים אשר היו מראים אותי:
 ותשלם החומה בעשרים וחמשה לאלול לחמשים ושנים יום: ויהי כאשר
 שמעו כל אויבינו ויראו כל הגוים אשר סביבתינו ויפלו מאד בעיניהם וידעו כי
 מאת אלהינו נעשתה המלאכה הזאת:
 גם בימים ההם מרבים חרי יהודה אגרותיהם הולכות על טוביה ואשר
 10 לטוביה באות אליהם: כי רפים ביהודה בעלי שבועה לו כי חתן הוא לשכניה
 בן ארץ ויהונתן בנו לקח את בת משלם בן בְּרָכְיָה: גם מובתיו היו אמרים
 לפני ודברי היו מוציאים לו - אגרות שלח טוביה ליראני:

- ויהי כאשר נבנתה החומה ואעמיד הדלתות ויפקדו השוערים: ואצוה את
 חנני אחי ואת חנניה שר הבירה על ירושלם כי הוא כאיש אמת וירא את
 האלהים מרפים: ואמר להם לא יפתחו שערי ירושלם עד חם השמש ועד חם
 עמדים יגיפו הדלתות ו- אחוזו והעמיד משמרות ישיבי ירושלם איש במשמרו ואיש
 20 נגד ביתו: והעיר רחבת ידים וגדלה והעם מעט בתוכה ואין בתים בנוים: ויתן
 אלהי אל לבי ואקבצו את החורים ואת הסגנים ואת העם להתיחש ואמצא ספר
 היחש העולים בראשונה ואמצא כתוב בו:

- אלה בני המדינה העלים משבי הנולה אשר הגלה נבוכדנצר מלך בבל
 25 לבלב: וישובו לירושלם וליהודה איש לעירו: הבאים עם זֶרְבָבֶל ישוע נחמיה
 עזריה רעמיה נחמני מרדכי בִּלְשַׁן מספֶּרת בְּגִי יֶרֶחֶם בעֲנָה רֹאשִׁיהֶם -

- מספר אנשי עם ישראל:
 בני פרעש אלפים מאה ושבעים ושנים:
 בני שפִּיָּה שלש מאות שבעים ושנים:
 בני אֶרְחָ שש מאות חמשים ושנים:
 30 בני פֶּחַת מואב לבני ישוע ויואב אלפים ושמנה מאות שמנה עשר:
 בני עֵילָם אלף מאתים חמשים וארבעה:
 בני זְתוּא שמנה מאות ארבעים וחמשה:
 בני זְכָי שבע מאות וששים:
 בני יֶכְנִיָּה שש מאות ארבעים ושמנה:
 35 בני בְּכִי שש מאות עשרים ושמנה:
 בני עֲזַנְדֹּר אלפים שלש מאות עשרים ושנים:
 בני אֲדִינִיקָם שש מאות ששים ושבעה:
 בני בְּגִיָּה אלפים ששים ושבעה:
 בני עֲדִין שש מאות חמשים וחמשה:
 40 בני אֶמֶר לחזקיה תשעים ושמנה

- 4 אחרי אין אנחנו פשטים בגדינו ואיש אשר שלחו על המים איש ושלחו אל המים:
- 5,2.א ותהי צעקת העם ונשיהם גדולה אל אחיהם היהודים: ויש אשר אמרים בנינו ובנותינו אנחנו עֲרָבִים ונקחה דגן ונאכלה ונחיה: ויש אשר אמרים שדתינו וכרמינו ובתינו אנחנו עֲרָבִים ונקחה דגן ברעב: ויש אשר אמרים לִינו כסף 5 ה למדת המלך - : ועתה כבשר אחינו בשרנו כבניהם בנינו והנה אנחנו כבשים את בנינו ואת בנותינו לעבדים ויש מבנותינו נכבשות ואין לאל ידנו ושדתינו וכרמינו ל־חֲרִים:
- 7.6 ויחר לי מאד כאשר שמעתי את ועקתם ואת הרברים האלה: וימלך לבי עלי ואריבה את החרים ואת הסגנים ואמרה להם מִשָּׂא אִישׁ באחי אתם 10 נשִׂים ואתן עליהם קהלה גדולה: ואמרה להם אנחנו קנינו את אחינו היהודים הנמכרים לגוים כדי בנו וגם אתם תמכרו את אחיכם ונמכרו לנו ויחרישו ולא מצאו דבר: ואמר לא טוב הדבר אשר אתם עשים הלא ביראת אלהינו תלכו 9 י מחרפת הגוים אויבינו: וגם אני אחי ונערי נשים בהם כסף ודגן נעזבה נא את המשא הזה: השיבו נא להם כהיום שדתיהם כרמיהם זיתיהם ובתיהם ומישאם 11 12 הכסף והדגן התירוש והיצהר אשר אתם נשים בהם: ויאמרו נשיב ומהם לא נבקש כן נעשה כאשר אתה אומר ואקרא את הכהנים ואשבועם לעשות כדבר 13 הזה: גם תִּקְנִי נערכי ואמרה קָכָה יַעַר האלהים את כל האיש אשר לא יקים את הדבר הזה מביתו ומיניעו וְכָכָה יהיה נעור וְכָךְ ויאמרו כל הקהל אָמֵן 20 ויִהְלְלוּ את יהוה ויעש העם כדבר הזה:
- 14 גם מיום אשר צוה אותי להיות פת־ת־ם בארץ יהודה משנת עשרים ועד שנת שלשים ושנים לארתחשסטא המלך שָׁנִים שְׁנִים עֶשְׂרֵה אני ואחי לחם הפֶּתָה לא אכלתי: והפחות הראשונים אשר לפני הכבירו על העם ויקחו מהם קֶלֶחַם ויִין לְיוֹם אֶחָד־ כסף שקלים ארבעים גם נעריהם שלטו על העם ואני לא 25 עשיתי כן מפני יראת אלהים: וגם במלאכת החומה הזאת החוקתי ושרה לא קנינו וכל נערי קבוצים שם על המלאכה: והיהודים והסגנים מאה וחמשים איש והכאים אלינו מן הגוים אשר סביבותינו על שְׁלַחְנִי: ואשר היה נעשה ליום אחד שור אחד צאן שש בָּרְרוֹת וצִפְרִים נעשו לי ובין עשרת ימים . . . יין להרבה 19 ועם זה לחם הפֶּתָה לא בקשתי כי כבדה העבדה על העם הזה: זכרה לי 30 אלהי לטובה כל אשר עשיתי על העם הזה:
- 6,א ויהי כאשר נשמע לִסְנַבְלֶט וטוביה ולנָשֶׁם הערבי וליתר איבינו כי בניתי את החומה ולא נותר בה פֶּרֶץ גם עד העת ההיא דלתות לא העמדתי בשערים: 2 וישלח סנבלט ונָשֶׁם אלי לאמר לכה ונָעֵדָה יחדו בכפָּרִים בבִּקְעַת אוּגוֹ והמה חשבים לעשות לי רעה: ואשלחה עליהם מַלְאָכִים לאמר מַלְאָכָה גדולה אני עשה 3 4 ולא אוכל לדרת למה תשַׁבֵּת המלאכה כאשר ארפָּה וירדתי אליכם: וישלחו אלי 35 כדבר הזה ארבע פעמים ואשיב אותם כדבר הזה: וישלח אלי סנבלט כדבר הזה פעם חמישית את נערו ואגרת פתוחה בידו: וכתוב בה בגוים נשמע ונִשְׁמָו 6 אמר אתה והיהודים חשבים למרוד על כן אתה בונה החומה ואתה הוה להם למלך - : וגם נביאים העמדת לקרא עליך בירושלם לאמר מלך ביהודה ועתה 7 8 ישמע למלך כדברים האלה ועתה לכה ונָעֵצָה יחדו: ואשלחה אליו לאמר לא 40 נהיָה כדברים האלה אשר אתה אומר כי מלבך אתה בוראם: כי קָלֶם מִקְרָאִים אותנו לאמר ירפו ידיהם מן המלאכה ולא תַעֲשֶׂה 9 י ועתה חזק את ידי: ואני באתי בית שמעיה בן דָּלִיָּה בן מְהִיטָבָאֵל והוא עצור ויאמר נָעֵד אל בית האלהים אל תֵּךְ ההיכל ונסגרה דלתות ההיכל כי

אחריו החזיק בְּנֹן בן חֲנָדָד מִדֶּה שְׁנִית מִבֵּית עֲזַרְיָה עַד הַמִּקְצוֹעַ וְעַד הַפְּנֶה: 3,24
 אַחֲרָיו הַחֲזִיק פָּלָל בֶּן אוֹנִי מִגִּנֵּד הַמִּקְצוֹעַ וְהַמְּגִדֵּל הַיּוֹצֵא מִבֵּית הַמֶּלֶךְ כֹּה
 הַעֲלִיז אֲשֶׁר לַחֲצֵר הַמִּטְרָה:
 אַחֲרָיו הַחֲזִיק פְּדִיה בֶּן פֶּרַעֲשׁ עַד נֶגֶד שַׁעַר הַמִּים לַמּוֹרֶת וְהַמְּגִדֵּל הַיּוֹצֵא: 26
 אַחֲרָיו הַחֲזִיקוּ הַתְּקַעִים מִדֶּה שְׁנִית מִגִּנֵּד הַמְּגִדֵּל הַגָּדוֹל הַיּוֹצֵא וְעַד חוֹמַת 5
 מַעַל שַׁעַר הַסּוֹסִים הַחֲזִיקוּ הַכֹּהֲנִים אִישׁ לִנְגֵד בֵּיתוֹ:
 אַחֲרָיו הַחֲזִיק צְדוֹק בֶּן אֶפְרַיִם נֶגֶד בֵּיתוֹ
 וְאַחֲרָיו הַחֲזִיק שִׁמְעִיה בֶּן שִׁכְנִיָּה שֹׁמֵר שַׁעַר הַמּוֹרֶת:
 אַחֲרָיו הַחֲזִיק חֲנַנְיָה בֶּן שְׁלֵמְיָה וְחֲנָן בֶּן צִלְפָּן הַשִּׁשִּׁי מִדֶּה שְׁנִית- 5
 אַחֲרָיו הַחֲזִיק מִשְׁלֵם בֶּן בִּרְכִיָּה נֶגֶד גִּשְׁכָּתוֹ: 10
 אַחֲרָיו הַחֲזִיק מַלְכִּיה בֶּן הֶצְרַפִּי עַד בֵּית הַנְּתִינִים וְהַרְכָּלִים נֶגֶד שַׁעַר הַמִּפְקָד 31
 וּבֵין עֲלִית הַפְּנֶה לַשַּׁעַר הַצָּאן הַחֲזִיקוּ הַצִּרְפִּים וְהַרְכָּלִים: 32

וַיְהִי כֹאשֶׁר שָׁמַע סַנְלִיט כִּי אֲנַחְנוּ בּוֹנִים אֶת הַחוֹמָה וַיָּחַר לוֹ וַיִּכְעַס הָרַבָּה 33
 15 וַיֵּלֶעַן עַל הַיְּהוּדִים: וַיֹּאמֶר לִפְנֵי אֲחָיו הַזֶּה-חֵיל שִׁמְרוֹן כִּי-הַיְּהוּדִים הָאֵלֶּה
 יִבְנוּ אֶת עִיר-הָעִזּוֹבוֹ לָהֶם הַיּוֹבֹתוֹ הִיא-כָּלָּה עַל-מִקְדָּשֵׁנוּ הַיְּהוּדִים אֶת הָאֲבִנִים
 מִעֲרֻמוֹת הָעֵפֶר וְהַמָּה שְׂרופוֹת: וְטוֹבִיָּה הַעֲמָנִי אָצִלוּ וַיֹּאמֶר גַּם אֲשֶׁר הֵם בּוֹנִים לֹא
 וּזְבָחִים וְאֹכֵלִים עַל מִקְדָּשֵׁנוּ אִם יַעֲלֶה שׁוֹעַל וּפְרִץ חוֹמַת אֲבִנֵיהֶם:
 שָׁמַע אֱלֹהֵינוּ כִּי הֵינּוּ לִ-כִּזְזָה וְהָשִׁיב חֲרַפְתָּם אֶל רֹאשָׁם וְתָנֹם לִבָּהּ בָּאָרֶץ 36
 20 שָׁבִיה: וְאֵל תִּכֶּם עַל עֲוֹנוֹם וְחָטְאתָם מִלִּפְנֵיךְ אֵל תִּמְחָה כִּי הִכְעִיסוּ לִנְגֵד הַבּוֹנִים:
 וְנִבְנְהָ אֶת הַחוֹמָה וְתִקְשֶׁר כָּל הַחוֹמָה עַד חֲצִיָּה וַיְהִי לָב לָעַם לַעֲשׂוֹת: 38
 וַיְהִי כֹאשֶׁר שָׁמַע סַנְלִיט וְטוֹבִיָּה וְהָעֲרָבִים וְהָעֲמָנִים - כִּי עָלְתָה הָ-אֲרוֹכָה לַחֲמוֹת 4,8
 יְרוּשָׁלַם כִּי הִתְּלוּ הַכְּתָבִים לְהַסְתֵּם וַיָּחַר לָהֶם מְאֹד: וַיִּקְשְׁרוּ כָּלֶם יַחַד לְבֹאֹ 2
 לְהִלָּחֵם בִּירוּשָׁלַם וּלְעֲשׂוֹת לִ-הָ תוֹעָה: וְנִתְּפַלֵּל אֶל הָ-הוֹה אֱלֹהֵינוּ וְנַעֲמִיד מִשְׁמֵר 3
 25 עֲלֵיהֶם יוֹמָם וּלְיָלָה מִפְּנֵיהֶם: וַיֹּאמֶר יְהוֹדָה כֵּשֶׁל כָּח הַסֶּבֶל וְהָעֵפֶר הָרַבָּה וְאֲנַחְנוּ
 לֹא נוֹכֵל לְבָנוֹת בַּחוּמָה: וַיֹּאמְרוּ צָרִינוּ לֹא יָדְעוּ וְלֹא יָרְאוּ עַד אֲשֶׁר נִבְּאוּ אֵל 4
 תוֹכֶם וְהִרְגָנוּם וְהִשְׁבַּתְנוּ אֶת הַמְּלָאכָה: וַיְהִי כֹאשֶׁר בָּאוּ הַיְּהוּדִים הַיֹּשְׁבִים אָצִלֶם 6
 וַיֹּאמְרוּ לָנוּ עֶשֶׂר פְּעָמִים -עָלוּ מִכָּל הַמִּקְדָּמוֹת אֲשֶׁר תִּשׁוּבוּ עֲלֵינוּ: וְ-עֲמַד-י 7
 מִתַּחְתִּיּוֹת לְמִקְדָּשֵׁנוּ מֵאַחֲרֵי הַחוֹמָה בִּצְחֵי-יָמִים: וְאֶעֱמִיד אֶת הָעַם לְמִשְׁפַּחוֹת עַם 30
 חֲרַבְתִּיהֶם רָמַחְתִּיהֶם וְקִשְׁתֵּיהֶם: וְאֶשְׁבִּיעֶם-וָאֶמַר אֶל הַחֲרִים וְאֵל הַסִּנְגִּים וְאֵל 8
 יִתֵּר הָעַם אֵל תִּירְאוּ מִפְּנֵיהֶם אֶת אֲדֹנֵי-אֱלֹהֵינוּ הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא וְכִירוּ וְהִלָּחְמוּ 9
 עַל אֲחֵיכֶם בְּנִיכֶם וּבְנֹתֵיכֶם נְשִׁיכֶם וּבְתִיכֶם: וַיְהִי כֹאשֶׁר שָׁמְעוּ אֲוִיבֵינוּ כִּי נֹדַע 9
 לָנוּ וַיִּפְּרֹ הָאֱלֹהִים אֶת עֲצָתוֹ וְנִשְׁכַּח בְּלִבּוֹ אֶל הַחוֹמָה אִישׁ אֶל מְלָאכָתוֹ:
 וַיְהִי מִן הַיּוֹם הַהוּא חֲצִי נַעֲרֵי עֲשִׂים בְּמִלָּאכָה וְחֲצִים מִחֲזִיקִים הָ-רַחֲמִים י
 35 וְ-הַמְּגִנִּים וְהַקְּשָׁתוֹת וְהַשְּׂרִינִים וְהַשְּׂרִים אַחֲרֵי כָּל בֵּית יְהוּדָה וְהַבּוֹנִים בַּחוּמָה:
 וְהַנְּשִׂאִים בְּסֶבֶל עֲמָשִׁים בְּאֶחָת יָדוּ עֲשֵׂה בְּמִלָּאכָה וְאַחַת מִתְּקֹת הַשִּׁלָּח: וְהַבּוֹנִים 12
 אִישׁ חָרְבוּ אֲסוּרִים עַל מִתְּנוֹ וּבּוֹנִים וְהַתּוֹקֵעַ בְּשׁוֹפֵר אָצִיל: וְאֶמַר אֶל הַחֲרִים וְאֵל 13
 הַסִּנְגִּים וְאֵל יִתֵּר הָעַם הַמְּלָאכָה הָרַבָּה וְרַחֲבָה וְאֲנַחְנוּ נִפְרָדִים עַל הַחוֹמָה רַחֲמִים
 אִישׁ מֵאַחֲיוֹ: בְּמִקְדָּשֵׁנוּ אֲשֶׁר תִּשְׁמְעוּ אֶת קוֹל הַשּׁוֹפֵר שְׁמָה תִּקְבְּצוּ אֵלֵינוּ וְ-אֱלֹהֵינוּ 14
 יִלָּחֶם לָנוּ: וְאֲנַחְנוּ עֲשִׂים בְּמִלָּאכָה וְחֲצִים מִחֲזִיקִים בְּרַחֲמִים מַעֲלוֹת הַשֶּׁחֶר עַד 40
 צֵאת הַכּוֹכָבִים: גַּם בַּעַת הַהִיא אֲמַרְתִּי לָעַם אִישׁ וְנַעֲרָו יִלְּכוּ בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלַם וְהָיוּ 16
 לָנוּ הַלִּילָה מִשְׁמֵר וְהַיּוֹם מִלָּאכָה: וְאֵין אֲנִי וְאֲחִי וְנַעֲרָו וְאֲנָשֵׁי הַמִּשְׁמֵר אֲשֶׁר 17

- 2 החתני וטביה העבד העמוני ונשם הערבי וילענו לנו ויבזו עלינו ויאמרו מה
כ הדבר הזה אשר אתם עשים העל המלך אתם מרדים: ואשיב אתם דבר ואומר
להם אלהי השמים הוא יצליח לנו ואנחנו עבדיו נקום ובנינו ולכם אין חלק
וצדקה וזכרון בירושלם:
- 3, א ויקם אלישיב הכהן הגדול ואחיו הכהנים ויבנו את שער הצאן המה קדשוהו 5
ויעמידו דלתתיו ועד מגדל המאה קדשוהו עד מגדל חננאל:
2 ועל ידו בנו אנשי ירחו
ועל ידו בנו זכור בן אקרי:
3 ואת שער הרגלים בנו בני הסנאה המה קרוהו ויעמידו דלתתיו מנעוליו
4 ועל ידם החזיק מרמות בן אוריה בן הקוץ
ועל ידם החזיק משלם בן פרכיה בן משינבאל
ועל ידם החזיק צדוק בן בענא:
ה ועל ידם החזיקו התקועים ואדיריהם לא הביאו צנרם בעבדת אדניהם:
6 ואת שער הישנה החזיקו וידע בן פסח ומשלם בן בסוריה המה קרוהו
ויעמידו דלתתיו ומנעוליו ובריתיו: 15
7 ועל ידם החזיק מלטיה הנבקעי וידון המרנתי אנשי גבעון והמנצפה לכסא
8 על ידו החזיק ציאל בן ירחמי ידוצורפים
ועל ידו החזיק חנניה בן * * * * הרקחים ויעובו ירושלם עד החומה הרמבה:
9 ועל ידם החזיק רפיה בן חור שר חצי פלך ירושלם:
י ועל ידם החזיק ידיה בן חרומף -נגד ביתו
ועל ידו החזיק חמוש בן חשבניה:
11 מדה שנית החזיק מלכיה בן חרם וחשוב בן פחת מואב ועד- מגדל
12 ועל ידו החזיק שלום בן הלוחש שר חצי פלך ירושלם הוא ובנותיו:
- 13 את שער הנגיא החזיק חנון וישבי זנות המה בנוהו ויעמידו דלתתיו מנעוליו
ובריתיו ואלף אמה בחומה עד שער האשפות:
14 ואת שער האשפות החזיק מלכיה בן רכב שר פלך בית הכרם הוא -בנ-הו
ויטללנו ויעמיד דלתתיו מנעוליו ובריתיו:
טו ואת שער העין החזיק שלון בן כל חזה שר פלך המנצפה הוא -בנ-הו ויטללנו
ויעמיד דלתתיו מנעוליו ובריתיו ואת חומת ברכת
30 השלח לגן המלך ועד המעלות היורדות מעיר דויר:
- 16 אחריו החזיק נחמיה בן עזבוק שר חצי פלך בית צור עד נגד קברי דויר
ועד הברכה העשויה ועד בית הנזירים:
17 אחריו החזיקו הלויים רחום בן פני
על ידו החזיק חשבניה שר חצי פלך קעילה לפלכו:
18 אחריו החזיקו אחיהם ב-וי בן חננד שר חצי פלך קעילה:
19 ויחזק על ידו עזר בן ישוע שר המנצפה מדה שנית מגדל על-את הנשק
כ אחריו - החזיק ברוך בן זבי מדה שנית מן המקצע עד פתח בית אלישיב
הכהן הגדול:
40 אחריו החזיק מרמות בן אוריה בן הקוץ מדה שנית מפתח בית אלישיב
ואחריו החזיקו הכהנים אנשי הכפר:
22 אחריו החזיק בנימן וחשוב נגד ביתם
23 אחריו החזיק עזריה בן מעשיה בן ענניה אצל ביתו:

דברי נחמיה בן חכליה

I,א

- ויהי בחדש כסלו שנת עשרים ואני הייתי בשושן הבירה: ויבא חנני אחד מאחי הוא ואנשים מיהודה ואשאלם על היהודים הפליטה אשר נשארו מן השבי ועל ירושלם: ויאמרו לי הנשארים אשר נשארו מן השבי שם במדינה ברעה גדלה ובחרפה וחומת ירושלם מפרצת ושעריה נצתו באש: ויהי כשמעתי את הדברים האלה ישבתי ואבכה ואתאבלה ימים ואהי צם ומתפלל לפני אלהי השמים: ואמר אָנָּה יהוה אלהי השמים האל הגדול והנורא שֹׁמֵר הַבְּרִית ויִדְּחֶסֶד ה' לאֲהַבִּיו ולשְׁמֵרֵי מִצְוֹתָיו: יִתְּהִיָּנָה אוֹזְנֵיֶיךָ קִשְׁבֹּת וְעֵינֶיךָ פְּתוּחוֹת לִשְׁמֹעַ אֶל תְּפִלַּת עַבְדְּךָ אֲנִי מִתְּפַלֵּל לִפְנֶיךָ הַיּוֹם וּלְיֹלָה עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַבְדֶּיךָ וּמִתְנַדֶּה עַל חַטֹּאוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר חֲטִאוּ לָךְ וְאֲנִי וּבֵית אָבִי חֲטִאוּ: יִתְּגַל יִתְּגַלְנוּ לָךְ וְלֹא שִׁמְרָנוּ אֶת הַמִּצְוֹת וְאֶת הַחֻקִּים וְאֶת הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר צִוִּית אֶת מֹשֶׁה עַבְדְּךָ: וְזָכַר נָא אֶת הַדְּבָר אֲשֶׁר צִוִּית אֶת מֹשֶׁה עַבְדְּךָ לֵאמֹר אַתֶּם-אִם-תַּמְעִלוּ אֲנִי אֶפִּיץ אֹתְכֶם כְּעַמִּים: וּשְׁכַחְתֶּם אֱלֹהֵי וּשְׁמֹרַתְכֶם מִצְוֹתַי וְעִשִּׂיתֶם אִתְּכֶם אִם-יְהִי נִדְחֶכֶם בְּקִצֵּה הַשָּׁמַיִם מִשֶּׁם אֲקַבְּצֶם וְהִבִּיאֵתִים אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר בְּחָרְתִּי לִשְׁכֵן אֶת שְׁמִי שָׁם: וְהֵם עַבְדֶּיךָ וְעַמְּךָ אֲשֶׁר פָּדִית בְּלַחֵךְ הַגְּדוֹל וּבִידֶךָ הַחֲזָקָה: אָנָּה אֲדֹנָי יִתְּהִיָּנָה אוֹזְנֵיֶיךָ קִשְׁבֹּת אֶל תְּפִלַּת עַבְדְּךָ וְאֶל תְּפִלַּת עַבְדֶּיךָ הַחֲפָצִים לִירְאוֹת אֶת שְׁמֶךָ וְהַצִּלְתָּה נָא לְעַבְדְּךָ הַיּוֹם וְתִנְהוּ לִרְחֻמִּים לִפְנֵי הָאִישׁ הַזֶּה וְאֲנִי הֵייתִי מִשְׁקָה לְמֶלֶךְ:
- ויהי בחדש ניסן שנת עשרים לארתחשסתא המלך -ויין לפניו ואשא את 2,א
 היין ואתנה למלך ולא הייתי רע לפניו: ויאמר לי המלך מדוע פניך רעים ואתה אינך חולה אין זה כי אם רע לב ואירא הרבה מאד: ואמר למלך המלך לעולם יהיה מדוע לא יָרְעוּ פְּנֵי אֲשֶׁר הָעִיר בֵּית קְבֻרוֹת אֲבֹתֵי חֲרָבָה וּשְׁעֵרֶיךָ אָפְלוּ באש: ויאמר לי המלך על מה זה אתה מבקש ואתפלל אל אלהי השמים: ואמר 4,א
 למלך אם על המלך טוב ואם ייטב עבדך לפניך אשר תשלחני אל יהודה אל עיר קברות אבותי ואבננה: ויאמר לי המלך והשָׁנָל -הַיּוֹשֵׁבֶת אֲצִלּוּ 25
 עַד מָתִי יִהְיֶה מֵהַלָּכְךָ וּמָתִי תָשׁוּב וְיִיטֵב לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וּיְשַׁלְּחֵנִי וְאֶתְנָה לוֹ זָקֵן: וְאוֹמֵר לְמֶלֶךְ אִם עַל הַמֶּלֶךְ טוֹב אֲנֻרֹת יִתְּנוּ לִי עַל פְּחֻוֹת עֶבֶר הַנְּהַר אֲשֶׁר יַעֲבִירוּנִי עַד אֲשֶׁר אֲבוֹא אֶל יְהוּדָה: וְאֶנְתָּה אֶל אֶסְפָּה שֹׁמֵר הַפֶּרֶס אֲשֶׁר לְמֶלֶךְ אֲשֶׁר יִתֵּן לִי עֲצִים לְקֻרוֹת אֶת שְׁעָרֵי הַבִּירָה אֲשֶׁר לְבֵית וּלְחֹמַת הָעִיר וּלְבֵית אֲשֶׁר אֲבוֹא אֵלָיו וִיתֵן לִי הַמֶּלֶךְ כִּיד אֱלֹהֵי הַטּוֹבָה עָלַי: 30
 ואבוא אל פְּחֻוֹת עֶבֶר הַנְּהַר וְאֶתְנָה לָהֶם אֶת אֲנֻרֹת הַמֶּלֶךְ וּיְשַׁלְּחֵנִי עִמִּי הַמֶּלֶךְ שְׂרֵי חֵיל וּפָרָשִׁים: וּשְׁמַע סַנְבָלֶט הַחֲרָנִי וּטוֹבִיָּה הָעֶבֶד הָעַמְּנִי וַיֵּרַע לָהֶם רָעָה גְדֹלָה אֲשֶׁר בָּא אֲדָם לְבַקֵּשׁ טוֹבָה לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל:
- ואבוא אל ירושלם ואהי שם ימים שלשה: ואקום לִלְלָה אֲנִי וְאֲנָשִׁים מֵעַם 12,11
 עַמִּי וְלֹא הִגַּדְתִּי לָאָדָם מַה אֱלֹהֵי נָתַן אֶל לְבִי לַעֲשׂוֹת לִירוּשָׁלַם וּבִהְמָה אֵין עִמִּי 35
 כִּי אִם הִבְהַמָּה אֲשֶׁר אֲנִי רֹכֵב בָּהּ: וְאֶצְאָה בִּשְׁעַר הַגֵּיא לִלְלָה וְאֶל פְּנֵי עֵין הַתְּנִין וְאֶל שְׁעַר הָאֲשָׁפָת וְאֵהִי שָׁבֵר בְּחֹמַת יְרוּשָׁלַם אֲשֶׁר הֵם פְּרוּצִים וּשְׁעֵרֶיךָ אָפְלוּ באש: וְאֶעֱבֹר אֶל שְׁעַר הָעֵין וְאֶל בִּרְכַּת הַמֶּלֶךְ וְאֵין מָקוֹם לְכַהֲמָה לְעֶבֶר תַּחְתִּי: 14
 וְאֵהִי עֹלָה בְּנַחַל לִלְלָה וְאֵהִי שָׁבֵר בְּחֹמָה וְאֲשׁוּב וְאֲבוֹא בִּשְׁעַר הַגֵּיא וְאֲשׁוּב: 15
 וְהַסִּגְנִים לֹא יָדְעוּ אֵנָּה הִלַּכְתִּי וְמָה אֲנִי עֹשֶׂה וּלְיִהוּדִים וּלְכַהֲנִים וּלְחָרִים וּלְסִגְנִים 40
 וּלְיֹתֵר עֹשֶׂה הַמְּלָאכָה עַד כֵּן לֹא הִגַּדְתִּי: וְאוֹמֵר אֵלֵהֶם אַתֶּם רֹאִים הָרָעָה אֲשֶׁר אֲנַחְנוּ בָּהּ אֲשֶׁר יְרוּשָׁלַם חֲרָבָה וּשְׁעֵרֶיךָ נִצְתוּ באש לָכֵן וּנְבַנְנָה אֶת חֹמַת יְרוּשָׁלַם וְלֹא נִהְיָה עוֹד חֲרָפָה: וְאֶנִּיד לָהֶם אֶת יַד אֱלֹהֵי אֲשֶׁר הִיא טוֹבָה עָלַי וְאֶף דְּבָרֵי הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר אָמַר לִי וְיֹאמְרוּ נָקוּם וּבְנִינוּ וְיַחְזְקוּ יְדֵיהֶם לְטוֹבָה: וּשְׁמַע סַנְבָלֶט

- 10 הוא חרש התשיעי בעשרים -ל-חדש וישבו כל העם ברחוב בית האלהים מרעידים
 1 על הרבר ומהגשמים: ויקם עזרא הכהן ויאמר אלהם אתם מעלתם ותשיבו נשים
 11 נכריות להוסיף על אשמת ישראל: ועתה תנו תודה ליהוה אלהי אבותיכם ועשו
 12 רצונו והבדלו מעמי הארץ ומן הנשים הנכריות: ויענו כל הקהל ויאמרו קול
 13 גדול כן כדבר-י' עלינו לעשות: אָבָל העם רב והעת גשמים ואין כח לעמוד
 14 בחוץ והמלאכה לא ליום אחד ולא לשנים כי הרבינו לפשע בדבר הזה: יעמדו
 נא שרינו לכל הקהל וכל אשר בערינו ההשיב נשים נכריות יבא לעתים
 מוֹמְנִים וְעִמָּהֶם זְקֵנֵי עִיר וְעִיר וּשְׁפָטֶיהָ עַד לְהַשִּׁיב חֲרוֹן אַף אֱלֹהֵינוּ מִמֶּנּוּ -
 לְדַבֵּר הַזֶּה:
- 10 אך יונתן בן עֲשָׂהָאֵל וַיִּחְזִיחַ בן תקנה עמדו על זאת ומשִׁלֵּם וּשְׁבָתִי הָלֹוּ
 16 עֹרֶם: * * * * * ויעשו כן בני הגולה וַיִּבְדְּלוּ -ל- עזרא הכהן אנשים
 ראשי האבות לבית אבתם וְכֻלָּם בִּשְׁמוֹת וַיִּשְׁבוּ ביום אחד לחדש העשירי
 17 לדר-וש הרבר: ויכלו בכל -ה-אנשים ההשיבו נשים נכריות עד יום אחד לחדש
 18 הראשון: וימצא
- 15 מבני הכהנים
 אשר השיבו נשים נכריות
 מבני ישוע בן יוצדק ואחיו מעֲשִׂיָה וְאֶלְיָעֶזֶר וִירִיב וְנַדְלִיָּה:
 19 ויתנו ידם להוציא נשיהם וְאֶשְׁמָם אֵיל צֶאֱן עַל אֲשַׁמְתָּם:
 כ ומבני אֶמֶר תַּנְגִּי וּזְבִידִיָּה:
 20 ומבני חֶרֶם מַעֲשִׂיָה וְאֵלִיָּה וּשְׁמָעִיָּה וַיְחִיָּאל וְעִזִּיָּה:
 21 ומבני פֶּשְׁחֹור אֶלְיָעִיָּה מַעֲשִׂיָּה יִשְׁמַעֵאל נְתַנְאֵל וַיִּוָּבֵד וְאֶלְעָשָׂה:
 22 וּמִן הַלְוִיִּם
 23 יוֹבָד וּשְׁמַעִי וְקָלִיָּה פִתְחִיָּה יְהוּדָה וְאֶלְיָעֶזֶר:
 24 וּמִן הַמְּשָׁרְרִים
 25 אֶלְיָשִׁיב וְזֹכֹור-
 וּמִן הַשְּׁעָרִים
 שִׁלֵּם וְטָלֵם וְאֹרִי:
 כה וּמִיִּשְׂרָאֵל
 מבני פֶּרַעַשׁ רָמִיָּה וַיִּזִּיָּה וּמַלְכִּיָּה וּמִיָּמָן וְאֶלְעָזָר וְיִמִּי-כִיָּה וּבְנִיָּה:
 30 ומבני עֵילָם מִתְּנִיָּה זִכְרִיָּה וַיְחִיָּאל וְעֶבְדֵי וִירְמוֹת וְאֵלִיָּה:
 26 ומבני יִתְוָא אֶלְיָעִיָּה אֶלְיָשִׁיב מִתְּנִיָּה וִירְמוֹת וְזָבֵד וְעִזִּיָּא:
 27 ומבני יִבְכִּי יְהוֹחָנָן חֲנַנְיָה זְבִידִיָּה:
 28 ומבני בְּנֵי מִשְׁלֵם מִלֹּךְ וְעָדִיָּה יִשׁוּב וְעֲשָׂהָאֵל -וְיִירְמוֹת:
 29 ומבני פָּחַת מֹואָב עֲדְנָא וְכָלֵל בְּנִיָּה מַעֲשִׂיָּה מִתְּנִיָּה בְצִלָּאֵל וּבְנָוִי וּמְנָשָׁה:
 ל וּמִבְנֵי חֶרֶם אֶלְעָזָר יִשִּׁיָּה מַלְכִּיָּה שְׁמָעִיָּה שְׁמַעֲוִן: בְּנִיָּמָן מִלֹּךְ שְׁמָרְיָה:
 30 32-31
 33 מבני חֶשֶׁם מִתְּנִיָּה מִתְּנִיָּה זָבֵד אֶלְיָעֶזֶר יִרְמִי מְנָשָׁה שְׁמַעִי:
 37-34 מבני יִבְכִּי מַעֲרִי עֶמְרֵם וְיִוָּאֵל: בְּנִיָּה בְדִיָּה:
 39-38 וּמִבְנֵי -בְנֵי שְׁמַעִי: וּשְׁלֵמִיָּה וְנָתָן וְעָדִיָּה:
 42-מ וּמִבְנֵי עֹזֹר-שְׁשִׁי שָׁרִי: עֹזְרָאֵל וּשְׁלֵמִיָּהוּ שְׁמָרְיָה: שְׁלֹום אִמְרִיָּה יוֹסֵף:
 40 43 מבני גִּבּוֹ יַעֲיָאֵל מִתְּנִיָּה זָבֵד וְזִבְנָא יְדִיָּה וְיֹואֵל בְּנִיָּה:
 44 כָּל אֱלֹהֵי נְשָׂאֵי נְשִׁים נְכָרִיּוֹת וַיִּשְׁ-לְחוּ מֵהֶם נְשִׁים -וְ-בְנֵיהֶם:

הלויים: במספר ו-במשקל לכל ויפתב כל המשקל ו- בעת ההיא | הבאים מהשבי 8,34 לה,8
בני הגולה הקריבו עלות לאלהי ישראל פרים שנים עשר על כל ישראל אילים
תשעים וששה כבשים שבעים ושבעה צפירי חמאת שנים עשר הכל עולת-
ליהוה: ויתנו את דתי המלך לאחשדרפני המלך וינשאו את העם ואת בית 36
האלהים: 5

וככלות אלה נגשו אלי ה־שִׁים לאמר לא נבדלו העם ישראל וְהַשְׂרִים א,9
והכהנים והלויים מעמי הארצות מ־תעבתיהם לכנעני הקתי הפרי היבומי העמני
המזאבי המצרי והא־מִי: כי נשאו מבנותיהם להם ולבניהם והתערבו זרע הקדש 2
בעמי הארצות ויד השרים והסננים היתה במעל הזה ראשונה:
וכשמעי את הדבר הזה קרעתי את בגדי ומעילי ואמרטה משער ראשי ווקני 3
ואשבה משומם: ואלי נאספו כל תָּרַד בדברי אלהי ישראל ו־אני מתאבל על מעל 4
הגולה ו־אני ישב משומם עד למנחת הערב ו־קמתי מתעניתי ובקרעי בגדי ה
ומעילי ואכרעה על ברפי ואפרשה כפי אל יהוה אלהי: ואמרה 6
אלהי בשתי ונכלמתי להרים פני אליך כי עונותינו רבו למעלה ראש 15
ואשמטנו נדלה עד לשמים: מימי אבותינו אנחנו באשמה גדלה עד היום הזה 7
ובעונותינו נתנו אנחנו ו־מלכינו ו־כהנינו ביד מלכי הארצות בחרב ו־בשבי ובבזה 8
ובבשת פנים כהיום הזה: ועתה כמעט רגע היתה תחנה מאת יהוה אלהינו 8
להשאיר לנו פליטה ולתת לנו יתר במקום קדשו להאיר מאורנו בבית אלהינו 9
ולתתנו מקוה מעט בעבדתנו: כי עבדים אנחנו ובעבדתנו לא עזבנו אלהינו 20
ויט עלינו חסד לפני מלכי פרס לתת לנו מקוה לרומם את בית אלהינו ולהעמיד
את תרבותו ולתת לנו גִּדֵר ביהודה ובירושלם: ועתה מה נאמר אלהינו אחרי 1
זאת כי עזבנו מצותיך: אשר צוית ביד עבדיך הנביאים לאמר הארץ אשר אתם 11
באים לרשתה ארץ נדה היא בגרת עמי הארצות בתועבתיהם אשר מלאוה מפה אל פה בפקמאם:
ועתה בנותיכם אל תתנו לבניהם ובנותיהם אל תשא לבניכם ולא תדרשו שלום וטובתם עד עולם 12
למען תחזקו ואכלתם את טוב הארץ והורשתם לבניכם עד עולם: ואחרי כל הבא עלינו 13
במעשינו הרעים ובאשמטנו הגדלה כי אתה אלהינו חשבת למטה מעוננו ונתתה
לנו פליטה כזאת: הנשוב להפך מצותיך ולהתחתן בעמי התעבבות האלה הלא 14
תאנף בנו עד בלה לאין שארית ופליטה: יהוה אלהי ישראל צדיק אתה כי 15
נשארנו פליטה כהיום הזה הננו לפניך באשמתנו כי אין לעמוד לפניך על זאת: 30
וכהתפלל עזרא וכהתנדלתו פכה ומתנפל לפני בית האלהים נקבצו אליו א,10
מישראל קהל רב מאד אנשים ונשים וילדים כי בכנו העם הרבה בכה: ויען 2
שכניה בן יחיאל מבני עִיִּלִם ויאמר לעזרא אנחנו מעלנו באלהינו ונשב נשים
נְכָרִיּוֹת מעמי הארץ ועתה יש מִקְוֶה לישראל על זאת: ועתה נכרת ברית לאלהינו 3
להוציא כל נשינו הנכריות והגולד מהם כ־עצתך ו־כל החרדים במצות אלהים 35
קמו ויאמרו אלי־עזרא: קום בלה כי עליך הדבר ואנחנו עמך חֹק ועשה: ויקם 4
עזרא וישבע את שרי הכהנים ו־הלויים וכל ישראל לעשות כדבר הזה וישבעו:
ויקם עזרא מלפני בית האלהים וילך אל לשכת יהוחנן בן אלישיב וילך שם לחם 6
לא אכל ומים לא שתה כי מתאבל על מעל הגולה:
ויעבירו קול ביהודה וירושלם לכל בני הגולה לתקבץ ירושלם: וכל אשר 8,7
לא יבוא לשלשת הימים כעצת השרים והזקנים יחרם כל רכושו והוא יקדל
מקהל הגולה: ויקבצו כל אנשי יהודה ובנימן ירושלם לשלשת הימים * * * * * 9

א, 8 עמי: ואלה ראשי אבותיהם והתיתשם העלים עמי במלכות ארתחשסטא המלך
מבבל:

מבני פינתם גרשם

מבני איתמר דניאל

מבני דויד חפוש | מבני שכניה >

מבני פרעש זכריה ועמו התייחד לזכרים מאה וחמשים:

מבני פחת מואב אליהו עיני בן זרחיה ועמו מאתים הזכרים:

מבני 'אמוא' שבגיה בן יחיאל ועמו שלש מאות הזכרים:

ומבני עדין עבד בו יונתו ועמו חמשים הזכרים:

ומבני עולם ישעיה בן עתליה ועמו שבעים הזכרים:

ומבני שפסיה ובריה בן מיכאל ועמו שמנים הזכרים:

מבני יואב עבדיה בן יחזאל ועמו מאתים ושמנה עשר הזכרים:

ומבני 'בני' שלומית בן יוספיה ועמו מאה וששים הזכרים:

ומבני בִּקְיָי זכריה בן בָּבִי ועמו עשרים ושמונה הזכרים:

ומבני צינד יוחנו בן תפמן ועמו מאה ועשרה הזכרים: [ששים הזכרים: 15]

וּמִבְנֵי אֲדָנֶיהֶם וְאֶחָדָם יֵצֵא לַעֲשׂוֹת מִלְכָּה וְאַחֲרָיו יֵצֵאוּ לַעֲשׂוֹת מִלְכָּה וְכֵן יֵצֵאוּ כָּל הַבְּנוֹת וְכֵן יֵצֵאוּ כָּל הַבְּנוֹת וְכֵן יֵצֵאוּ כָּל הַבְּנוֹת

ומבני בגוי עותי ועם ו- שבעים הזכרים:

וּמֵאַחַדָּם אֶל הַנֶּהֱרָה הָבֵא אֶל אֶהוָה וְנִתְּנָה שָׁם יָמִים שְׁלֹשָׁה וְאַחֲרָיִה בָּעָם

נים ומבני לוי לא מצאתי שם: ואשלחה לאליעזר לאריאל לשמיעה ולאלגנתו

ד - ולזכירה ולמשלם ראשם - מבינים: ואצ"ה אותם על אדן הראש

וַיֵּצֵא הָעָם מִמְּקוֹם וַיֵּשְׁבוּ בְּמִידְבַּר אֶרֶץ סֻדָּן

אֵלֵינוּ מִשְׁרָתֵם לְבֵית אֱלֹהֵינוּ: וַיְבִיאוּ לָנוּ בֵּית אֱלֹהֵינוּ הַמְּנוּבָה שְׁלֵימוֹן אִישׁ

מִבְּנֵי מִסְלִי בֶן לֵוִי בֶן יִשְׂרָאֵל - שְׂרָפִיָּה וְבָנָיו וְאַחֵיו שְׂמֹנֶה עָשָׂר: וְאֵת חֲשִׁבִּיָּה

יִשְׁעִיהָ מִבְּנוֹ מִרְרֵי לֹא־אֶחָדֵיהֶם וּבְנֵיהֶם עֲשִׂירִים וְאֶם הִנֵּחִים שְׁנֵי בָנִים

יָסַד לְעֶבְרֵת הַלּוֹיִם וְנִתְּנוּ מִמֶּנּוּ מַעֲמִים וְעֲשָׂרִים כֶּלִים נִבְרְאוּ בְשֵׁמוֹת:

ואקרא שם צום על הנהר אדום להחשנות לפני אלהינו לבפש ממנו דרך

וְלִנּוּ וְלִמְנֵנוּ וְלִכְלִל רְבוּשֵׁנוּ: כִּי בִשְׁתֵּי לִשָּׁאוֹל מִן הַמֶּלֶךְ חֵיל וּפְרָשִׁים לְעֹזְרֵנוּ

בדרד בי אמרנו למלך לאמר יד אלהינו על כל מרששיו למורה^פ: ונצומה

שֶׁהַמַּלְאָכִים עָלֵינוּ עַל זֶה וְעַתָּה לָנוּ:

ואבדילה משני דברים שנים עשר **וְאֶשְׁרֵיהֶם** וְעַמֵּיהֶם מֵאֵתֵיהֶם

ד: ואשכולה לבם את ברמם ואם הזדבר ואם פללים חרומם בית אלדינו

ממנו המלך וינציני ושיוריו ורל ישראל הנמצאים: ואשכנזה על יב־הם רחם

פ. ששן מאות והמשיג ורלי. כסף מאה וצברלו. וזה מאה ∞: ורפורי וזה

לְאֶרְבָּנִים אֵלַי וְכֹלֵי נַפְשׁוֹת מִצֵּדָה מִזֵּדָה יִשְׂרָאֵלִית וְעַמּוּדֵי הַחַיִּים וְאַמְרָם

וְאַתָּה אֵת אֲמֹת בְּדֻשָּׁן לִיבוֹה וְהַרְלִים בְּדֻשָּׁן וְהַרְמָה וְהַזְהַר וְהַרְבֵּה לִיבוֹה אֲלֵכֶּה אֲבָמִי אֲנִי:

וְשִׁמְרוּ עַד תִּשְׁמְלוּ לִפְנֵי שְׂרֵי הַבְּהוּנוֹת וְהַלִּיּוֹת וְיִשְׂרָאֵל הָאֲבוֹת לְיִשְׂרָאֵל רִיבּוֹשֵׁלִים

שָׁבוֹת רֵיחַ יְהוָה: וּמִפְּלֹגֵי הַדְּבָרִים וּמֵהַלֹּחֵם בְּרַחֲמֵי הַדְּבָרִים לְהַבְרִיא

אלה לרית אלהיו:

וְנִסְיָנָה מִדְּבַר אֱמוּנָה רַשׁוֹנוֹת יוֹשֵׁר לְחֹדֶשׁ הַבְּרָאשִׁית לְלִבָּם יִרְוִיחֵלֶם יוֹד אֱלֹהֵינוּ

הם זלילנו ונאילנו מרפ אנוי וצורר: זל הדבר: ונרע יבושאלם ונשבר שם ימים

ד: וריוס פבריוזי ושאפל פברם ופוזבר ופבלים רבים אלהיו זל יד מרמוס

[illegible][illegible]

ולאחיהם הכהנים ולהם: ויאכלו -הפסח- בני ישראל השבים מהגולה וכל הנבדל 6,21
ממקמת נוני הארץ אלהם לדרש ליהוה אלהי ישראל: ויעשו חג מצות שבעת 22
ימים בשמחה כי שמחם יהוה והסב לב מלך אשור עליהם לחזק ידיהם במלכות
בית האלהים אלהי ישראל:

5

ואחר הדברים האלה במלכות ארתחשסטא מלך פרס -עלה- עזרא בן שריה א,7
בן עזריה בן חלקיה: בן שלום בן צדוק בן אחיטוב: בן אמריה בן עזריה בן 3,2
מיות: בן זרחיה בן עזי בן בקי: בן אבישוע בן פינחס בן אלעזר בן אהרן 10
הכהן הראש: הוא עזרא עלה מבבל והוא סופר מהיר בתורת משה אשר נתן 6
יהוה אלהי ישראל ויתן לו המלך כיד יהוה אלהיו עליו כל בקשתו: ויעלו מבני 7
ישראל ומן הכהנים והלויים והמשררים והשערים והנתינים אל ירושלם בשנת
שבע לארתחשסטא המלך: ויבא- ירושלם בחדש החמישי * * * * * היא 8
שנת השביעית למלך: כי באחד לחדש הראשון הוא יסד המעלה מבבל ובאחד 15
לחדש החמישי בא אל ירושלם כיד אלהיו הטובה עליו: כי עזרא הכין לכבו י
לדרש את תורת יהוה ולעשות וללמד בישראל חק ומשפט:

וזה פרשנן הנשטון אשר נתן המלך ארתחשסטא לעזרא הכהן הפסר ספר 11
דברי מצות יהוה וחקיו על ישראל:

20 ארתחשסטא מלך מלכיא לעזרא כהנא ספר דתא די אלה שמיא: 12
מני שים טעם די כל מתנדב במלכותי מן עמא ישראל וכהנוהי ולניא למתק 13
לירושלם עמך יהד: כל קבל די מן קדם מלכא ושבעת יעטחי שליח לבקרה על 14
יהוד ולירושלם ברת אלהך די בידך: ולהיכלה כסף ודהב די מלכא ויעטוהי 15
התנדבו לאלה ישראל די בירושלם משכנת: וכל כסף ודהב די תתשכח בכל 16
25 מדינת בבל עם התנדבות עמא וכהניא מתנדבין לבית אלהים די בירושלם:
כל קבל דנה אספרנא תקנא בכספא דנה תורין דקריין אפרין ומנתתוהו ונסכיהו 17
ותקרב המז על מדבחה די בית אלהם די בירושלם: ומה די עליך ועל אחיך 18
ייטב בשאר כספא ודהבה למעבד כרעות אלהם תעבדו: ומאניא די מתנהבין לך 19
לפללן בית אלה השלם קדם אלה ישראל די בירושלם: ושאר תשחות בית אלהך די כ
30 יפל לך למנתן תנתן מן בית גנזי מלכא: ומני אנה ארתחשסטא מלכא שים טעם
לכל גנזריא די בעבר נהרה די כל די ישאלנכון עזרא כהנא ספר דתא די אלה
שמיא אספרנא יתעבד: עד כסף פקריין מאה ועד חמין כורין מאה ועד חמר 22
פתין מאה ועד משח יבתין מאה ומלח די לא כתב: כל די מן טעם אלה 23
שמיא יתעבד אררדא לבית אלה שמיא די למה להנא קצף על מלכות מלכא
35 ובגוהי:

24 ולכם מהודעין די כל פהניא ולניא ופריא תרעיא נתיניא ופלחי בית אלהא
דנה מנהר בלו והלך לא שליט למרמא עליהם:

ואנת עזרא כחכמת אלהך די בידך מני שפטין ודינין די להון דאנין לכל כה
עמא די בעבר נהרה לכל ידעי דת- אלהך ודי לא ידע תהוד-ה: וכל די לא 26
40 להנא עבד דתא די אלהך ודתא די מלכא אספרנא דינה להנא מתעבד מנה הן
למות הן לשרשי הן לענש נקסין ולאסורין:

27 ברוך יהוה אלהי אבותינו אשר נתן כזאת בלב המלך לפאר את בית יהוה
28 אשר בירושלם: ועלי הטח חסד לפני המלך ויועציו ולכל שרי המלך הגפרים
ואני התחזקתי כיד יהוה אלהי הטובה עלי ואקבעה מישראל ראשים לעלות

- 5 אֶבְרָתָנָא לֵאלֹהִי שְׁמִיא יִהְיֶה בִיד נְבוּכַדְנֶצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל כִּסְדָּיָא וּבֵיתָה דְּנָה
13 סְתָרָהּ וְעִמָּה הִנְלִי לְבָבִל: בְּרַם בִּשְׁנַת חֲדָה לְכוּרֵשׁ מַלְכָּא דִּי בָבֶל כּוּרֵשׁ מַלְכָּא
14 שָׁם טַעַם בֵּית אֱלֹהָא דְנָה לִמְבִּנָּא: וְאַף מֵאַנְיָא דִּי בֵּית אֱלֹהָא דִּי דִּהְבֵּה וְכִסְפָּא
דִּי נְבוּכַדְנֶצַּר חֲנִפֵּק מִן הִיכְלָא דִּי בִירוּשָׁלַם וְהִיבֵל הַמּוֹ לְהִיכְלֵיהּ: דִּי בִ-בָּבֶל
הֲנִפֵּק הַמּוֹ כּוּרֵשׁ מַלְכָּא מִן הִיכְלָא דִּי בִ-בָּבֶל וַיְהִיבוּ לְשִׁשְׁבָצָר - דִּי פָחָה שְׁמָה: 5
טו וְאָמַר לֵהּ בִ-לֵּא מֵאַנְיָא שֶׁא אֶזְלָא אֶתָּה הַמּוֹ בְּהִיכְלָא דִּי בִירוּשָׁלַם וּבֵית אֱלֹהָא
16 יִתְבַּנָּא עַל אֲתָרָהּ: אֲדִין שִׁשְׁבָצָר דָּךְ אַתָּא יֵהֵב אֲשִׁיָּא דִּי בֵּית אֱלֹהָא דִּי בִירוּשָׁלַם
וּמִן אֲדִין וְעַד כַּעַן מִתְבַּנָּא וְלֹא שָׁלֵם:
17 וְכַעַן הֵן עַל מַלְכָּא סָבִי יִתְבַּקֵּר בְּבֵית גִּנְזִיָּא דִּי מַלְכָּא תַמְהָּ הֵן אִיתִי דִּי מִן
10 כּוּרֵשׁ מַלְכָּא שִׁים טַעַם לְמִבְנָא בֵּית אֱלֹהָא דִּי בִירוּשָׁלַם וְרַעוּת מַלְכָּא עַל דְּנָה
יִשְׁלַח עֲלִינָא:
6, א באֲדִין דְּרוּשׁ מַלְכָּא שָׁם טַעַם וּבִקְרוּ בְּבֵית סַפְרִיָּא דִּי גִנְזִיָּא מִהַחֲתִין תַּמְהָּ:
2 וְהַשְׁתַּכַּח בְּאַקְמָתָא בְּבִירְתָּא דִּי בְּמִדֵּי מְדִינַתָּא מְגִלָּה חֲדָה וְכֵן כְּתִיב בְּגִנְזָה
3 דְּכְרוּנָהּ: בִּשְׁנַת חֲדָה לְכוּרֵשׁ מַלְכָּא כּוּרֵשׁ מַלְכָּא שָׁם טַעַם בֵּית אֱלֹהָא דִּי
15 בִירוּשָׁלַם - יִתְבַּנָּא אֲתָר דִּי דְּבַחֲתִין דְּבַחֲתִין וְאִשְׁתִּי מְסוּבִילִין רֹמְחָא אֲמִין וְשִׁתִּין פְּתִיָּה
4 אֲמִין וְשִׁתִּין: נִדְּכִין דִּי אָבִן גָּלִל תִּלְתָּא וְנִדְּכִךְ דִּי אַע חַד - וְנִפְקָתָא מִן בֵּית
ה מַלְכָּא תַתִּיָּהּ: וְאַף מֵאַנְיָא בֵּית אֱלֹהָא דִּי דִּהְבֵּה וְכִסְפָּא דִּי נְבוּכַדְנֶצַּר חֲנִפֵּק
מִן הִיכְלָא דִּי בִירוּשָׁלַם וְהִיבֵל לְבָבֶל יִתְיַבֵּיבִין - לְהִיכְלָא דִּי בִירוּשָׁלַם לְאַתְרֵיהּ -
יֵהֵב חֲתִין - בְּבֵית אֱלֹהָא:
20 כַּעַן תַּתִּנִּי פִּתְחָת עֵבֶר נְהִרָה יֵהֵב שְׁתֵּר בּוֹזִי וְכִנְיָתָהּ - אֲפָרְסָיָא דִּי עֵבֶר נְהִרָה
7 רַחֲמִין הִוּוּ מִן תַּמָּה: שִׁבְקוּ לְעַבְדֵּי - אֱלֹהָא - וְרָבְכֶל - פִּתְחָת יְהוּדִיָּא וְלִשְׁבִי
8 יְהוּדִיָּא בֵּית אֱלֹהָא דָּךְ לְמִבְנָא - עַל אֲתָרָהּ: וּמִנִּי שִׁים טַעַם לְמֹא דִּי תַעֲבִדוּן
עַם שְׁבִי יְהוּדִיָּא אֶלְךָ לְמִבְנָא בֵּית אֱלֹהָא דָּךְ וּמִנְכִּסִּי מַלְכָּא דִּי מִדַּת עֵבֶר נְהִרָה
9 אֲסַפְּרָנָא נִפְקָתָא תַּהוּא מִתִּיָּהָבָא לְגַבְרִיָּא אֶלְךָ דִּי לֹא לְבָטְלָא: וְמָה חֲשַׁתִּין וּבְנִי
25 תּוֹרִין וְדָכְרִין וְאֲמִרִין לְעֶלְוֹן לְאֱלֹהֵי שְׁמִיא חֲנִטִין מִלַּת חֲמִיר וּמִשַׁח כִּמְאִמֵּר כְּהִנְיָא
י דִּי בִירוּשָׁלַם לְהִנְיָא מִתִּיָּהָבָא דֵּהֵם יוֹם בְּיוֹם דִּי לֹא שָׁלוֹ: דִּי לִהְיוֹן מִתְקַרְבִּין נִיחוּתִין
לְאֱלֹהֵי שְׁמִיא וּמַעֲלִין לְחַיִּי מַלְכָּא וּבְנוּהִי:
11 וּמִנִּי שִׁים טַעַם דִּי כָּל אִנְשֵׁי דִי יִהְשְׁנָא פִתְנָמָא דְנָה יִתְנַסַּח אַע מִן בֵּיתָהּ
12 וּזְקִיף יִתְמַחָא עֲלֵיהּ וּבִיתָהּ נָלֹו יִתְעַבֵּד עַל דְּנָה: וְאַלְהָא דִּי שָׁפֵן שְׁמָה תַמְהָ
30 יִמְנָר כָּל מֶלֶךְ וְעַם דִּי יִשְׁלַח יִדְּהָ לְהַשְׁנִיָּא לְחַבְלָה בֵּית אֱלֹהָא דָּךְ דִּי בִירוּשָׁלַם
אַנָּא דְּרוּשׁ שְׁמָתָא טַעַם אֲסַפְּרָנָא יִתְעַבֵּד:
13 אֲדִין תַּתִּנִּי פִּתְחָת עֵבֶר נְהִרָה יֵהֵב שְׁתֵּר בּוֹזִי וְכִנְיָתָהּ - לְקַבֵּל דִּי שִׁלַּח דְּרוּשׁ
14 מַלְכָּא כִּנְמָא אֲסַפְּרָנָא עֲבָדוּ: וְשְׁבִי יְהוּדִיָּא בְנִין וּמַעֲלִין בְּנִבּוּאָתָא חֲנִי - וּזְכִרְיָה
בֵּר עֲדוֹ גְּנִבְיָא - וּבְנוֹ וּשְׁכַלְלוּ מִן טַעַם אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וּמִטַּעַם כּוּרֵשׁ וּדְרוּשׁ:
טו וְשִׁינִיָּה בֵּיתָהּ דְּנָה עַד יוֹם - עֲשִׂרִין וְתִלְתָּה לִירַח אֲדָךְ * * * * *
16 דִּי הִיא שְׁנַת שֵׁשׁ לְמַלְכוּת דְּרוּשׁ מַלְכָּא: וְעֲבָדוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל כְּהִנְיָא וּלְיָא וּשְׁאָר
17 בְנֵי גְלוּתָא חֲנַפְתָּ בֵּית אֱלֹהָא דְנָה בַחֲדָה: וְהִקְרִיבוּ לְחִנְפָּת בֵּית אֱלֹהָא דְנָה
תּוֹרִין מֵאֵה דְּכִרִין מֵאֵתִין אֲמִרִין אַרְבַּע מֵאָה וּצְפִירֵי עֵזִין לְחִטָּיָהּ: עַל כָּל יִשְׂרָאֵל
18 תִּרִי עֲשֵׂר לְמִנִּין שְׁבָטֵי יִשְׂרָאֵל: וְהִקִּימוּ כְהִנְיָא בְּפִלְגָתָהוֹן וּלְיָא בְּמַחְלָקָתָהוֹן עַל
40 עֲבִידַת אֱלֹהָא דִּי בִירוּשָׁלַם כְּכַתֵּב סֵפֶר מֹשֶׁה וְיִתְרֵעִיָּא עַל כָּל תְּרַעִיָּא:
19 וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל הַשְׁבִּים מִהַגּוּלָּה אֶת הַפֶּסַח בָּאַרְבַּעַה עֶשֶׂר לְחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן:
כ כִּי הִטְהֵרוּ הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם כְּאַחַד גִּלָּם טְהוֹרִים וַיִּשְׁחָטוּ הַפֶּסַח לְכָל בְּנֵי הַגּוּלָּה

- נהרה וכענת: על ארתחששתא מלכא עבדיך אנש עבר נהרה וכענת: ידיע 4,12.11
להנא למלכא די יהודיא די סלקו מן לותך עלינא אתו לירושלם קריתא מרדתא
ובאישתא בנין ושוריה: יִשְׁכָּלְלוּ וְאִשֵּׁיהֶם יַחֲיוּ: קָעַן יָדִיעַ לַהֲנֹא לַמֶּלֶךְ דִּי הֵן 13
קריתא דך תתבנא ושוריה: יִשְׁתַּכְּלִלוּן מְנַדָּה בְּלוּ וְהִלְךְ לֹא יִנְתְּנוּן וּאִפְתִּים: מַלְכִים
תְּהִנְקוּ: קָעַן כֹּל קָבֵל דִּי מַלַּח הִיכְלָא מִלְחָנָא וְעִרְוֹת מִלְכָּא לֹא אִרִּיךְ לֵנָּה לַמְחֹנָא 14
על דנה שלחנא והודענא למלכא: די ית־בקר בספר: דְּכִרְנִיָּא דִּי אִכְתֵּתְךָ וְתַהֲשַׁכְתָּ 15
בספר: דְּכִרְנִיָּא וְתַגְדַּע דִּי קְרִיתָא דְּךָ קְרִיא מְרָדָא וּמִתְנַקֵּת מַלְכִין וּמִדְּנִין יִיְהוּדִיא
מְרִדִין וְאִשְׁפָּדֹר עֲבָדִין בְּנֵיהּ מִן יוֹמָת עֲלֵמָא עַל דְּנָה קְרִיתָא דְּךָ הִתְרַבְתָּ: כָּעַן 16
מהודעין אנחנא למלכא די הן קריתא דך תתבנא ושוריה: יִשְׁתַּכְּלִלוּן לְקָבֵל דְּנָה
חֵלֶק בְּעֵבֶר נִהְרָא לֹא אִיתִי לֶךְ: 10
פתנמא שלח מלכא על רחום בעל טעם ושמשִׁי ספרא ושאר כנותהון די 17
יתבין בשמין ושאר עבר נהרה
שלם וכענת: נשתנא די שלחתון עלינא מפרש קרי קדמי: ומני שים טעם 19.18
ובקרו והשכחו די קריתא דך מן יומת עלמא על מלכין מתנשאה ומרד ואשתדור
מתעבר פה: ומלכין תקיפין הוו על ירושלם ושליטין בכל עבר נהרה ומנדה בלו כ
והלך מתהיב להון: כען שימו טעם לבטלא גבריא אלך וקריתא דך לא תתבנא 21
עד מני טעמא יתשם: וזהירין הוו שְׁלוּ לַמַּעֲבָד עַל דְּנָה לְמָה יִשְׁנָא חֲבֵלָא לְהִנְקֵתָא 22
מלכין:
אדין מן די פרשנן נשתנא די ארתחששתא מלכא קרי קדם רחום בעל־ 23
טעם: ושמשִׁי ספרא וכנותהון אלו בבהילו לירושלם על יהודיא ובטלו המו 20
באדע וחיל: באדין בטלת עבדות בית אלהא די בירושלם והות בטלא עד שנת 24
תרתינ למלכות דרוש מלך פרס:

- ו-בשנת תרתין למלכות דרוש: התנבי תני - וזכריה בר עדזא נביאיא על א, 5
יהודיא די ביהוד ובירושלם בשם אלה ישראל עליהון: באדין קמו זרבבל בר 25
שאלתיאל וישוע בר יוצדק ושריו למבנא בית אלהא די בירושלם ועמהון נביאיא
די אלהא מסעדין להון: פה זמנא אתה עליהון תתני פחת עבר נהרה ושתר 3
בוזני וכנותיה: וכן אמרין להם מן שם לכם טעם ביתא דנה למבנא ואשרנא
דנה לשכללה: ^או-מן אנון שמהת גבריא די דנה בנינא בנין: ועין אלההם הות ה.4
על שבי יהודיא ולא בטלו המו עד טעמא לדרוש יתך ואדין יתיבון נשתנא 30
על דנה:
פרשנן אנרתא די <כתבו על דרוש ו-שלח ו-1> 6
תתני פחת עבר נהרה ושתר בוזני וכנותיה אפרסקיא די בעבר נהרה-ז 1
לדרוש מלכא שלמא כלא: ידיע להנא למלכא די אולנא ליהוד מדינתא והשכחנא 8.7
שבי יהודיא בירושלם קריתא בנין בית אלהא רב וחדת: והוא מתבנא אבן גלל 35
ואע מתשם בכתליא ועבדתא דך אספנא מתעבדא ומפלח ביהם: אדין שאלנא 9
לשביא אלך-^ב לממר- מן שם לכם טעם ביתא דנה למבניה ואשרנא: דנה לשכללה:
ואף שמהתהם שאלנא להם להודעוֹתך די נכתב שמהת- גבריא די בארשיהם: י
וכנמא פתנמא התיבונא לממר 11
אנחנא המו עבדויה די אלה- עבד- שמיא וארעא ובנין ביתא די הוא בנה 40
מקדמת דנה שנין שניאן ומלך לישראל רב בנהי ושכללה: להן מן די הרגו 12

—•••—

(א) 4,11 דנה פרשנן אנרתא די שלחו עלויה

(ב) 5,4 אדין כנמא אמרנא להם

(ג) 5,7,6 על דרוש מלכא: פתנמא שלחו עלויה וכנה כתוב בנה

כי טוב כי לעולם חסדו

ובימי ארתחששתא כתב בשלם מתרדת טבאל ושאר כנות¹⁰ על ארתחששתא
 מלך פרס וכתב הנשתון כתוב ארמית ומתרגם⁸ :
 רחום בעל טעם ושמישי ספרא כתבו אגרה חדה על ירושלם לארתחששתא
 מלכא כנמא : ... רחום בעל טעם ושמישי ספרא ושאר כנות¹² דינאי
 ואפרסתקיא טרפלויא אפרסאי ארכנאי¹¹ בבליא שושנקיא דהמא⁹ עלמאי : ושאר
 אמיא די הגלי אסנפך רבא ויקירא והותב המו בקרית-ה די שמרין ושאר עבר

2	<p>בני חטיטא e בני שבי f הכל מאה שלשים ותשעה: הנתינים</p>			
43	a בני ציחא	b בני חשופא	c בני מַפְעוּת:	d בני קרם
44	e בני סיעהא	f בני פדון:	g בני לַכְנָה	h בני חֲנָבָה
46	i בני עקוב:	k < * * * * >	l בני חֲנָב	m בני שֶׁלֹמִי ¹²
47	n בני חֲנָן	o < * * * >	p בני גִּדְל	q בני גֶּחֶר
48	r בני רֶאִיָּה:	s בני רִצִּין	t בני נְקוּדָא	u < * * * >
49	v בני גִּזְם:	w בני אָזוּא	x בני פֶּסֶת	y < * * * * >
10	z בני כְּסִי:	aa בני אֶסְנָה	bb בני מַעוּנִים	cc בני נְפִיסִים:
51	dd בני בִּקְבוּק	ee בני חֲקוּפָא	ff בני חֲרָחוּר	gg < * * * * >
53-52	hh בני בְּצָלוֹת	ii בני מַחֲיָדָא	kk בני חֲרָשָׁא:	ll בני בִּרְקוּם
54	mm בני סִיסְרָא	nn בני תַּמַּח:	oo בני נְצִיחַ	pp בני חֲטִיפָא:
נה	בני עבדי שלמה			
56	a בני בְּמִי	b בני הַסְּפֶרֶת	c בני פֶּרִי־דָא:	d בני יַעֲלָה
57	e בני דִּרְקוֹן	f בני גִּדְל:	g בני שַׁפְטִיָּה	h בני חֲמִיל
58	i בני פֶּכֶרֶת הַצִּבִּים	k < * * * * * >	l בני אֲמִינִי:	
59	כל הנתינים ובני עבדי שלמה שלש מאות תשעים ושנים:			
20	ואלה העולים מִבְּתַל מֶלֶךְ וּמִתַּל חֲרָשָׁא כְּרוּב אֶדְנָן וְיֹאמָר 'רֹאשִׁיהֶם' ולא יכלו להגיד בית אבתם וזרעם אם מישראל הם:			
ד	<p>a בני דְּלִיָּה b בני טוֹבִיָּה c בני נְקוּדָא</p>			
61	ומשֵׁנִי הכהנים			
25	a בני חֲקִיָּה	b בני הַקּוֹץ	c בני בְּרוּזִי	
62	אשר לקח מבנות בְּרוּזִי הַגִּלְעָדִי אִשָּׁה < * * * * > ויקרא על שְׁמִי: אלה בְּקִשׁוֹ			
63	כְּתָבָם בְּ-מִתְנִיחִים ולא נמצא ויגאלו מן הַכְּהֻנָּה: ויאמר הַתִּרְשָׁתָא להם אשר לא יאכלו וּמִקְדָּשׁ הַקִּדְשִׁים: עד עֶמֶד יִהְיֶה לְאוֹרִים ולתמים:			
64	וְ-כָל הַקְּהָל־ מִבְּנֵי שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה וּמַעֲלָה מִלְּבָד עֲבָדִים וְאִמְהוּת־ אַרְבַּע			
30	רְבֹזָא אֲלָפִים שלש מאות ששים:			
סה	- עבדיהם וְאִמְהָתֵיהֶם - שִׁבְעַת אֲלָפִים שלש מאות שלשים ושבעה			
66	- מְשֻׁרְרִים וּמְשֻׁרְרוֹת מֵאֲתָם - אַרְבַּעִים וְחֲמִשָּׁה:			
67	סוֹסִיָּהֶם שִׁבְעַת מֵאוֹת שְׁלֹשִׁים וּשְׁשָׁה			
35	פֶּרֶדִּיָּהֶם מֵאֲתָם אַרְבַּעִים וְחֲמִשָּׁה:			
68	נְמִלִּיָּהֶם אַרְבַּע מֵאוֹת שְׁלֹשִׁים וְחֲמִשָּׁה			
69	חֲמִרִיָּהֶם - שֶׁשֶׁת אֲלָפִים שִׁבְעַת מֵאוֹת וְעֶשְׂרִים:			
40	וּמֵרָאשֵׁי הָאֲבוֹת כְּבוֹאִם לְבֵית יְהוָה אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלַם הִתְנַדְּבוּ לְבֵית הָאֱלֹהִים			
70	לְהַעֲמִידוֹ עַל מְכוּנּוֹ כְּכַחֲם: נָתַנוּ לְאוֹצֵר הַמִּלְאכָה זָהָב בְּרִקְמָוִנִים יֶשֶׁשׁ רִבְאוֹת			
ע	וְהָאֶלֶף וְכֹסֶף מִנִּים חֲמֶשֶׁת אֲלָפִים * * * * * וְכִתְנַת כְּהִנִּים מֵאָה:			
ע	וַיֵּשְׁבוּ הַכְּהִנִּים וְהַלְוִיִּם וּמִן הָעָם בִּירוּשָׁלַם וּבְאֶרֶץ־יְהוּדָה וְהַמְּשֻׁרְרִים וְהַשּׁוֹעֲרִים -			
	וְכָל יִשְׂרָאֵל בְּעִרְיָהֶם:			

	בני עֶזְרָא אֶלֶף מֵאִתִּים עֶשְׂרִים וּשְׁנַיִם:	2,12
	בני אֲדִינִיקָם שֵׁשׁ מֵאוֹת שָׁשִׁים וּשְׁשָׁה:	13
	בני בְּנֵי אֶלְפִים חֲמִשִּׁים וּשְׁשָׁה:	14
	בני עֶדְיָן אַרְבַּע מֵאוֹת חֲמִשִּׁים וָאַרְבַּעָה:	15
5	בני אֶמֶר לִיחֻזִּיקָה תִּשְׁעִים וּשְׁמֹנֶה	16
	בְּנֵי עֶזְרָא אַרְבַּע מֵאוֹת שְׁלֹשִׁים וּשְׁנַיִם	
	בְּנֵי חֲנַנְיָה מֵאָה וָאַחַד:	
	בְּנֵי בְּצִי שְׁלֹשׁ מֵאוֹת עֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה:	17
	בְּנֵי חֲרִיף מֵאָה וּשְׁנַיִם עֶשְׂרִי	18
10	בְּנֵי יֹרֵה מֵאָה וּשְׁנַיִם עֶשֶׂר:	
	בְּנֵי חֶשֶׁם מֵאִתִּים עֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה:	19
	בְּנֵי נְבוּ חֲמִשִּׁים וּשְׁנַיִם	29
	בְּנֵי נְבוּ אַחֵר חֲמִשִּׁים וּשְׁנַיִם:	
	בְּנֵי מְגִבִּישׁ מֵאָה חֲמִשִּׁים וּשְׁשָׁה:	ל
15	בְּנֵי עֵילָם אַחֵר אֶלֶף מֵאִתִּים חֲמִשִּׁים וָאַרְבַּעָה:	31
	בְּנֵי חֶרֶם שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְעֶשְׂרִים:	32
	בְּנֵי סִנְאָה שְׁלֹשָׁת אֶלְפִים וּשְׁשׁ מֵאוֹת וּשְׁלֹשִׁים:	לח
	אֶ-נִּשְׂי בִּית־ר תִּשְׁעִים וְחֲמִשָּׁה:	כ
20	אֶ-נִּשְׂי בֵּית לֶחֶם מֵאָה עֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה:	21
	אֲנָשִׁי גִמְפָּה חֲמִשִּׁים וּשְׁשָׁה:	22
	אֲנָשִׁי עֲנָתוֹת מֵאָה עֶשְׂרִים וּשְׁמֹנֶה:	23
	אֶ-נִּשְׂי בֵּית עֻמּוֹת אַרְבַּעִים וּשְׁנַיִם:	24
	אֶ-נִּשְׂי קָרִית יַעֲרִים כְּפִירָה וּבִאֲרוֹת שֶׁבַע מֵאוֹת וָאַרְבַּעִים וּשְׁלֹשָׁה:	כה
25	*****	26
	אֶ-נִּשְׂי הָרֵמָה וְנִבְעֶשׂ שֵׁשׁ מֵאוֹת עֶשְׂרִים וָאַחַד:	
	אֲנָשִׁי מִקָּמָם מֵאָה עֶשְׂרִים וּשְׁנַיִם:	27
	אֲנָשִׁי בֵּית־אֵל וְהַעֲזִי מֵאִתִּים עֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה:	28
	אֶ-נִּשְׂי לֵד חֲדִיד וְאֻזֹּנֹ שֶׁבַע מֵאוֹת עֶשְׂרִים וְחֲמִשָּׁה:	33
30	אֶ-נִּשְׂי יִרְחוֹ שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אַרְבַּעִים וְחֲמִשָּׁה	34
	אֲנָשִׁי קַעֲוִילָה וְעֻזָּקָה שָׁשִׁים וּשְׁבַעָה:	
	הַכֹּהֲנִים	36
	בְּנֵי יִדְעִיָּה וְלִבִּית יִשׁוּעַ תִּשְׁעִים מֵאוֹת שֶׁבַעִים וּשְׁלֹשָׁה:	
35	בְּנֵי אֶמֶר אֶלֶף חֲמִשִּׁים וּשְׁנַיִם:	37
	בְּנֵי פֶשְׁחֹר אֶלֶף מֵאִתִּים אַרְבַּעִים וּשְׁבַעָה:	38
	בְּנֵי חֶרֶם אֶלֶף וּשְׁבַעָה עֶשֶׂר:	39
	הַלְוִיִּם	מ
	בְּנֵי יִשׁוּעַ יִלְקִדְמִיאֵל וְיִלְכַנָּי וְיִלְהוּדִיָּה שֶׁבַעִים וָאַרְבַּעָה:	
40	הַמְּשֻׁרְרִים	41
	בְּנֵי אֶסָף מֵאָה עֶשְׂרִים וּשְׁמֹנֶה:	
	הַשְּׁעָרִים	42
	בְּנֵי שְׁלֹמֹם ^a	
	בְּנֵי אֶמֶר ^b	
	בְּנֵי מִלְכָּם ^c	
	בְּנֵי עֻקֵּב ^d	

עזרא

בשנת אחת לכורש מלך פרס לכלות דבר יהוה ב-פי ירמיה העיר יהוה א, 1
 את רוח כרש מלך פרס ויעבר קול בכל מלכותו וגם במכתב לאמר:
 כה אמר כרש מלך פרס כל ממלכות הארץ נתן לי יהוה אלהי ישראל- 2
 אלהי השמים והוא פקד עלי לבנות לו בית בירושלם אשר ביהודה:
 מי בכם מכל עמו המתנדב ללכת יהי אלהיו עמו ויעל לירושלם אשר 3
 ביהודה ויבן את בית יהוה אלהי ישראל: וכל הנשאר מכל המקומות 4
 אשר הוא גר שם ינשאוהו אנשי מקמו בכסף ובוהב וברכש-ש ובבהמה עם הנדבה
 לבית האלהים אשר בירושלם:

ויקומו ראשי האבות ליהודה ובנימן והכהנים והלויים לכל העיר האלהים ה
 את רוחו לעלות לבנות את בית יהוה אשר בירושלם: וכל סביבותיהם חזקו 10
 בידיהם בכל-ב-כסף בזהב ברכש-ש ובבהמה ובנדר-ב¹² ל-ב² ל-כלל ח-מתנרב:
 והמלך כורש הוציא את כלי בית יהוה אשר ה-ס-י-ג נבוכדנצר מירושלם ויתנם 7
 בבית אלהיו: ויוציאם כורש מלך פרס על יד מתרדת הנזבר ויספרם לששצצר 8
 הנשיא ליהודה: ואלה מספרם 9

15 אֲנָרְמְלִי וְהָב שְׁלִשִׁים I, א^d כפורי וזה שלשים י
 בִּגְרַמְלִי כֶסֶף אֶלֶף ע^e כפורי כסף ארבע מאות ועשרה
 c מְחַלְפִּים תְּשֻׁעָה וְעֶשְׂרִים: f כלים אחרים אלף:
 כל ה-כלים לזהב ולכסף חמשת אלפים וארבע מאות 11
 הכל העלה ששצצר עם העולים מ-ה-שבי- מבבל לירושלם:

20 ואלה בני המדינה העלים משבי הגולה אשר הגלה נבוכדנצר מלך בבל א, 2
 לבבל וישבו לירושלם ויהודה איש לעירו: אשר באו עם זרובבל ישוע נחמיה
 יעזריה רעימיה ינחמני מרדכי בלשן מספרית- בְּנֵי רָחוּם פְּעֵנָה רֹאשֵׁיהֶם-
 מספר אנשי עם ישראל:

25 בני פְּרָעֶשׂ אֲלִפִּים מֵאָה שִׁבְעִים וּשְׁנָיִם: 3
 בני שַׁפְּמִיָּה שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שִׁבְעִים וּשְׁנָיִם: 4
 בני אֶרֶחׁ שֶׁבַע מֵאוֹת חֲמִשִּׁים וּשְׁנָיִם: ה
 בני פֶּחַת מֵאוֹב לִבְנֵי יִשׁוּעַ יִיְיֹאֵב אֲלִפִּים שְׁמֹנֶה מֵאוֹת וּשְׁנָיִם עֶשֶׂר: 6
 בני עִילָם אֶלֶף מֵאָתִים חֲמִשִּׁים וָאַרְבָּעָה: 7
 בני יִתְוָא תֶּשַׁע מֵאוֹת וָאַרְבָּעִים וַחֲמִשָּׁה: 8
 בני יִקְי שֶׁבַע מֵאוֹת וּשְׁנָיִם: 9
 בני יִבְנִי שֵׁשׁ מֵאוֹת אַרְבָּעִים וּשְׁנָיִם: י
 בני בְּכִי שֵׁשׁ מֵאוֹת עֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה: 11

159682

159682

CAVEN LIBRARY
KNOX COLLEGE
TORONTO

